

glas gospodarstva *plus*

IZZIVI RAVNANJA Z ODPADKI

marec-april 2021

**Ohranjanje zaposlovanja
ključno za ohranitev
gospodarske aktivnosti**
Anketa GZS

**Trendi gredo v smer lokalne
potrošnje**
Intervju s Petrom Polaničem

**2020 za nami, 2021 z več
optimizma**
GG plus

MOBILNOST PRIHODNOSTI.

V skupini Porsche Finance Group Slovenia, uresničimo želje po izbranem avomobilu z nizkimi mesečnimi stroški, pri tem pa boste obdržali polno fleksibilnost. Smo zaupanja vreden sopotnik vaše brezskrbne mobilnosti, saj poskrbimo za financiranje, zavarovanje, servisiranje in osebno paketno ponudbo.

Pri pooblaščenem trgovcu vozil Volkswagen, Audi, SEAT, Cupra, Škoda, Porsche in Volkswagen Gospodarska vozila stopite v stik z nami in pripravili vam bomo ponudbo po vaši meri.

www.porscheleasing.si

Uvodnik

Industrija je del rešitve za prihodnost Slovenije

Pričakujemo, da bodo evropske vlade z izvajanjem načrtov za okrevanje in odpornost v prihodnjih mesecih zagnale gospodarski razvoj in rast. Pospeševala in omogočala ju bo evropska industrija, ki bo po prepričanju EU prevzela vodilno vlogo pri prehodu na podnebno nevtralnost. To naj bi dosegli do leta 2050.

Po oceni EU bo treba večino naložb za doseganje podnebne nevtralnosti izvesti v tem desetletju, kar predstavlja izziv za številne panoge, ki jih omejujejo tehnično-tehnološke zmožnosti. Eksponencialna rast razvoja tehnologij sicer omogoča izjemen napredek, a to ne velja za vse panoge enako, zato čakajo industrijo številni izzivi. Razmišljati mora tako o zmanjšanju ogljičnega odtisa kot o podpori razvoju novih, čistih tehnoloških procesov po sprejemljivih cenah in novih poslovnih modelih. Te napore mora podpreti politika in finančni instrumenti na evropski in nacionalni ravni. Sklad za okrevanje in odpornost – RRF je odlična priložnost za pospešitev naložb v nadaljevanje prehoda na podnebno nevtralnost.

Posebno mesto imajo v EU energetske intenzivne industrije, ki jih evropski zeleni dogovor in evropska industrijska strategija, osredotočena na verige vrednosti, prepoznavata kot pomembno konkurenčno prednost za proizvodnjo visokotehnoloških proizvodov v avtomobilski in kemični industriji. Za nadaljevanje uspešne trajnostne preobrazbe potrebuje industrija poleg novih tehnoloških procesov tudi vir podnebno nevtralne energije iz obnovljivih virov ali iz fosilnih virov z zajemom ogljika. Drugih možnosti ni. Posebej ključna za uvedbo večine novih tehnologij je zadostna oskrba z neogljeno električno energijo. Ne smemo tudi pozabiti, da energetske intenzivne industrije deluje v sožitju z elektroenergetskim sistemom; uravnavati pomaga odjem električne energije, kar je izjemno pomembno za ohranitev stabilnosti sistema v primeru izpada ali okvare kateregakoli proizvodnega vira.

Ob prehodu na podnebno nevtralnost ne gre zanemariti potencialne vloge zemeljskega plina in jedrske energije. Cena proizvodnje podnebno

nevtralne energije je pogosto dva- do trikrat dražja kot iz fosilnih virov; treba bo tudi okrepiti električna omrežja, omrežja za CO₂ in zeleni vodik.

Kaj se v Sloveniji dogaja z za EU tako pomembno industrijo?

Smer je prava, a prehod na podnebno nevtralnost brez sodelovanja in podpore industrije ne more biti uspešen. Želimo aktiven dialog z odločevalci o strateških odločitvah na področju energetike in prihodnjih investicij ter financiranja slednjih v industriji.

Slovenija ima v strukturi BDP v primerjavi z EU nadpovprečno visok delež energetske intenzivne industrije. Ta je prihodke od leta 2005 do 2019 povečala za 57 %, dodano vrednost za 61 % in znižala porabo energije za 16,4 %. Pretežno izvozno usmerjena tradicionalna, energetske intenzivna industrija zaposluje okoli 20.000 ljudi.

Na področju razogljčenja je ta industrija marsikje lahko zgled drugim v EU. Kljub temu se ji zastavlja vedno nove, ambicioznejše cilje, kjer je še veliko neznank. Prihodnost pišemo zdaj. Želimo si več vključenosti in podajamo nekaj predlogov za dialog:

Strateško partnerstvo države z energetske intenzivnimi podjetji, ki naj vključuje redno sestajanje industrije z odločevalci.

Za učinkovit prehod so nujne sistemske spremembe, lažje umeščanje večjih objektov v prostor, uveljavitev skupnega interesa pred parcialnimi, več povezav industrije z R&R institucijami.

Sredstva, ki jih industrija namenja nakupu emisijskih kuponov, naj postanejo bolj dostopna tudi plačnikom v sklad.

Šele z novim ZVO-1 smo dobili osnovo za shemo dovoljene državne pomoči za indirektno emisije, kakršnih je energetske intenzivna industrija drugod po EU deležna že od leta 2013. Shema naj se čimprej udejanji v praksi.

Posojila in druga nepovratna sredstva, namenjena spodbujanju energetske učinkovitosti energetske intenzivnim podjetjem, ne bodo zadostovala; treba bo zagotoviti več nepovratnih sredstev tudi iz drugih virov. ^{gg}

Zapiranje industrije ni rešitev; industrija je del rešitve za prihodnost Slovenije.

Vesna Nahtigal, direktorica
GZS - Združenja kovinskih materialov in nekovin
in Izvršna direktorica GZS za industrijsko politiko

Foto: Krafart

Pomembne informacije o protikoronski zakonodaji PKP5 - PKP8 8
Zakonodaja

Očitno je, da smo na dobri poti 15
Pomurska regija

Pričakovati je dvig cen za ravnanje z embalažo 37
Odpadki

glas gospodarstva *plus*

marec-april 2021

Uvodnik	
Industrija je del rešitve za prihodnost Slovenije	3
Anketa GZS	
Ohranjanje zaposlovanja ključno za ohranitev gospodarske aktivnosti	6
Zakonodaja	
Pomembne informacije o protikoronski zakonodaji PKP5 - PKP8	8
Intervju	
Trendi gredo v smer lokalne potrošnje	10
Pomurska regija	
Očitno je, da smo na dobri poti	15
Pomurska podjetja	
Načrti za letošnje leto so ambiciozni	20
Infrastruktura	
V načrtu so predvsem ureditve cest	25
Turizem	
Več bo individualnih doživetij in potovanj v bližnje destinacije	29
Lestvica	
Največjih 50 podjetij v pomurski regiji v letu 2019	33
Odpadki	
Pričakovati je dvig cen za ravnanje z embalažo	37
Čistilne naprave	
Kjer ni javne kanalizacije, je treba vgraditi malo čistilno napravo	41
Sežigalnice	
Država bi sofinancirala gradnjo monosežigalnic	45
Voda	
Nova direktiva posodablja standarde kakovosti pitne vode	48
Vlaganja	
Vsaj 20 odstotkov vodovodnih cevi zrelih za sanacijo	53
Surovine	
Proizvajalce cevi pesti pomanjkanje materialov in dvig cen	60
Lestvica	
Top 50 podjetij komunalne dejavnosti, 2019	63
Lestvica	
Top 10 podjetij pogrebne dejavnosti, 2019	66
Inovacije	
Inovacijska kultura in psihologija inovativnosti	68
Gravitacija	
Kaj je Zeleni pingvin in kaj bo spremenil?	70

Izdajatelj:
Gospodarska zbornica Slovenije
Dimičeva 13, 1504 Ljubljana

Gospodarska
zbornica
Slovenije

Odgovorni urednik:
Samo Hribar Milič

Izvršna urednica:
Barbara Perko

Oblikovanje:
Samo Grčman

Uredniški odbor:
Grit Ackermann, Antonija Božič Cerar,
Marko Djinović, Ariana Grobelnik,
Bojan Ivanc, Tomaž Kordiš,
Tajda Pelicon, Petra Prebil Bašin,
Matej Rogelj, Igor Zorko

Uredništvo:
Dimičeva 13, 1504 Ljubljana
01 5898 000
gg.plus@gzs.si

Trženje oglasnega prostora:
Dašis, d. o. o.
gg.trzenje@gzs.si
01 5130 824

GG plus

Okrevanje višegrajskih držav v naslednjih dveh letih ob podpori sredstev EU 71

Uspešno čez izzive leta 2020

2020 za nami, 2021 z več optimizma 72

Kreditne obveznosti

Ukrep je dosegel svoj namen 74

Cene energentov

Pričakujejo umirjanje rasti cen 75

Zaposlovanje

Največja neznanka ostaja epidemija 76

Storitve

Digitalizacija dobila zagon na vseh področjih 77

Trgovina

Kupci ohranili nove navade 78

Industrija

Negotovost na rekordno visokih nivojih 79

Gradbeništvo

Že na začetku leta zelo zasedeni 80

Transport

Ohranili primat v Jadranu 81

Intervju

Povpraševanje ponekod nad prejšnjo ravno 82

Finančni nasvet

Iztek spomladanskega odloga kot izziv za poslovanje v 2021 86

Okoljski nasvet

Nove zahteve označevanja izdelkov iz plastike ali njihove embalaže 87

Pravni nasvet

Kako je z izplačilom dela plače za poslovno uspešnost 88

Prodajni nasvet

Ali tudi vaš prodajnik dela marketing za konkurenco? 89

Kreativni nasvet

Vodja za jutri 90

Raziskava

Skoraj polovica podjetij ukrepe izvaja 92

Intelektualna lastnina

Mala in srednja podjetja so hrbtenica Evrope 93

CEMP

Mednarodni kotiček 94

Projekt

Mediacijska šola na GZS v okviru projekta Krepitev kompetenc 95

Novice

96

Napovednik 98

Inovacijska kultura in psihologija inovativnosti 68
Inovacije

Iztek spomladanskega odloga kot izziv za poslovanje v 2021 86
Finančni nasvet

Kako je z izplačilom dela plače za poslovno uspešnost 88
Pravni nasvet

Tisk: Present, d. o. o.**Datum natisa:** 6. 4. 2021**Distribucija:** Pošta Slovenije

ISSN 13183672

Revija Glas Gospodarstva prejmejo člani GZS brezplačno (1 izvod).

Letna naročnina za dodatni izvod je: 80,00 evrov z vključenim DDV.

Poštnina za tujino se zaračuna posebej.

Medij Glas gospodarstva izdajateljica Gospodarske zbornice Slovenije, s sedežem v Ljubljani, Dimičeva 13, je vpisan v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, pod zaporedno številko 516.

Notranjost revije je natisnjena na recikliranem papirju Viprint papirnice VIPAP VIDEM KRŠKO, d. d., ki je za vse papirje pridobila certifikat FSC®, za nekatere papirje iz grafičnega programa pa tudi certifikat Ecolabel (okoljska marjetica).

Pri tiskanju smo uporabili okolju prijazne barve na rastlinski osnovi.

Foto na naslovnici: Depositphotos

Anketa GZS

Ohranjanje zaposlovanja ključno za ohranitev gospodarske aktivnosti

Velike razlike v poslovanju poslovnih subjektov kot posledica epidemije v 2020. 70 % storitvenih in 60 % industrijskih podjetij je v lanskem letu beležilo padec prodaje.

Bojan Ivanc, Analitika GZS

Povprečnemu podjetju se je prodaja v 2020 zmanjšala za 15 %. Kljub epidemiji pa je pretežni del podjetij leto zaključil s pozitivnim dobičkom iz poslovanja pred amortizacijo (EBITDA). Kot najkoristnejša ukrepa za ohranitev poslovanja so anketirana podjetja ocenila čakanje na delo in skrajšani delovni čas. 39 odstotkov podjetij, ki so pomoč prejela, pa bo moralo v povprečju vrniti 40 odstotkov pomoči.

Anketa dobro odraža populacijo

V anketi o državni pomoči, ki smo jo izvedli na GZS med 25. januarjem in 9. februarjem, je sodelovalo 423 podjetij. Njihove odgovore smo ustrezno uravnotežili, da odražajo mnenje populacije. Zbirali smo podatke o ključnih parametrih poslovanja (prodaja, dobiček iz poslovanja pred amortizacijo, neto dobiček), prejeti državni pomoči in njenem morebitnem vračanju, poglede na ustreznost inštrumentov ter oceno zadovoljstva s kompleksnostjo uveljavljanja pomoči, hitrostjo izplačil in povratnimi informacijami.

Storitvena podjetja bolj prizadeta od industrijskih

Povprečno podjetje je v 2020 beležilo okoli 15-odstotni padec prodaje, pri čemer jih je dobrih 60 % beležilo padec v povprečni višini 30 %; kar 23 %

GZS na podlagi izvedene ankete ugotavlja, da bo prejeto pomoč v 2021 vračalo kar 39 % podjetij, kar pomeni dobro priložnost za oblikovanje podpornih ukrepov za rast, ki bi navedena sredstva usmerila v spodbujanje inovativnosti in investicij. S tem bi država brez javno-finančnega bremena spodbudila tudi gospodarski potencial v zasebnem sektorju, ki je ključen za dolgoročno rast produktivnosti in približevanje cilju doseganja 60.000 EUR dodane vrednosti v letu 2025.

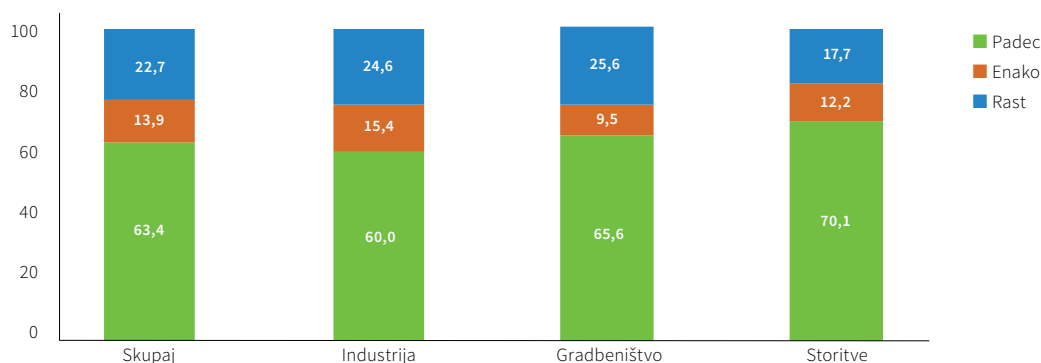
podjetij pa je beležilo v povprečju 16-odstotno rast. Nespremenjeno raven prodaje je imelo 14 % podjetij. Storitvena podjetja so bila bolj prizadeta kot industrijska. Padec je tako beležilo 70 % storitvenih in 60 % industrijskih podjetij. Povprečni padec prodaje je bil pri storitvenih podjetjih 35-odstoten, pri industrijskih pa 23-odstoten.

Glavnina družb poslovala s pozitivnim rezultatom

Pretežni del podjetij je kljub izzivom pandemije leto 2020 zaključil s pozitivno EBITDA (teh je bilo 84 %) oz. z neto dobičkom (teh je bilo 75 %). Pri tem je bilo stanje v industriji (92 % družb s pozitivno EBITDA) boljše kot v storitvenih dejavnostih (79 % družb s

39 odstotkov
podjetij, ki so pomoč
prejela, bo moralo v
povprečju vrniti
40 odstotkov
pomoči.

Sprememba prihodkov od prodaje v 2020/2019, delež podjetij v %

Vir: Anketa GZS, februar 2021

pozitivno EBITDA). Tri četrtine podjetij je ocenilo, da so poslovno leto 2020 zaključili z dobičkom in četrtina z izgubo. Okoli 77 % podjetij iz industrijskih panog je ocenilo, da so poslovala z dobičkom, 73 % v gradbeništvu in 69 % podjetij iz storitvenih dejavnosti.

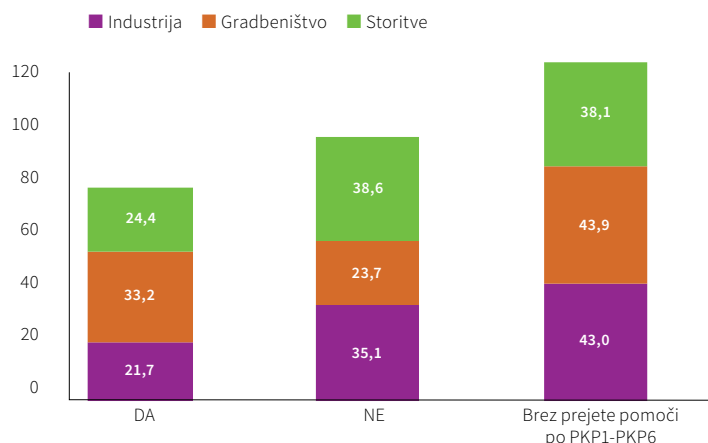
Več kot 40 % podjetij pomoči ni koristilo

Pri vprašanju o državnih pomočeh iz šestih zakonodajnih paketov (PKP1–6) je 42 % podjetij odgovorilo, da pomoči ni koristilo, ker ali niso izpolnjevali kriterijev ali pa se za to niso odločili. Od teh, ki so pomoč prejeli, jo bo 39 % podjetij moralo vračati. Prejeta državna pomoč naj bi sicer predstavljala 15 % celotnih letnih prihodkov 2020 (pri podjetjih, ki so pomoči koristila), pri čemer je največ podjetij (dobrih 40 %) prejelo pomoč v višini 5 % svojih prihodkov. V industriji so prejete pomoči predstavljale 11 % letnih prihodkov, v storitvah 17 %. Tista podjetja, ki so pomoč prejela in so kasneje ocenila, da do pomoči po PKP1–6 niso bila upravičena, bodo morala v povprečju vrniti 40 % prejete državne pomoči.

Ukrepi, namenjeni stabilizaciji zaposlenosti, ključni za podjetja

Po oceni anketiranih podjetij so bili za stabilizacijo njihovega lastnega poslovanja med sprejetimi državnimi ukrepi najpomembnejši čakanje na delo (77 %), skrajšani delovni čas (34 %), povračilo bolniške odsotnosti (25 %) in odlog plačila kreditnih obveznosti (24 %), pri čemer so podjetja lahko označila več ukrepov. Možnost odloga kreditnih obveznosti je izkoristilo 18 % podjetij, odloga davčnih obveznosti pa 16 %. Novo posojilo po bančni poroštveni shemi naj bi koristilo 7 % podjetij. Pri pogledu na ukrepe za celotno gospodarstvo je njihov pomen le še porasel, pri čemer je četrtina podjetij izpostavila še velik pomen turističnih vavčerjev in odlog plačila davkov.

Delež podjetij, ki bodo v 2021 vračala prejeto državno pomoč za leto 2020, v %

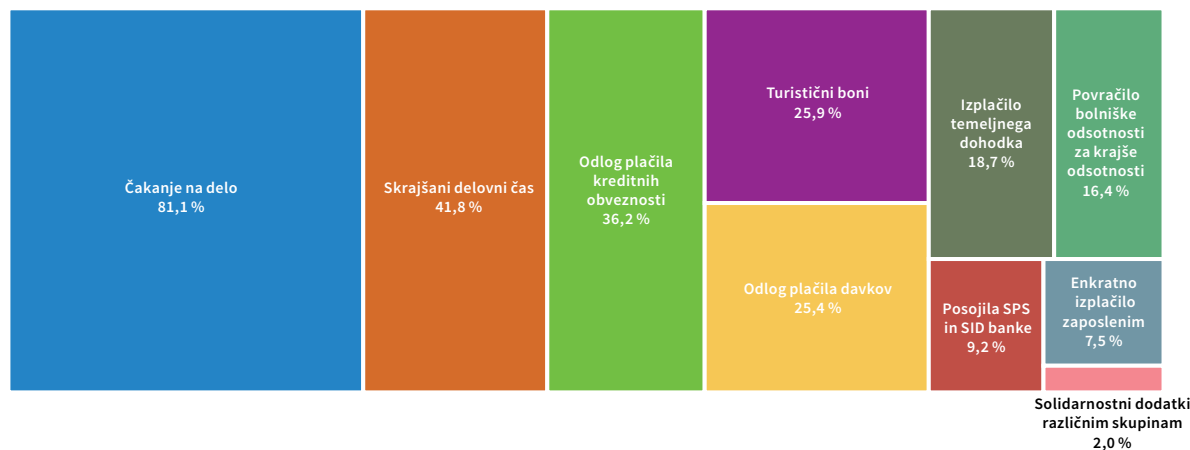
Vir: Anketa GZS, februar 2021

Administrativna kompleksnost uveljavljanja zahtevkov šibka točka

S hitrostjo izplačil zahtevkov po PKP je bilo zadovoljnih 44 %, z administrativno enostavnostjo oz. kompleksnostjo pri uveljavljanju pomoči po PKP pa zgolj dobra petina podjetij. 60 % anketiranih podjetij je bilo zadovoljnih s pojasnili pri uveljavljanju pomoči po PKP, ki so jih prejeli na Gospodarski zbornici Slovenije. S pojasnili pri državnih organih (ministrstva, FURS, SPOT, ZRSZ ...) je bilo na drugi strani zadovoljnih zgolj 28 % podjetij. ^{gg}

Po oceni podjetij so bili med sprejetimi državnimi ukrepi najpomembnejši čakanje na delo, skrajšani delovni čas, povračilo bolniške odsotnosti in odlog plačila kreditnih obveznosti.

Ključni podporni ukrepi države za stabilizacijo slovenskega gospodarstva

Vir: Anketa GZS, februar 2021

Zakonodaja

Pomembne informacije o protikoronski zakonodaji PKP5 - PKP8

Na kaj morajo biti podjetja pozorna pri koriščenju ukrepov iz protikoronske zakonodaje.

Barbara Perko

Foto: Krihart

»Ustavno sodišče ni zadržalo le izvajanja zakona, ampak je zadržalo tudi učinkovanje že vročenih odpovedi pogodb o zaposlitvi,« o izvajanju določila 21. člena PKP7 pravi Urška Sojč.

PKP6 je prinesel informatizacijo postopka prijave dela na domu med razglašeno epidemijo.

Vlada je od začetka epidemije sprejela osem protikoronskih zakonov, ki so prinesli različne pomembne ukrepe. Kaj bo naslednji korak, še ni jasno. »Obljubljen je bil PKP9, čedalje več pa se govori o izhodni strategiji,« pravi Urška Sojč iz Pravne službe GZS. GZS je že sredi februarja na vlado in pristojna ministrstva poslala predloge za PKP9. Gre za širši povzetek vseh problematik, ki niso bile zajete v dosednji zakonodaji. Med 35 predlogi so med drugim oprostitev vračila prejetih pomoči pri prepovedi opravljanja dejavnosti delno ali v celoti, pomoč pri ponovnem zagonu podjetij, podaljšanje ukrepa subvencioniranja dviga minimalne plače, povišanje subvencije za skrajšani delovni čas, zamik izplačila regresa, spremembe na področju ukrepa čakanja na delo itd.

Ukrep podaljšán do konca leta

Delodajalci lahko še vedno koristijo določene ukrepe, ki so jih prinesli protikoronski zakoni od pet do osem. Peti protikoronski zakon je prinesel nov ukrep kratkotrajnih bolniških odsotnosti do tri dni brez potrdila zdravnika. »Ukrep se izvaja na način, da delavec pisno ali elektronsko obvesti delodajalca o kratkotrajni odsotnosti zaradi bolezni in brez obiska zdravnika mu je omogočeno, da je do tri dni doma v statusu bolniške, ki je tudi refundirana. To možnost lahko koristi enkrat na leto. Če kratkotrajna odsotnost traja dva dni, se kljub temu šteje, da je ta ukrep izkoriščen. Če pa se po treh dneh še ne konča, mora delavec obvestiti zdravnika, ki mu odpre bolniško kot sicer,« pojasnjuje Urška Sojč. Ta ukrep je PKP8 podaljšal do konca leta 2021.

PKP5 je prinesel tudi dva ukrepa za samozaposlene in mikro podjetja, in sicer povračilo samozaposlenim za čas karantene/varstva otroka in temeljni dohodek za samozaposlene.

Poenostavili postopke

PKP6 je prinesel informatizacijo postopka prijave dela na domu med razglašeno epidemijo. »Ukrep je bil uveden z namenom administrativne poenostavitve, vendar po odzivu podjetij ni nujno, da je res dosegel

svoj namen,« pravi Urška Sojč. PKP6 je prinesel poenostavitev izdajanja potrdil o karanteni na domu zaradi visoko tveganega stika. Subvencioniranje skrajšanega delovnega časa je bilo podaljšano do 30. junija 2021. PKP6 je prinesel tudi ukrep, ki ni delovno-pravni, a je kljub temu pomemben, in sicer delno kritje fiksnih stroškov.

Čaka se odločitev Ustavnega sodišča

21. člen PKP7 je prinesel možnost odpovedi pogodb o zaposlitvi brez navedbe utemeljenega razloga delavcu, ki izpolnjuje pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine. »V zvezi s tem so bila pogosta vprašanja, ali gre za nov odpovedni razlog ali ne. Po našem mnenju ne gre za nov odpovedni razlog, ker se zakon izrecno sklicuje na prvo alinejo 1. odstavka 89. člena ZDR-1, ki je poslovni razlog. Po našem razumevanju gre za odpoved pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga, vendar brez utemeljevanja tega razloga. Delavec ima pravico do odpravnine, kot bi jo imel, če bi šlo za odpoved iz poslovnega razloga. Zakon je določil odpovedni rok 60 dni,« pojasnjuje Urška Sojč.

Ustavno sodišče je začasno zadržalo izvajanje določil, ki se nanašajo na ureditev upokojevanja starejših delavcev z izpolnjenimi pogoji za starostno upokojevanje. »Ustavno sodišče ni zadržalo le izvajanja zakona, ampak je zadržalo tudi učinkovanje že vročenih odpovedi pogodb o zaposlitvi. To pomeni, da delavec ostane v delovnem razmerju pri delodajalcu do končne odločitve Ustavnega sodišča. Ker je PKP7 določal 60-dnevni odpovedni rok, je Ustavno sodišče odločilo o zadržanju že pred iztekom tega roka. Obstaja pa možnost, da sta delavec in delodajalec sklenila sporazum o skrajšanju odpovednega roka, tako da bi lahko prišlo do situacij, ko bi teoretično delodajalec delavca že odjavil iz zavarovanja. Kako se bo tretiralo te situacije, bo moral povedati ZPIZ,« pravi Urška Sojč. O končnih učinkih zadržanja 21. člena PKP7 in glede učinka samih odpovedi bo odločilo Ustavno sodišče v svoji končni odločitvi.

PKP7 je spremenil višino nadomestila plače za karanteno in višjo silo, ki ne sme biti nižje od mini-

malne plače, prinesel krizni dodatek zaposlenim, ki so delali na delovnem mestu in njihova izplačana mesečna plača ni presegla dvakratnika minimalne plače. »Pri razlagi upravičenosti oz. limite, kaj se šteje za dvakratnik minimalne plače, je prišlo do neugodne razlage in se je tudi plačilo za poslovno uspešnost štel v to limito. Neugodno je bilo zato, ker v decembru najpogosteje prihaja do izplačevanja nagrad za poslovno uspešnost. Zato je PKP8 nato spremenil diktijo tega člena, da se poslovna uspešnost ni vštevvala v dvakratnik minimalne plače,« pojasni Urška Sojč.

Po PKP7 lahko delavci, ki zaradi določenih okoliščin, povezanih z obvladovanjem virusa, ne bodo mogli izrabiti preostanka letnega dopusta za leto 2020 do konca junija 2021, tega izrabijo do 31. decembra 2021.

Omejitve glede subvencioniranja minimalne plače

PKP8 je prinesel težko pričakovani ukrep subvencioniranja minimalne plače, ki je razdeljen na dva dela. V prvi polovici leta gre za subvencioniranje minimalne plače, v drugi polovici pa za razbremenitev delodajalcev pri plačilu prispevkov za socialno varnost za delavce v delovnem razmerju. »Ukrep v prvi polovici leta omogoča subvencijo v višini 50 evrov za vsakega zaposlenega, katerega plača za polni delovni čas, brez dodatkov, brez dela plače za delovno uspešnost in plačila za poslovno uspešnost ne dosega zneska minimalne plače. V drugi polovici leta bo določena nižja osnova za obračun prispevkov, in sicer v višini minimalne plače. Ukrep v drugi polovici leta ne predvideva nobenih pogojev za koriščenja, kar pomeni, da ni prepovedi odpuščanja, ni omejitev pri razpolaganju z dobičkom ipd. Ukrep subvencije, ki velja v prvi polovici leta, vsebuje tako omejitev pri izplačilu dobička, nakupu lastnih delnic, poslovnih deležev, izplačilu nagrad poslovodstvu oz. dela plač za poslovno uspešnost poslovodstvu, izplačanih v letu 2021 oziroma za leto 2021, kot tudi prepoved odpuščanja. Delodajalec v obdobju prejemanja subvencije in še tri mesece po tem ne sme začeti postopka odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga delavcem, za katere je prejemal subvencije, ali odpovedati pogodbe o zaposlitvi večjemu številu delavcev iz poslovnih razlogov, razen če je bil program razreševanja

presežnih delavcev sprejet pred uveljavitvijo tega zakona,« glavne poudarke ukrepa našteje Urška Sojč. Za delodajalce, ki bodo kršili prepoved odpuščanja, je določena tudi globa.

Zakon vsebuje nejasno diktijo glede roka za oddajo vlog oz. izjav, zato je GZS pridobila dodatno mnenje Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti RS. »Delodajalec bo lahko izjave za subvencioniranje minimalne plače oddajal vse do skrajnega roka, ki je 31. julij 2021. Vlogo oz. izjavo bo moral oddajati za vsak mesec posebej, ker na enem obrazcu ne bo mogoče uveljavljati za več mesecev hkrati. Bo pa lahko oddal več vlog hkrati. Če ne bo oddajal sproti, bo do 31. julija lahko oddal vloge tudi za vseh šest mesecev nazaj,« razloži sogovornica.

Povračilo nadomestila od 1. februarja dalje

Ukrep čakanja na delo je bil podaljšan do 30. aprila, z možnostjo podaljšanja s sklepom vlade še dvakrat po en mesec. PKP8 je prinesel tudi spremembo pri povračilu nadomestila. Omogočeno bo 100 % bruto 2 povračilo nadomestila. To povračilo je možno od 1. februarja dalje, kot pogoj pa še vedno ostaja več kot 20-odstotni padec prihodkov, pri čemer se primerja padec prihodkov v letu 2021 s prihodki v letih 2020 ali 2019. To je omogočeno tistim delodajalcem za čas, ko jim je s predpisi zaradi epidemije onemogočeno opravljanje gospodarske dejavnosti. Na vprašanje, kako se bo to dokazovalo, Urška Sojč odgovarja: »Obstajati mora pravna podlaga, to je večinoma odlok vlade, s katerim je opravljanje posamezne dejavnosti onemogočeno. Upoštevalo se bo tudi, če je onemogočeno le delno. To pomeni, da se v primeru, da je opravljanje dejavnosti onemogočeno, hkrati pa so dovoljene izjeme (npr. osebni prevzem, dostava hrane in pijače, prodaja zgolj B2B), to še vedno upošteva. Morebitne druge omejitve, ki izhajajo iz varnostnih razlogov zaradi razglašene epidemije covid-19 in bi sicer lahko vplivale na obseg poslovanja, se ne upoštevajo (npr. število strank na kvadratni meter). Pri odločanju se upoštevajo vse dejavnosti, ki jih delodajalec opravlja, pri čemer je pogoj, da je delavec v tej dejavnosti dejansko zaposlen in bi, če opravljanje dejavnosti s predpisom ne bi bilo onemogočeno, dejansko opravljal delo v tej dejavnosti.« gg

Pogoj za koriščenje 100 % bruto 2 povračila nadomestila za čakanje na delo ostaja več kot 20-odstotni padec prihodkov v letu 2021 v primerjavi z 2020 ali 2019.

Več informacij

Poslovni nasveti
v času koronavirusa

Intervju

Trendi gredo v smer lokalne potrošnje

Peter Polanič, predsednik uprave Skupine Panvita, poudarja pomen krožnega gospodarstva in trajnostnega sodelovanja med vsemi deležniki živilskopredelovalne verige pri nas. Hkrati je mnenja, da je za to treba vložiti še nekaj dela tudi na državni ravni.

Jerneja Srebot

Predpogoj, da je regijsko gospodarstvo lahko kos izzivom prihodnosti, je zagotavljanje delovne sile.

Kako ocenjujete trenutno splošno stanje podjetij v pomurski regiji?

Gospodarstvo je bilo v dobri kondiciji, in tudi, ko je šlo skozi pandemijsko krizo, se je kristaliziralo to, da so jo pomurska podjetja kar dobro odnesla. Če pogledamo mesečno statistiko zaposlovanja, je bilo brezposelnih v Pomurju februarja 2021 3,1 % manj, kot jih je bilo februarja 2020. Naš direktor regijske gospodarske zbornice je v letu 2020 izvedel tudi anketo med podjetji, s katero smo želeli pridobiti približne indice, kakšno je bilo leto 2020. Povprečno se je napoved

prodaje podjetjem zmanjšala za dobrih 10 %, je pa v resnici kar tretjina podjetij zaznala rast prodaje, in to v povprečju več kot 15 %. Tudi to bi lahko rekli, da so neki dobri pokazatelji stanja, v katerem se nahaja pomursko gospodarstvo.

Kje vidite priložnosti za rast in širjenje gospodarstva v regiji?

Nosilne panoge so kovinskopredelovalna industrija, turizem, kmetijstvo z agroživilstvom in elektroindustrija in to so verjetno tudi panoge, na katerih bo temeljil nadaljnji razvoj pomurskega gospodarstva. Je pa res, da moramo v okviru tega odgovoriti na kar nekaj potencialnih izzivov, predvsem v smislu zagotavljanja delovne sile. Ta je predpogoj, da je regijsko gospodarstvo lahko kos izzivom prihodnosti in v Pomurju nam za to še malo manjka. Sicer se trudimo, da bi bilo izobraževanje narejeno čimbolj po meri gospodarstva, tudi prek različnih programov vajeništva, a ne morem reči, da nam to zaenkrat prav dobro uspeva.

Kje vidite priložnosti za rast na področjih, ki jih pokriva Panvita?

Panvita pokriva kmetijstvo in živilskopredelovalno industrijo – v Pomurju so pogoji za to daleč najboljši, je pa res, da imamo na kmetijskem delu še kar nekaj neizkoriščenih priložnosti. Jaz to vidim predvsem v neizrabi geotermalne energije, ki ni pomembna samo za turizem, pač pa tudi za razvoj kmetijstva, kjer je te izrabe bistveno premalo. Seveda je tu precej stvari, ki jih je potrebno urediti na nivoju države, da lahko izkoristimo vse njene potenciale.

Druga možnost, ki jo vidim, je v navezovanju na podnebne spremembe in izkoriščanje vodnega potenciala, ki ga ponuja reka Mura. Skoznjo bi lahko namakali nekje okrog 15.000 hektarov kmetijskih površin. Ob vseh spremembah, ki smo jih vajeni danes, to postavlja kmetijstvo v neko novo dimenzijo in mu da en čisto drugi razvojni zagon. Pri nas smo imeli v zadnjih 7 letih, mislim, da 5 let sušnih. To nam potem že zdrava pamet pove, kam bi se bilo dobro usmeriti.

Foto: vir: Arhiv skupine Panvita

Kako ocenjujete stanje na področju živilskopredelovalne verige v Sloveniji?

Živilskopredelovalna industrija v Sloveniji je generalno gledano v mojih očeh v relativno dobrem stanju, lahko pa bi bila tudi v bistveno boljšem, če bi bila bolj urejena tudi na nivoju države. V Sloveniji imamo zaenkrat še premalo izpostavljenih vertikalnih povezav. Zakaj je temu tako, težko podam enoznačen odgovor, ampak gotovo se en del te nepovezanosti skriva tudi v tem, da se od osamosvojitve naprej delimo na velike in majhne. Eni in drugi se premalo zavedamo tega, da sta lahko kmetijstvo in posledično celotna živilskopredelovalna industrija uspešna samo ob povezovanju velikih in majhnih. Tudi na nivoju države bo moralo priti do zavedanja, da lahko razvoj temelji samo na tem sodelovanju – da to ni en breg proti drugemu, temveč, da je potrebno zgraditi most. Sistem, kot ga imamo v Panviti z manjšimi družinskimi kmetijami, pri nas seveda zelo dobro ocenjujemo, ker imamo tovrstne povezave že vzpostavljene. Panvita ima več kot 2.500 kooperantov, številka pa se iz leta v leto povečuje, kar pomeni, da smo mi njim dober partner in obratno tudi oni nam. Ampak pričakovati to, da bo razvoj kmetijstva temeljil na majhnih kmetijah, je zelo iluzorno in utopično. Nosilci razvoja so vedno velika podjetja zato, ker je tam akumuliranega daleč največ znanja, sledenja tehnološkimi trendom in tako naprej. Zdi se mi, da bi to priložnost v Sloveniji morali bolj izkoristiti, da bi se tudi na ministrstvu za kmetijstvo morali začeti zavedati, da je v bistvu ključ uspeha kmetijstva in posledično živilskopredelovalne industrije v povezovanju oziroma v vzpostavljanju vertikalnih verig.

V svojem poslanstvu se Skupina Panvita opredeljuje kot okolju prijazna in v sonaravno rejo usmerjena družba. Na kakšen način to izpolnjujete v praksi?

To začnemo že na poljedelstvu. Tudi Slovenija kot celota je na tem področju precej drugačna od drugih pridelovalcev in imamo tako imenovano integrirano poljedelstvo, kjer se uporablja bistveno manj fitofarmacevtskih sredstev, gnojil in podobnega. V Panviti to nadgradimo še prek naših bioplinskih naprav, kjer 80 % odpadkov, ki jih ustvari Panvita, predelamo in iz njih ustvarimo električno energijo. Trenutno proizvajamo toliko elektrike, da bi lahko z njo oskrbovali vsa gospodinjstva v Murski Soboti. To se mi zdi zelo dober primer krožnega gospodarstva, je pa ta odnos do okolja, živali in narave skozi celo verigo Panvite zelo prisoten. Tudi pri prašičereji gledamo na dobrobit živali, kar pomeni, da omogočamo živalim bolj prijazno rejo. Pri piščančereji imamo GSO certifikat, kar pomeni, da je vsa krma brez gensko spremenjenih organizmov. Nenazadnje imamo pri ekološki obdelavi v poljedelstvu 300 ha površin, tako da pozitivnemu odnosu do okolja sledimo skozi celo našo verigo.

Kateri tehnološki trendi v zadnjem času pomembno vplivajo na dogajanje v živilskopredelovalni panogi?

Opažam, da je vedno večji poudarek na uporabi recikliranih materialov, ko govorimo o embalaži, da se čimbolj zmanjša tako imenovan plastični odtis. To je na strani tehnologije trend, ki ga zaznavamo v naši mesnopredelovalni industriji. Kar se pa tiče potrošniških trendov, gre tudi vedno bolj za pripravljene in polpripravljene jedi, in pa seveda, da je živilo lokalno. V živilskopredelovalni industriji je to vedno bolj pomembno. Potrošniki so vedno bolj ozaveščeni o hrani in o njeni kakovosti. Vedno bolj jim je pomembno, kakšno hrano uživajo. Na nas pa je, da jim to znamo povedati in na pravi način označiti izdelke in slediti trendom, ki si jih potrošniki želijo.

Lokalno je tudi v drugih pogledih zdaj pridobilo na pomenu.

Ja, če nas je pandemija česa naučila, nas je gotovo tega, da je dobro biti na čimveč področjih samozadosten, ker nikoli ne veš, kaj se v svetu lahko zgodi.

Bi torej rekli, da so se navade potrošnikov v zadnjem času pomembno spremenile? Kaj na sploh opazate pri potrošnikih?

V bistvu je veliko bolj usmerjeno k lokalnim živilom in lokalnim verigam. Glede na to, da smo morali veliko več doma kuhati, pa se je spremenilo tudi, kje to hrano kupimo. Ne potrošimo več toliko časa v gostilnah, pač pa kuhamo doma. Zato je potrošnja pri trgovcih čez pandemijo tudi zrasla. Prav tako se je povečala prodaja polpripravljenih in pripravljenih izdelkov.

Kako je na poslovanje vplivala epidemija, kje so bile posledice najbolj vidne? Kakšne ukrepe ste uvedli, kako ste se odzvali na spremenjene razmere?

Pri nas na primarni del (poljedelstvo in živinoreja) epidemija ni imela velikega vpliva. Rastline in živali so rasle naprej, malo večji vpliv je imela na naš sekundarni del oziroma na mesnopredelovalno industrijo, ki je v veliki meri tudi izgubila na prodaji v restavracijah, gostilnah, javnih zavodih. V tem segmentu smo zabeležili, ko je bilo vse zaprto, velik padec prodaje – je pa res, da ga je nadomestila prodaja v trgovinah. Ljudje količinsko nismo manj pojedli kot pred epidemijo. Ukrepe smo se posluževali, kot jih je pripravila država in so, mimogrede, po mojem eni boljših ukrepov, kar se tiče kriz v Sloveniji. Nekaj malo smo koristili čakanja za delo in kriznih dodatkov, hudega koriščenja protikoronskih ukrepov pa v panogi nismo imeli.

Se je že kaj spremenilo? Ste kaj prilagodili način dela?

Prilagodili smo se relativno hitro in tudi sam način dela se je precej spremenil. Bistveno več imamo spletnih sestankov in konferenc. Ugotovili smo, da se veliko stvari da narediti na daljavo, da ni treba, da vsi skupaj sedimo v eni sobi. Kar se tiče samega poslovanja pa nekih hudih sprememb ni. Tudi število zaposlenih je ostalo približno enako.

Bojim se, da se bomo v 2021 ukvarjali predvsem z balansom med prodajnim in surovinskim trgom. To bo v tem letu daleč največji izziv.

Foto: vif. Arhiv skupine Parnita

Kako pomemben del skupine predstavlja energetika? Kakšni so vaši načrti na tem področju?

Energetika pri nas znaša okrog 6 milijonov prihodkov, kar je približno 5 % delež. Prihodkovno ni tako pomembna kot je, kot sem že prej omenil, s stališča krožnega gospodarstva in usmerjenosti v bolj zeleno okolje. S tega stališča imamo nenehen izziv, kako le-to optimizirati, dodatnih širitev pa na tem področju ne načrtujemo.

Kakšni so vaši načrti za naprej? Na čem bodo v prihodnosti največji poudarki?

Leto 2021 se je začelo z velikimi pretresi na surovinskih trgih. Cene so čisto podivjale, od surovin na kmetijskem kot teh na sekundarnem delu. Na Kitajskem se je spet pojavila prašičja kuga, tako da pričakujemo, da bo imela Kitajska spet veliko povpraševanje po prašičjem trgu v EU, kar bo imelo za posledice visoke cene. Zato se bojim, da se bomo v 2021 ukvarjali predvsem s tem balansom med prodajnim in surovinskim trgom. To bo v tem letu daleč največji izziv.

Imate za letos še kakšne načrte, pomembne poudarke?

Letos bomo začeli malo obsežnejši investicijski cikel. V naslednjih 5 letih bomo za posodobitve naših proizvodov lansirali med 15 in 20 milijoni evrov, letos pa začnemo s posodobitvami naše perutninske klavnice. [gg](#)

Podjetje, specializirano za polnilno opremo

Podjetje GEA VIPOLL se ukvarja s proizvodnjo polnilcev, procesne opreme in integracijo polnilnih linij za polnjenje različnih vrst pijač.

Našim strankam nudimo pomoč pri pripravi tehničnih rešitev za postavitev polnilne opreme v proizvodni hali. Podjetje proizvaja polnilne bloke (izpiralec/polnilec/zamašilec) za polnjenje različnih vrst embalaž, in sicer:

- steklenic
- plastenk (PET embalaže)
- pločevink

Posebnost v našem proizvodnem programu je polnilec ALL IN ONE, s katerim se lahko polnijo steklenice, pločevinke in plastenke. Stopite v stik z GEA še danes: gea.com/contact

PALAIS & VILLA SCHELLENBURG

LJUBLJANA

Vaš najlepši novi dom

Villa vseljivo že julij 2022

Palais vseljivo najkasneje junij 2023

Na območju nekdanje stavbe Kolizeja v centru Ljubljane in streljaj od športnega parka Tivoli vztrajno napreduje novo-gradnja s še 95 premium stanovanji. Ob Gospodarski cesti bo zgrajen 6 nadstropij visok poslovni objekt, ki bo na voljo v dolgoročni najem.

Poleg odlične lokacije, premišljene arhitekturne zasnove in visokokvalitetnih materialov se projekt lahko pohvali s 24 urno recepcijo umeščeno v reprezentativno avlo, video nadzorom objekta, visoke višine etaž, ki merijo od 283 cm do 355 cm, velike tlorisne površine bivalnih prostorov, direktni dostop od parkirnih mest do stanovanj ter dodatna dvigala za kolesa.

Informacije na: www.schellenburg-living.com

+386 40 505 081 | info@schellenburg-living.com

Projekt Palais & Villa Schellenburg nosi ime po Jakobu pl. Schellenburgu, ljubljanskem veletrgovcu, finančniku in mecenu, ki je deloval v 17. stoletju. Skupaj z ženo Ano Katarino pl. Hofstätter sta večji del svojega premoženja darovala v dobrodelne namene, predvsem pa namenila Ljubljani. V letu 1702 sta tako ustanovila uršulinski samostan, cerkev ter dekliško šolo, ki je naslednjih 170 let ostala edina šola za deklice v Ljubljani.

Hitro rastoče podjetje, ki stavi na izkušnje, znanje in vlaganje v razvoj

Podjetje Virs je specializirano za varjenje, rezanje, avtomatizacijo in robotizacijo. V krizi leta 2009 so znali videti tudi priložnost, in če so se dotlej ukvarjali predvsem z zastopstvom, so takrat zagnali tudi lastno proizvodnjo. Na podlagi dolgoletnih izkušenj in znanja kupcem ponujajo zanesljive, kakovostne in produktivne rešitve.

Podjetje Virs je bilo ustanovljeno leta 2004 s sedežem v Lendavi. Sprva so se ukvarjali predvsem z zastopstvom priznanih tujih proizvajalcev varilne in rezalne opreme. V krizi leta 2009 pa so se odločili za lastno proizvodnjo strojev za avtomatizirano in robotizirano varjenje. Danes predstavlja ta del več kot 50 % prihodkov podjetja Virs, ki na letni ravni znašajo približno 7–8 mio. evrov. Delež prihodkov od izvoza stalno raste in znaša trenutno 25 %.

Stavijo na inovativnost in razvoj

Podjetje trenutno zaposluje 40 sodelavcev, večina izmed njih je vrhunskih strokovnjakov. Veliko vlagajo v razvoj mladih kadrov in novih rešitev, ki na trgu omogočajo doseganje višje dodane vrednosti. Spodbujajo inovativnost, skoraj 10 % prihodkov pa reinvestirajo v razvoj. Njihove rešitve so plod dolgoletnih izkušenj in znanja Virsovih ključnih sodelavcev. »Naše rešitve so pisane na kožo kupcem. Za vsakega pripravimo optimalno rešitev, ki ni najcenejša, je pa najboljša v smislu zanesljivosti, kakovosti rešitve in produktivnosti. Te dajejo našim kupcem konkurenčno prednost pred tekmeci,« pravijo.

Trenutna situacija s koronavirusom na njihovo poslovanje ni imela posebnega vpliva. Lani so dokončali začete razvojne projekte: Coboflex kolaborativno robotsko celico in Laserflex lasersko varilno celico. V naslednjem mesecu načrtujejo dokončanje naložbe v širitev proizvodnih kapacitet, kar jim bo omogočilo uresničiti nove cilje glede povečanja prihodkov.

Zaradi koronavirusa sprememba trženjskih strategij

So se pa, kot pravijo v Virsu, zaradi koronavirusa spremenile trženjske strategije. Z zastopniki v tujini iščejo in sklepajo tesnejša zaveznitva. Tudi sejmi so postali zelo negotovi, zato je trenutno njihov primarni cilj poiskati nove kanale za obveščanje njihove ciljne skupine kupcev v tujini. »V ta namen intenzivno vlagamo v digitalizacijo in iščemo nove prodajne zastopnike. Načrtujemo povečanje prihodkov za 15 % glede na leto 2020 in za enkrat smo na dobri poti«, še povedo. Na razvojnem področju nadaljujejo nadgradnjo svojega sistema za spremljanje in dokumentiranje dela na robotih in avtomatih.

Družbeno odgovorni delodajalec

Virs ima močno vez s tujino, toda to ne pomeni, da niso vpeti v lokalno okolje. Lani so prejeli certifikat za družbeno odgovornega delodajalca. »S tem kažemo,

da smo odgovorni do svojih zaposlenih in okolja, v katerem delujemo. Sodelujemo s šolami in fakultetami. Omogočamo praktični del izobraževanja dijakom in študentom. Štipendiramo perspektivne mlade študente iz naše regije in na ta način poskušamo zagotoviti, da se bodo vrnil v domači kraj po zaključenem študiju,« pravijo. Poleg tega pa materialno podpirajo različna društva in aktivnosti za izboljšanje kakovosti življenja v svojem okolju in tudi širše.

Foto: Arhiv TIC Ljutomer/Jure Banfi

Pomurska regija

Očitno je, da smo na dobri poti

Gospodarstvo v pomurski regiji si je po prvotnem šoku epidemije relativno hitro opomoglo. Podjetja napovedujejo optimistične investicije, prihodnost regije pa bo odvisna predvsem od stabilnega okolja za rast podjetij ter modrega koriščenja naravnih virov.

Jerneja Srebot

Gospodarstvo v regiji je hitro prišlo nazaj na predkrizno raven

Od začetka pandemije mineva eno leto in postavlja se vprašanje, kako je ta čas prestalo pomursko gospodarstvo. »Ta ocena je od podjetja do podjetja različna, odvisna pa je predvsem od tega, v kateri panogi posluje podjetje ter na katerih trgih in s kakšnimi izdelki je prisotno,« komentira zadevo Robert Grah, direktor Pomurske gospodarske zbornice.

Epidemija je namreč tudi v Pomurju močno zarezala v določene panoge, kot so turizem, trgovina, sejemska dejavnost in tekstil ter skoraj vse storitvene dejavnosti. »V poletnih mesecih leta 2020 se je gospodarska dinamika po prvem valu epidemije okrepila in hitro prišla na predkrizno raven. S turističnimi boni podkrepjeno turistično gospodarstvo je v Pomurju v poletnih mesecih delalo odlično,« še pove

sogovornik. Po podatkih Pomurske turistične zveze je bilo v Pomurju v letu 2020 zabeleženih 7,9 odstotkov vseh nočitev v državi in 10,5 odstotkov prenočitev domačih gostov.

Polovici podjetij ni bilo treba koristiti državnih ukrepov

Kljub negotovim razmeram po državi pa je pomursko gospodarstvo uspelo ohraniti delovna mesta, o čemer pričajo podatki Zavoda RS za zaposlovanje. V februarju 2021 je bilo v Pomurju za 3,1 odstotka manj registrirano brezposelnih oseb kot februarja lanskega leta – v Sloveniji na splošno se je ta številka v povprečju povišala za 13,6 odstotka.

»Ti podatki samo potrjujejo dobro predkoronsko kondicijo pomurskega gospodarstva in to, da so bile določene državne pomoči PKP ukrepov učinkovite,«

Podatki potrjujejo dobro predkoronsko kondicijo pomurskega gospodarstva.

Izzivi pomurskega gospodarstva so digitalizacija in avtomatizacija poslovanja ter zagotavljanje primerne števila ustreznih kvalificiranih kadrov.

meni direktor regionalne zbornice, a pripomni, da trenutna situacija vseeno prinaša precej neznanega in veliko izzivov za zahtevno leto 2021.

Točni poslovni rezultati leta 2020 bodo dostopni v sredini leta, ko bodo obdelana vsa oddana letna poročila, za okvirno predstavbo pa pomaga reprezentativna anketa, izvedena med člani Pomurske gospodarske zbornice. Njeni rezultati kažejo, da je 62 odstotkov vključenih podjetij v lanskem letu beležilo upad prodaje, povprečno se je ta zmanjšala za dobrih 10 odstotkov. »Je pa kar tretjina podjetij zaznala rast prodaje in to v povprečju za 15 odstotkov. Državnih ukrepov skoraj polovica podjetij sploh ni koristila,« komentira sogovornik. Najbolje ocenjeni ukrep je po njegovih podatkih čakanje na delo, sledita mu ukrep s turističnimi boni in odlog kreditnih obveznosti na bankah.

Izziv bo pridobiti kvalificirane kadre

»Če pogledamo za nazaj in odmislimo trenutno situacijo, lahko za pomursko gospodarstvo rečemo, da je začetek leta 2021 pričakalo v zelo dobri kondiciji,« meni sogovornik in pojasnjuje: »V zadnjem desetletju se je namreč preoblikovalo v stabilne panoge, kjer se uporablja najsodobnejša tehnologija in se proizvaja visokokakovostne izdelke in rešitve, ki globalno dosega konkurenčnost in najvišjo dodano vrednost.«

Imajo tudi trend razvojnih podjetij, ki ustvarijo povprečno med 55.000 in 70.000 evrov neto dodane vrednosti na zaposlenega in generirajo večino regijskega neto čistega dobička. Pri teh uspešnih in razvojno naravnanih podjetjih je moč izpostaviti predvsem izvoz, saj ta predstavlja nominalno že več kot 1,2 milijarde evrov skupne realizacije, ki je presegla 3 milijarde evrov.

Najbolj stabilne gospodarske panoge, na katerih sloni pomursko gospodarstvo, so po mnenju sogovornika gradbeništvo, živilska industrija, elektroindustrija, turizem in kovinskopredelovalna industrija, ki je tudi največji zaposlovalec.

»Danes velik izziv pomurskemu gospodarstvu predstavljata digitalizacija in avtomatizacija poslovanja, še večji pa zagotavljanje primerne števila ustreznih kvalificiranih kadrov,« meni sogovornik. Pri tem izpostavlja pomen izobraževalnega sistema: »Na eni strani imamo potrebe gospodarstva po specifičnih poklicih, na drugi strani pa pomanjkanje ustreznih tehniških izobraževalnih programov, predvsem vajeniških.«

Razvoj Pomurja bo odvisen od koriščenja virov

Pomurje ima po mnenju sogovornika velik gospodarski potencial, saj leži tik ob petem evropskem prometnem koridorju, ki predstavlja eno najpomemb-

Specialisti za izdelavo visokokakovostnih progresivnih orodij in serijskih izdelkov proizvedenih s hladnim preoblikovanjem kovin

www.var.si

Z doma izdelanimi orodji izdelujemo geometrijsko zahtevne serijske izdelke iz nerjaveče pločevine in aluminija, kot tudi iz pocinkane in navadne pločevine in drugih kovin skoraj izključno za potrebe avtomobilске industrije. Smo izvozno usmerjeno podjetje, ki več kot 95% prihodka realizira v avtomobilski panogi. Izdelki so vgrajeni predvsem v avtomobile t.i. premium razreda. Za Mercedes G proizvodimo tako 12 različnih izdelkov.

Specializirani smo za izdelavo visoko kakovostnih progresivnih orodij, do velikosti 2.700 mm x 1.400 mm. Orodja zagotavljajo veliko produktivnost in dolgo življenjsko dobo, kar je ključnega pomena.

nejših transportnih poti v Evropi. Sodobna cestna in železniška povezava regijo povezuje z vsemi srednje-evropskimi gospodarskimi in logističnimi središči, kar daje regiji odličen geostrateški položaj, ki omogoča prehod v širši prostor srednje Evrope.

Velik, še skoraj neizkoriščen potencial regije predstavlja voda – reka Mura za namakanja kmetijskih zemljišč in geotermalna energija za namen razvoja kmetijstva in turizma. »Pri izkoriščanju tega naravnega vira imamo kar precej težav, ki otežujejo ali celo onemogočajo nove investicije tako v smeri termalnega turizma kot kmetijstva,« pove sogovornik.

Nadaljnji razvoj Pomurskega gospodarstva bo tako po njegovem odvisen od uspešnega koriščenja pogojev za vzpostavitev dolgoročnega stabilnega in konkurenčnega okolja za rast in razvoj podjetij ter oblikovanja novega gospodarskega zagona Pomurje 5.0.

»Trenutno ob evidentiranju investicijskih namer naših podjetij vidimo, da smo na dobri poti, saj spoznavamo, kako velik potencial in kakšne ambiciozne razvojne projekte imajo naša podjetja za v prihodnje,« komentira direktor. Teh naj bi bilo že sedaj več kot 50 v skupni vrednosti več kot 200 milijonov evrov. Vsem podjetjem, ki so napovedala nove investicije, je skupno to, da že kar nekaj zaporednih let vlagajo v razvoj novih zmogljivosti in novih izdelkov,

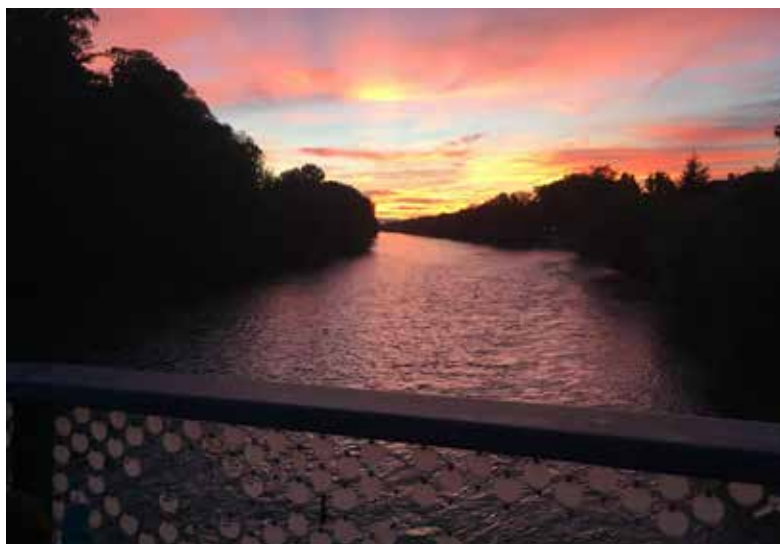

Foto: Arhiv TIC Radgona

se sistematično avtomatizirajo in digitalizirajo in se znajo z novimi izdelki in storitvami zelo hitro prilagoditi novim razmeram na trgu.

»Vse to pa nam daje optimizem za nove izzive v zelo zahtevnem letu 2021 in za čas okrevanja in ponovnega zagona pomurskega gospodarstva po korona obdobju,« zaključuje sogovornik. [gg](#)

Velik, še skoraj neizkoriščen potencial regije predstavlja voda.

Inovativne rešitve za zdravje in učinkovitost vaših živali!

Lek Veterina d.o.o. že 40 let deluje na področju prehrane živali s predanostjo zdravju živali in ljudi.

Verjamemo v trajnostno rejo živali in sledimo svetovnim trendom.

Smo

najbolj inovativno slovensko podjetje na področju prehrane živali!

Z lastno razvojno skupino sodelujemo z različnimi raziskovalnimi inštitucijami doma in po svetu in stremimo k povezovanju znanja na globalni ravni, ki prinese svež veter v naš prostor!

Tekoči in vodotopni dodatki z naravnimi rastlinskimi ekstrakti in eteričnimi olji v podporo reji brez antibiotikov za zdrave živali in ljudi.

lek veterina
predani zdravju živali

Lek Veterina d.o.o., α 705 09 003 ☎ : 00 386 (0) 2 541 34 00
Lipovci 251 a, 9231 Beltinci, Slovenija 📠 : 00 386 (0) 2 541 34 08
🌐 www.lek-veterina.si ✉ info@lek-veterina.si

Izobraziti je treba kadre, ki jih gospodarstvo potrebuje

Za zmanjšanje stopnje brezposelnosti, zlasti med mladimi, je treba spodbujati kadrovske štipendiranje za deficitarne poklice, ki bi jih podjetja želela zaposliti.

Slovenija, posebej nekatere regije v vzhodni kohezijski regiji, se kljub izboljšanju gospodarskega stanja v zadnjih nekaj letih še vedno ukvarjajo s sorazmerno visoko stopnjo nezaposlenosti.

Hkrati beležimo tudi pomanjkanje ustreznega kadra, ki bi ga podjetja želela zaposliti. To pomeni, da se premalo mladih odloča za poklice, ki so perspektivni in hkrati tudi deficitarni. Ta težava je immanentna Sloveniji že kar nekaj let, saj so se projekti spodbujanja zaposlitvenih možnosti in projekti spodbujanja kadrovskega štipendiranja izvajali še pred vstopom Slovenije v EU. Žal nam v vsem tem obdobju ni uspelo tozadevnih težav odpraviti, so pa vidni znaki napredka in izboljševanja stanja.

Visoka stopnja brezposelnosti med mladimi

Že za iztekajoče se obdobje EU finančne perspektive lahko povemo, da je za Slovenijo glede na OP EKP 2014–2020 povečanje zaposlenosti v smeri cilja EU 2020 (75-odstotna zaposlenost prebivalcev v starosti 20–64 let) ena temeljnih prednostnih nalog. Posebej skrb vzbujajoča je bila visoka brezposelnost med mladimi ob času priprave ukrepov OP EKP 2014–2020. Stopnja brezposelnosti mladih (15–24 let) je bila v letu 2013 celo 21,6-odstotna (EU 23,5-odstotna); višja je bila v KRVS, in sicer 26,5-odstotna (KRZS 16,4-odstotna). Še bolj skrb vzbujajoče pa je 6,2-odstotno naraščanje brezposelnih oseb s terciarno izobrazbo (EU 6,5-odstotno). V OP EKP 2014–2020 je navedeno, da je v okviru prednostne osi 8 cilj Slovenije izboljšati dostop brezposelnih, še posebej navedenih ciljnih skupin, do kakovostnih zaposlitev z ustreznimi ukrepi aktivne politike zaposlovanja, a tudi prednostna os 10 obljublja podpirne ukrepe na tem področju.

S pripravo strateških dokumentov je treba pohiteti

Strateški dokumenti, ki se navezujejo na naslednjo finančno perspektivo 2021–2027 zaenkrat na ravni države še niso popolnoma usklajeni, prav tako pa zaradi tega zamujamo s pripravo Regionalnih razvojnih programov (RRP), ki so osrednji razvojni dokumenti statističnih regij. Na ravni kohezijskih regij so pripravljena zgolj strateška izhodišča, ki opredeljujejo cilje razvoja kohezijskih regij v finančni perspektivi 2021–2027, predvsem na področju Evropske kohezijske politike, saj so to praktično edina sredstva, ki so na voljo lokalnim samoupravam za razvojne naloge.

Mladi naj se že v času šolanja vključujejo v delo podjetja

Dokument 'Strateška izhodišča razvoja kohezijske regije Vzhodna Slovenija' se v svoji vsebini dotika problematike kadrov na več ravneh. S stališča pomanjkanja ustrezne delovne sile ugotavljamo: »Pričakujemo manj številčne prihodnje generacije, soočamo se z odlivom kadrov v sosednje regije in v tujino, hkrati pa beležimo pomanjkanje kvalificiranega kadra s strokovnimi kompetencami in pomanjkanje visoko izobraženih zaposlenih, kadra s specifičnimi kompetencami, prilagojenimi sodobnim izzivom gospodarstva.«

Glede na to, da je očitno pomanjkanje kadra s specifičnimi kompetencami, ki bi bile prilagojene gospodarstvu, tiči rešitev te situacije tudi v kadrovskem štipendiranju, kjer podjetje nase naveže ustreznega dijaka/študenta in ga v času štipendiranja vključuje v svoj delovni proces preko delovne prakse, da se ta dijak/študent ob zaključku šolanja s čim manjšimi dodatnimi stroški na strani delodajalca kar najhitreje vključi v običajni delovni proces.

AVE GRILL

V novi embalaži

AVE.SI

Pomurska podjetja

Načrti za letošnje leto so ambiciozni

Številna pomurska podjetja so kljub izzivom in težavam, ki jih poleg epidemije prinašajo tudi spremembe na trgu, preteklo leto poslovala razmeroma uspešno. Obetajo si nove obsežne projekte, predvsem širitev ponudbe in infrastrukturne investicije.

Jerneja Srebot

Podjetja se morajo nenehno prilagajati in iskati nove rešitve

Govora na temo epidemije je bilo v preteklem letu že veliko, en izmed novih izzivov za podjetja pa je bila hitra sprememba režima dela, kot so to zapovedovali ukrepi. Iz podjetja Varis Lendava tako poročajo o večjem poudarku na internem komuniciranju in hitrem usposabljanju zaposlenih za delo na daljavo. »Ne le, da smo morali ves čas slediti ukrepom, ki so se iz dneva v dan spreminjali v Sloveniji, ampak smo bili močno odvisni tudi od ukrepov na tujih trgih,« pove Sabina Sobočan, direktorica omenjenega podjetja in dodaja, da nenehno optimiziranje delovanja glede na razmere na trgu in aktualna navodila in priporočila od njih terja veliko energije in prilagajanja.

Poleg prilagoditev in dodatnih ukrepov so imeli velik problem tudi zaradi odmanjkanja delavcev, o čemer poročajo tudi iz podjetja Paradajz. Poleg odsotnosti zaradi okužb in odredene karantene je bilo veliko zaposlenih primorano izostajati zaradi varstva otrok.

V skupini ROTO je promet v letu 2020 padel za 4 % v primerjavi z letom 2019. »Zaradi širokega asortimana proizvodov in proizvodnega programa, ki sega na zelo različne gospodarske panoge, smo sicer ves čas pandemije poslovali, se je pa poznal upad naročil

določenih proizvodov, medtem ko so drugi proizvodni programi rasli,« pojasni direktor Matjaž Pavlinjek.

»Poslovna etika in moralna odgovornost sta bili v tistih trenutkih ključnega pomena za pripravo akcijskega načrta, saj naših partnerjev v več kot šestdesetih državah po svetu nismo smeli, niti želeli pustiti na cedilu,« pravi Peter Podlunšek, generalni direktor podjetja Medicop. Kljub pripravljenosti meni, da vsega ni bilo mogoče predvideti, ključni v spopadanju z epidemijo pa so bili dobri poslovni odnosi s partnerji in dobavitelji, saj so ti pripomogli k njihovemu maksimalnemu angažmaju. »Če danes pogledam na zadnje leto našega delovanja, se resda spomnim mnogih kriznih sestankov in sprejemanja negotovih odločitev, obenem pa sem hvaležen vsem zaposlenim, da so z vestnim odnosom do svojega zdravja in dela tudi v času epidemije omogočili rešitve za ohranjanje in izboljšanje življenj mnogim po svetu,« zaključuje sogovornik.

Priložnost so izkoristili za digitalizacijo in organizacijske spremembe

Kljub neprijetnostim, ki jih je s seboj prinesla epidemija, pa je bila to za številna podjetja priložnost za nove izzive. Opazen je preskok na digitalno in povečano delo na daljavo ter prilagajanje proizvodnih procesov na način, ki najbolj odgovarja aktualnim zdravstvenim zahtevam. V podjetju Cleangrad beležijo povečanje povpraševanja po čistilih in sterilnih prostorih ter opremljenosti za slednje. »Tako smo morali zaposliti dodaten kader ter v določenem trenutku izvesti delo v več izmenah in tudi ob sobotah, da smo lahko ujeli kratke roke za izpeljavo projektov,« pojasnjujejo in dodajajo: »Kar se tiče poslovanja, smo lahko zadovoljni s količino naročil in projektov, ki jih izvajamo.«

Tudi v podjetju VAR poročajo o povečanju naročil: »Naročila so v drugi polovici leta zelo narasla in smo tako v zadnjih mesecih lanskega leta beležili rekorden obseg proizvodnje, zato se je odločitev, da zadržimo vse zaposlene, izkazala kot zelo dobra.« Proizvodnja je tudi sicer pri njih potekala neprekinjeno vse leto, zaposlenim so uspeli izplačati tudi maksimalni regres in božičnico ob koncu leta.

Foto: Varis

»Ne le, da smo morali ves čas slediti ukrepom, ki so se iz dneva v dan spreminjali v Sloveniji, ampak smo bili močno odvisni tudi od ukrepov na tujih trgih,« pove Sabina Sobočan, direktorica Varis Lendava.

Foto: Medicop

V skupini Elrad so v času epidemije izvedli precejšnje organizacijske spremembe. »Vzpostavili smo enotno in krovno upravljanje vseh družb znotraj skupine, kar je po novem vloga podjetja Elrad International. S postopkom izčlenitve smo ustanovili novo družbo Elrad Electronics, na katero smo prenesli vse funkcije predhodnega podjetja Elrad International, vključno z vsemi zaposlenimi.« Obe podjetji imata sedež v Gornji Radgoni, vsled temu pa so vzpostavili tudi novo vodstveno strukturo, tako krovnega podjetja kot proizvodnih podjetij v Sloveniji in Srbiji.

Konkurenca je velika, kupci pa vedno bolj zahtevni

Poleg trenutne zdravstvene krize pa iz igre še niso bili odstranjeni tudi ostali dejavniki. Eden od teh, s katerim se podjetja stalno soočajo, je konkurenca na trgu in z njo povezano neprestano odkrivanje inovativnih rešitev.

»Kljub velikemu povpraševanju je konkurenca huda. Panoga je privlačna za vedno nove akterje, ki nižajo cene, žal mnogokrat na račun kakovosti,« povejo v podjetju Cleangrad in poudarjajo, da kljub povpraševanju na trgu pridobivanje posla ni enostavno. »Vedno znova se moramo – kljub dejstvu, da smo renomirano podjetje in že dolgo na trgu –

Foto: ROTO

nenehno boriti za nove posle, tako pri obstoječih kot pri novih strankah,« še komentirajo. Kljub temu, da imajo stalen dostop do stranke, ni nobenega jamstva, da bodo dobili posel tudi naslednje leto, zato pravijo, da bo ostati na vrhu velik izziv tudi v prihodnje.

Podoben izziv imajo tudi na Varisu, saj kupci vedno bolj pričakujejo izvirne rešitve in kreativnost. Gotove kopalnice po besedah direktorice namreč že dolgo niso več enostaven izdelek: »Spreminjajo

VE MO, KAJ JE POTREBNO.

V podjetju Elrad se srečujejo z motnjami oskrbe z materialom – pomanjkanjem potrebnih komponent in podaljševanjem dobavnih rokov.

se materiali in načini proizvodnje. Varis Lendava je trenutno med vodilnimi tremi evropskimi proizvajalci gotovih kopalnic, v tej skupini pa želimo ostati in napredovati.« Obvladovanje kakovosti na vseh nivojih podjetja je zato eden njihovih ključnih strateških ciljev za prihodnost.

Težave se pojavljajo tudi na mednarodnem trgu. »Naše mednarodno poslovanje sicer poteka nemo-teno, je manj fizičnih obiskov – vsa komunikacija poteka preko virtualnega okolja. Nekaj izzivov pa nam je prineslo obvladovanje dobaviteljske verige,« pravijo v podjetju Elrad. Srečujejo se namreč z motnjami oskrbe z materialom – pomanjkanjem potrebnih komponent in precejšnjim podaljševanjem dobavnih rokov. Temu primerno so postopoma začeli uvajati ukrepe za blažitev motenj oskrbe.

Foto: Cleangrad

Foto: Paradajz

Številna podjetja se bodo širila

Podjetje Var je že pred časom sprejelo odločitev o izgradnji nove tovarne v industrijski coni Mele in s tem selitvi proizvodnje iz strogega centra Gornje Radgone v industrijsko cono. »V času epidemije smo aktivnosti na tej investiciji intenzivirali in realizirali nakup zemljišča v industrijski coni,« pravijo. Gre za popolnoma novo tovarno, kamor se bo deloma preselila obstoječa tehnološka oprema, deloma pa se bo ta nabavila na novo.

Tudi v podjetju Paradajz načrtujejo širitve pridelovalnih kapacitet, tako v Renkovcih kot v Mali Polani.

Celostna podpora vašemu poslovanju
na slovenskem trgu

Strokovno svetovanje in organizacija pri ustanovitvi podjetja | Davčno in poslovno svetovanje | Priprava razpisnih dokumentacij in poslovnih načrtov | Privabljanje tujih investitorjev v regijo | Računovodske storitve | Organizacije izobraževanj in konferenc

FIRST, Murska Sobota d.o.o., Ulica arhitekta Novaka 9, 9000 Murska Sobota
T: 00 386 2 521 40 50 | E: info@first-ms.si | W: www.first-ms.si

S tehničnimi dodelavami ob vključevanju umetne inteligence in strojnega učenja bodo povečevali izkoristke na ogrevalnih sistemih in s tem zmanjševali porabo virov, pravijo. »Nadaljujemo tudi z razvojnimi aktivnostmi na področju izkoriščanja celuloznih vlaken, pridobljenih iz odpadnih stebel paradižnika Lušt,« še dodajo.

V podjetju Varis so končali 2,5 milijona evrov vredno investicijo v novo proizvodno halo. »V letošnjem letu načrtujemo kar nekaj investicij, dve največji pa sta digitalizacija proizvodnje in ureditev

Foto: Varis

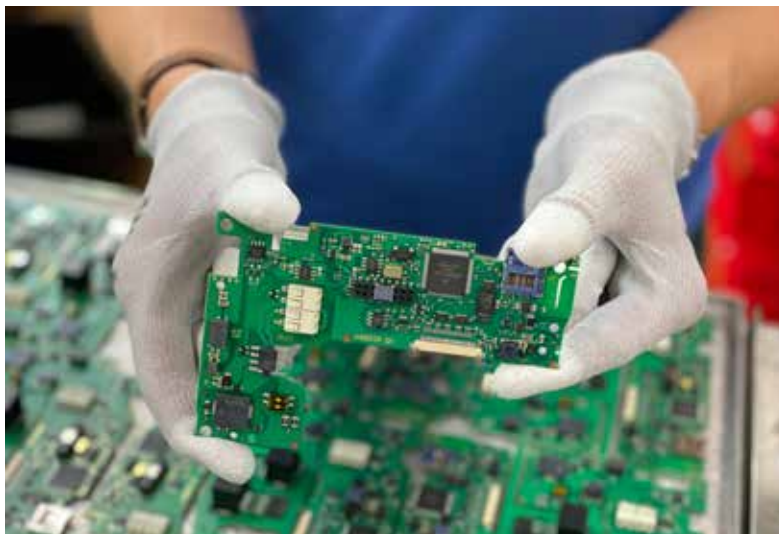

Foto: Elrad

prostorov v 2. nadstropju stare poslovne stavbe,« pove direktorica.

Izziva gradnje nove upravne stavbe in povečanja proizvodnih kapacitet se veselijo tudi v Cleangadu, nova zgradba pa bo po njihovih zagotovilih energijsko učinkovita in zelena.

Na Elradu bodo investirali predvsem v področje avtomatizacije in robotizacije procesov, širjenje proizvodnih kapacitet in izobraževanje ter razvoj kompetenc svojih sodelavcev. »Plani za letošnje leto so ambiciozni, saj načrtujemo dodatno rast prodaje in širitev skupine z novo proizvodno lokacijo,« še dodajo.

gg

V podjetju Paradajz nadaljujejo z razvojnimi aktivnostmi na področju izkoriščanja celuloznih vlaken, pridobljenih iz odpadnih stebel paradižnika.

KADRI Upravljanje s kadri na sodoben način

Spoznajte napredne spletne rešitve, ki optimizirajo kadrovske procese, razbremenijo kadrovske oddelke in prinašajo zadovoljstvo zaposlenih.

HR Studio

Vodenje kadrovske evidence in obračun osebnih dohodkov z osebnim portalom za zaposlene.

TA Studio

Napredno planiranje in evidenca delovnega časa, tudi z mobilno aplikacijo za Android in iOS.

☎ 02 534 14 10

🌐 www.inin.si✉ prodaja@inin.si

*ob oddaji povpraševanja navedite kodo za popust. Popust velja do 30.6.2021 za nove naročnike.

10%
POPUST
NA MESEČNO
NAROČNINO*
KODA: **GZS21**

Gospodarstvo ostaja glavni razvojni adut Lendave

Lendava ima glede na svojo velikost močno gospodarstvo, ki se je v zadnjem času še okrepilo, saj v občini beležijo hitro rast skupnega prihodka gospodarstva. Ob tem se je povečalo tudi število hitrorastočih podjetij, tako imenovanih gazel, kar nakazuje, da bi rast lahko bila trajnejše narave. Lendava je tako delovno središče za širšo regijo in izvoznik delovnih mest. Občina pa je ravno pred dnevi podpisala pogodbo za širitev industrijske in poslovne cone.

Po vrednosti naložb na prebivalca Občina Lendava zaseda prvo mesto v regiji, v industrijski coni imajo tudi zlato gazelo, ki skupaj zaposlujejo kar 1.400 ljudi. Občina se zaveda vrednosti hitrorastočih podjetij, saj prispevajo največ novih zaposlitev in so med glavnimi gonili uspešnega gospodarskega razvoja. V primerjavi z drugimi slovenskimi občinami je nadpovprečna na področju gospodarske aktivnosti in življenjskega standarda, kar sta dva pomembna kazalnika, da so pri zagotavljanju dobrih pogojev podjetjem na pravi poti.

Razvojni pospešek s širitvijo in posodobitvijo industrijske in poslovne cone

S širitvijo in posodobitvijo obstoječe industrijske in poslovne cone Občina Lendava želi še dodatno spodbuditi ekonomsko aktivnost mikro, malih in

Foto: Funkit Marketing

srednje velikih podjetij, z namenom da ta ustvarijo nova delovna mesta s povečano dodano vrednostjo in konkurenčnostjo. Za to naložbo je Občina pridobila sredstva iz evropske kohezijske politike, celotni projekt pa je vreden skoraj 320 tisoč evrov. V sklopu tega projekta bo izdelana tudi vlagateljska mapa za boljše informiranje, z novo pridobitvijo pa bo tudi regija dobila nove zmožljivosti, ki bodo spodbujale nadaljnji razvoj gospodarstva s poudarkom na zelenih delovnih mestih.

Proračuna Občine Lendava za leti 2021 in 2022 sta bila potrjena že konec preteklega leta in sta ena najvišjih v zadnjih letih, predvsem zato, ker želi Občina izkoristiti potencial, ki se ji ponuja na podlagi nove finančne perspektive.

Nova doživetja ob razglednem stolpu Vinarium

Lokacijo Vinarium Lendava, najvišjega razglednega stolpa v Sloveniji, Občina razvija z dodatno ponudbo v neposredni bližini, ki bo bolj pisana na kožo mlajši ciljni skupini, predvsem tistim, ki si želijo adrenalinskih doživetij;

za nekaj več kot 500 metrov dolg zipline z dvema jeklenicama je že pridobila gradbeno dovoljenje. S projektom 'Nad mestom Lendava do stolpa Vinarium', v sklopu katerega je predvidena umestitev gondole in restavracije, pa še dodatno nadgrajuje to turistično destinacijo. Pričakujejo, da bo navedeni projekt hkrati prispeval tudi k večji aktivaciji turističnega potenciala občine in spodbudil nadaljnjo rast turističnih kapacitet v Lendavskih Goricah v sklopu razpršenega Hotela Vinarium.

Ureditev objektov družbenega standarda

Občina načrtuje še večnamensko športno dvorano s plavalnim bazenom, sredstva bo med drugim namenila tudi za ureditev prostorov glasbene šole in lendavskega gradu in za vzpostavitev mednarodnega kulturnega centra v prostorih bivšega objekta blagovnice na pomembni lokaciji v starem mestnem jedru in s tem zagotovila primernejše prostore za potrebe knjižnice in multimedijskega središča.

Infrastruktura

V načrtu so predvsem ureditve cest

V pomurski regiji se bodo izvajali številni projekti na cestni infrastrukturi, nekaj manj na železniški. Veliko urejanja je posvečenega križiščem.

Jerneja Srebot

Drsen plan zagotavlja bolj enakomerne investicije

Direkcija Republike Slovenije za infrastrukturo (DRSI) od leta 2017 naprej okrepljeno vlaga v cestno infrastrukturo s ciljem vzpostaviti ustrezen nivo uslug za gospodarstvo in mobilnost prebivalstva, kar hkrati pomeni tudi dvigovanje temeljnega nivoja varnosti. V letu 2018 je Vlada RS sprejela Načrt vlaganj v promet in prometno infrastrukturo za obdobje 2018–2023, ki se dopolnjuje glede na sprejeti proračun RS. Z drsnim planom se zagotavlja stabilen in bolj enakomeren obseg investicij v cestno infrastrukturo. Dinamika zagotavljanja teh virov je pogojena z dinamiko sprejetih dvoletnih oz. letnih planov, ki jih sprejema Državni zbor RS v okviru proračuna RS.

Na območju pomurskih občin je 489,53 kilometra glavnih in regionalnih cest v upravljanju Direkcije, kjer so trenutno v izvedbi naslednji investicijski projekti:

Ureditev dveh križišč v Moravskih Toplicah. Dela v vrednosti 898.603,82 evra bodo zaključena predvidoma še v letošnjem letu.

Ureditev ceste skozi naselja Gorica in Brezovce. Projekt vključuje ureditev križišč, gradnjo pločnikov, odvodnjavanje ter ureditev cestne razsvetljave in prometne opreme ter signalizacije. Pogodbena vrednost gradbenih del znaša 2.851.334,53 evra, dela bodo predvidoma zaključena junija 2021.

Gradnja pločnikov ob cesti skozi naselja Ropoča, Pertoča in Večeslavci. Pogodbena vrednost teh del znaša 1.518.118,48 evra in je bilo predvideno, da bodo zaključena v marcu 2021.

Preplastitev vozišča na odseku Ljutomer-Savci-Ptuj. Pogodba v vrednosti 1.164.569,51 evra je podpisana, izvajalec pa bo z deli na terenu pričel predvidoma v mesecu maju.

V pripravi večji investicijski projekti

Tekom letošnjega leta je predvidena objava javnih naročil za izvedbo naslednjih večjih investicijskih projektov:

Sanacija plazu na odseku Lemerje - Grad (Radovci). V teku je pregled prispelih ponudb za izbor izvajalca gradbenih del. Vrednosti prispelih ponudb znašajo od 0,27 milijona evrov do 0,38 milijona evrov. Gradbena dela se bodo pričela po sklenitvi pogodbe z izbranim izvajalcem, predvidoma poleti 2021.

Sanacija plazu in brežin Dolič. V teku je pridobivanje zemljišč, potrebnih za gradnjo. Ocenjena

vrednost gradnje znaša 1,3 milijona evrov. Javno naročilo za izbor izvajalca gradbenih del je že v teku. Začetek del je predviden v drugi polovici leta.

Rekonstrukcija ceste Murska Sobota-Gederovci (Rankovci). V projektu bo izvedena tudi izgradnja kolesarske poti od naselja Veščica do konca naselja Gederovci. Javno naročilo za izbor izvajalca gradbenih del je že v teku. Ocenjena vrednost gradbenih del znaša 9.373.671,22 evra.

Rekonstrukcija mostu čez Bodonski potok v Zenkovcih. V teku je javno naročilo za izbor izvajalca gradbenih del, ocenjena vrednost gradbenih del znaša 320.000 evrov.

Ureditev ceste Gornja Radgona-Trate. V sklopu ureditve ceste je predvidena tudi izgradnja kolesarske povezave, ki bo potekala ob državni cesti na odseku Gornja Radgona-Trate med naselji Žepovci in Črnci. Sklenjen je sporazum o sofinanciranju izgradnje in ureditve kolesarske povezave v Občini Apače in Občini Gornja Radgona. Ocenjena vrednost gradbenih del je 2,4 milijona evrov.

Ureditev križišča v Gornji Radgoni. Projekt zajema rekonstrukcijo obstoječega štirikrakega križišča v štirikrako krožno križišče. Prav tako bodo urejene površine za pešce in kolesarje. Ocenjena vrednost gradbenih del znaša 800.000 evrov.

Z drsnim planom se zagotavlja stabilen in bolj enakomeren obseg investicij v cestno infrastrukturo.

Foto: Depositphotos

Načrtovanih je več obnov in sanacij odsekov državnih cest v skupni vrednosti približno 13,3 milijona evrov.

Rekonstrukcija ceste Križevci–Žihlava. Celoten odsek je razdeljen na devet pododsekov in vključuje izgradnjo pločnika in avtobusnih postajališč. Ocenjena vrednost celotnega projekta znaša 16.076.359,55 evra. V letu 2021 je predviden razpis za gradnjo prvih treh pododsekov (skozi in med naselji Lukavci in Ključarovci).

Rekonstrukcija ceste Lendava–Pince. Projekt zajema območje od naselja Čentiba do mejnega prehoda Pince in vključuje izgradnjo kolesarske poti. Trenutno potekajo odkupi zemljišč, ocenjena vrednost pa znaša 5.435.701,84 evra.

Ureditev kolesarske poti Renkovci–Črenšovci. Za gradnjo v dolžini približno 700 metrov med naseljema Renkovci in Turnišče je v pripravi javno naročilo za izbor izvajalca gradbenih del. Ocenjena vrednost gradnje znaša 152.400 evrov.

Poleg tega na DRSI za letos načrtujejo še ureditev cest skozi Šalovce, Radence in Sveti Tomaž, ureditev križišč na cestah Ljutomer–Pavlovci, Križevci–

Ljutomer in krožnega križišča »Sebeborci« ter obnove vozišč na cestah Lemerje–Grad, Razkrižje–Stročja vas, Martjanci–Sebeborci, Ormož–Središče ob Dravi in Sv. Jurij ob Ščavnici–Cerkvenjak.

Poleg naštetih projektov ima DRSI na območju pomurske regije v okviru rednega vzdrževanja v naslednjih letih načrtovanih več obnov in sanacij odsekov državnih cest v skupni vrednosti približno 13,3 milijona evrov.

Iz naslova urejanja križanja cest in železnic je v Občini Križevci trenutno v izvedbi gradnja 260 metrov dolge povezovalne ceste. Nova cesta bo predstavljala povezavo nivojskega prehoda Lukavci 2 v km 2+238 na železniški progi Ljutomer–Gornja Radgona, ki bo ukinjen po izgradnji ceste, do obstoječe občinske ceste. Dela bodo zaključena predvidoma konec meseca marca. Pogodbena vrednost del znaša 65.499,38 evra z DDV. [gg](#)

Mlinska ulica 5, 9220 Lendava
info@nafta-strojna.si
tel: +386 2577 22 06

www.nafta-strojna.si

Podjetje NAFTA strojna projektira, izdeluje, montira in vzdržuje opremo v energetiki, naftni, kemični in farmacevtski industriji.

pregradne stene za čiste prostore

pohodni in nepohodni strop

vrata za čiste prostore

pohištvo in oprema

Perfekcija v izgradnji čistih prostorov

Gradimo na 20-letni tradiciji in izkušnjah v projektiranju in izgradnji preko 200.000 m² celovitih rešitev čistih prostorov. Ponujamo sodobne tehnološke rešitve čistih prostorov, ki omogočajo našim strankam, da pri izgradnji čistih prostorov zadostijo najbolj strogim predpisom GMP-ja in HSE-ja, optimizirajo poslovne procese in tako povečujejo svojo konkurenčnost. Čiste prostore izdelujemo po individualnih zahtevah naših kupcev, pri čemer sledimo popolni integraciji vrat, medijev, opreme in pohištva ter usklajeni kombinaciji s prezračevanjem in tehnologijami.

Platinasta bonitetna ocena že tretje leto zapored ter sodelovanje z največjimi farmacevtskimi podjetji na eni strani in verigo zanesljivih dobaviteljev na drugi strani nas odlikujejo kot zanesljivega in odgovornega poslovnega partnerja. Projektiranje, izvedba in vodenje velikih projektov nam predstavlja poseben izziv. Ekipa strokovnjakov v lastnem razvojnem centru nenehno razvija nove izdelke, prilagojene našim kupcem, in izboljšave obstoječih. Naše montažne ekipe dajejo velik poudarek varnosti in zdravju pri delu, ponašamo pa se tudi s certifikatom SCC®. Podpiramo kvalifikacijo čistih prostorov v skladu s cGMP, FDA in ISO zahtevami ter zagotavljamo 48-urni servis na področju celotne Evrope in oskrbo z rezervnimi deli.

Podjetje Transpak: Iz Slovenije v Svet

Družba je bila ustanovljena leta 1998. Z jasno vizijo in trdim delom so ustanovitelji smelo uresničevali zastavljene cilje, podjetje je nenehno organsko raslo. Trenutno 24 milijonov evrov prihodkov ustvari 130 zaposlenih. Ves prihodek družba ustvari v tujini. Vse znanje je podjetje skoncentriralo v Murski Soboti.

Transpak na svetovnem trgu pod lastno blagovno znamko ponuja pakirno, paletirno in transportno tehniko. V zadnjih letih se je podjetje razvilo iz ponudnika opreme v ponudnika celovitih rešitev na ključ, kjer za rešitev zahtev kupcev integrirajo tudi opremo partnerskih podjetij, tako da kupec, investitor, dobi rešitev iz ene roke.

Podjetje je aktivno v branži pijač, proizvodnje hrane, kemijske industrije in interne logistike. Njihove stranke so največje svetovne pivovarne, AB-InBev, Heineken, Molson Coors, Asahi, Carlsberg, Diageo/Guinness, Radeberger, v proizvodnji hrane pa Unilever, Maspex, Berglandmilch, Danone, v branži žganih pijač pa Diageo, Irish Distillers, Grants, Baileys, če navedemo le največje.

Transpakovci Evropo obravnavajo kot domače tržišče. Obdelujejo ga s sedeža v Murski Soboti, in sicer za trge nekdanje Jugoslavije in ostale vzhodne države, trga Nemčije in Beneluxa pa lokalno, prek lastnega podjetja v Dortmundu in podružnice v Antwerpnu. Hkrati pa prek central multinacionalk sledijo projektom zunaj Evrope. Tako Transpakova oprema deluje tudi v mnogih afriških državah (Namibija, Zambija, Tanzanija, Nigerija), v Južni Koreji, v Braziliji ... Projekte so realizirali tudi v najlepših kotičkih Sveta, kot je St. Lucia v Karibih, Reunion in Sejšli v Indijskem oceanu.

»Začetki so bili skromni, težko je bilo prepričati nemške, angleške in francoske kupce, da kupijo slovensko opremo,« pravi Andrej Frangež, direktor podjetja, »a nam je uspelo korak za korakom. Podjetje je raslo iz projekta v projekt. Ni bilo enostavno prepričati največjih svetovnih pivovarn, da nam zaupajo projekte na polnilnih linijah s kapacitetami tudi do 90.000 pločevink na uro, pri steklenicah pa tudi do 60.000 steklenic na uro. Z inženirskim znanjem, optimalnimi rešitvami in odličnimi montažnimi ekipami smo izpolnjevali zahteve kupcev. Vsak zaključen projekt je bil dobra osnova, pomembna referenca za naslednjo stranko.«

Rast, ki se je zgodila v Transpaku v Murski Soboti, je bilo možno realizirati z dobro ekipo sodelavcev, s pravim razmerjem izkušenih ter mladostno zagnanih inženirjev, z ekipo, ki zmore in zna prisluhniti težavam in potrebam kupcev. Polovica zaposlenih ima fakultetno izobrazbo in so garancija za nadaljnji razvoj in perspektivo podjetja. Podjetje človeški potencial črpa iz lokalnega okolja, zato veliko vrača tudi športnim klubom, različnim dejavnostim ali pomoči potrebnim.

Foto: Arhiv Pomurske turistične zveze

Turizem

Več bo individualnih doživetij in potovanj v bližnje destinacije

Turizem v pomurski regiji jo je v lanskem letu odnesel relativno dobro, v prihodnosti pa računajo predvsem na domače goste. Poudarki bodo na gastronomiji, butičnih doživetjih in trajnostnem, zelenem razvoju turistične ponudbe.

Jerneja Srebot

Obisk je bil lani kljub delnemu zaprtju zadovoljiv

Trenutno stanje turistične panoge v pomurski regiji je kot tudi drugod po državi precej negotovo. Hoteli in prenočišča samevajo, gostinski lokali so zaprli svoja vrata, prav tako turistično informacijski centri. »Še posebej je bilo slabo v času zaprtja občinskih mej, ko se je pretok tudi tistih nekaterih občasnih turistov ustavil, stanje pa se je posledično poslabšalo tudi za kmete, pridelovalce domače hrane, izdelovalce rokodelskih izdelkov, vinarje, saj so bili večinoma odvisni od turizma in turističnih ponudnikov,« pravi Elizabeta Horvat z zavoda za okolje Dobrovnik.

Poleg epidemije turistično informacijske centre pesti tudi težava glede možnosti odprtja ob nedeljah in praznikih, ko je obisk najvišji, saj niso uvrščeni v izjeme, kot so to bencinski servisi ter trgovine na avtobusnih in železniških postajah, ki so lahko odprti vse dni.

»Kljub vmesnemu zaprtju turističnega sektorja smo lahko vsaj delno zadovoljni s turističnim obiskom v Pomurju,« pa poročajo s Pomurske turistične zveze.

Po njihovih podatkih je bilo v Pomurju v letu 2020 zabeleženih za 37 % manj prihodov kot leto prej in 32,1 % manj prenočitev. Delež prenočitev v Pomurju sicer predstavlja 7,9 % vseh prenočitev v državi.

Vrednote turistov se bodo po epidemiji spremenile

»Turizem po koronavirusu ne bo enak, kot smo ga poznali pred krizo, lahko pa destinacije v Sloveniji

Kljub vmesnemu zaprtju turističnega sektorja so v Pomurju lahko vsaj delno zadovoljni z obiskom.

Foto: Arhiv ZKTS Murska Sobot

Za uspeh se bo treba prilagoditi novim pričakovanjem obiskovalcev in slediti smernicam trajnostnega turizma.

izkoristijo novo priložnost, s katero izpostavljajo, da so zelena, varna in trajnostna destinacija«, pove Uroš Kamenšek s Pomurske turistične zveze. Po njegovem se bodo vrednote turistov in njihovo nakupno vedenje po epidemiji spremenili – več bodo potovali doma ali v bližnje destinacije, prednost pa bodo dajali individualnim doživetjem.

»Slovenija si je v zadnjih letih prizadevala, da bi se uveljavila kot varna, zelena in trajnostna destinacija za individualna doživetja, še pomembnejše kot do sedaj pa bo zagotavljanje varnosti in zdravja na potovanjih«, pojasnjuje sogovornik. Potrditev za Slovenijo kot varno državo je tudi znak Safe Travels (varna potovanja) Svetovnega potovalnega in turističnega sveta, ki ga je Slovenija letos pridobila med prvimi državami na svetu, kar dodatno povečuje možnost, da si bo lahko relativno hitro povrnila zaupanje turistov.

V TIC Ljutomer izpostavljajo pomen sodelovanja, povezovanja med ponudniki, predvsem pa prilagajanja v smislu razvoja drugačnega turizma od množičnega, ki smo ga bili vajeni doslej. »Za uspeh se bo gotovo moralo prilagoditi novim pričakovanjem obiskovalcev in slediti smernicam trajnostnega razvoja turizma v smislu zelene, ekološko ozaveščene destinacije s poudarkom na avtentičnih doživetjih,« pravijo.

Letošnja promocija bo usmerjena na domači trg

Pomurje je bilo v raziskavi »Ocena potenciala domačega gosta«, ki so jo na STO izvedli v letu 2020, zaznano kot ena najbolj obiskanih regij Slovenije. Po relevantnosti regija pridobiva na priljubljenosti in se kaže kot ena ključnih regij, ki je v vzponu. »Kot najbolj značilni elementi podobe regije so izpostavljena zdravilišča in bogata gastronomska ponudba z lokalnimi in sezonskimi sestavinami,« pove Uroš Kamenšek s Pomurske turistične zveze. Doseganje rezultatov in ocen po njegovem lahko pripišemo okrepljeni promociji destinacije na domačem trgu z uvedbo in uporabo digitalnih promocijskih kanalov, razvoju novih produktov ter intenzivnemu povezovanju turističnih deležnikov znotraj destinacije.

»Tudi v letu 2021 bomo sodelovali pri izvajanju motivacijske kampanje za domači trg. Zdaj je čas.

Foto: Arhiv TIC Radgona

Moja Slovenija.«, v okviru katere bo še posebej okrepljena promocija produkta gastronomije, ki je v Pomurju med ključnimi,« pove sogovornik in pojasni: »Vse deležnike na destinaciji smo pozvali k pripravi in deljenju promocijskih vsebin, kampanja pa bo usmerjena v promocijo na domačem trgu.« Z izvajanjem kampanje bodo začeli takoj po sproščanju ukrepov v zvezi z nastanitvami in restavracijami. Prav tako bodo nadaljevali z razvojem petzvezdičnih doživetij v Pomurju ter vzpodbujali razvoj produktov v smeri pristnih doživetij.

Turizem se usmerja v zeleno prihodnost

V letu 2020 so na TIC Radgona v primerjavi s preteklimi leti opazili izrazit upad tujih gostov, medtem ko je pri domačih gostih opazen predvsem izrazit prehod od skupinskega k individualnemu turizmu: »Epidemija je potencirala že sicer prisotne trende, zlasti prehod od masovnega k bolj butičnemu turizmu. Spremenile so se tako struktura kot navade obiskovalcev.«

Turistični tokovi so se tako preusmerili v bolj ruralna, podeželska območja. V Gornji Radgoni pridobivajo nove sprehajalne in kolesarske poti, vzpostavili pa so tudi mrežo izposojevalnih točk Recikel – izposojevalnico koles, ki spodbuja preprečevanje odpadkov, ponovno uporabo, zeleno mobilnost in zeleni turizem v pomurski regiji ter povezuje znamenitosti v občini Gornja Radgona.

Podobno načelom trajnostne mobilnosti sledijo tudi v TIC Moravske Toplice, kjer so posodobili vozni park koles v Bike Centru Moravske Toplice, v okviru katerega je bila lani vzpostavljena tudi postaja mreže e-koles Soboški Biciklin. V trajnost je usmerjena tudi občina Moravske Toplice, ki je pridobila certifikat »Brez plastike«, kar bo v letošnjem letu nadgradila s sprejetjem Odloka o zmanjševanju plastike za enkratno rabo na turističnih prireditvah.

Foto: Arhiv Pomurske turistične zveze

V občini Ljutomer je poleg sodelovanja v različnih promocijskih in razvojnih projektih v okviru projekta LAS lani nastala Turistična zadruga Prlekija. »Namen projekta je bil povezati lokalne ponudnike, ki imajo na trgu kot posamezniki manjše možnosti za svoje delovanje,« razloži Katja Murkovič iz TIC Ljutomer. Danes je v zadrugo vključenih že 30 lokalnih ponudnikov, v okviru projekta pa je nastala tudi nova spletna stran in spletna trgovina lokalnih izdelkov.

V krajinskem parku Goričko so tekom epidemije opazili povečan obisk v naravi in do okolja neprijazno obnašanje ljudi. »Pravilen pristop k reševanju te problematike je najprej v načrtovanju in ustvarjanju

Foto: Arhiv Zavoda za okolje in turizem Dobrovnik

Foto: Arhiv TIC Radgona

novih priložnosti, kjer je doživljanje narave možno, ni pa škodljivo za ohranjanje rastlinskih in živalskih vrst in navsezadnje tudi nas ljudi,« pojasnjuje direktorica Stanislava Dešnik. Poudarja tudi pomen gibanja na prostem v trenutnem času, kjer so okužbe najmanjše in je druženje možno. »Ne vem, kako župani razmišljajo o razvoju turizma, bi jih bilo pa smiselno nagovoriti k zasaditvi »pokoronskih« parkov kot javnih zelenih površin za srečevanje ljudi v vseh letnih časih,« še doda sogovornica. gg

V občini Ljutomer je nastala Turistična zadruga Prlekija, ki združuje 30 lokalnih ponudnikov.

»Največji luksuz je narava sama«

Odmaknjenost od velikih mest in stresa, neokrnjena narava in veliko zasebnosti vas čakajo v turističnem kompleksu Biotermi v Mali Nedelji, ki je idealna izbira za preživljanje prostega časa z družino, romantični oddih v dvoje, avanturistični oddih s prijatelji ter razvajanje telesa in duha daleč v stran od mestnih središč, v objemu narave, katere območje je leta 1976 zaradi svojih naravnih lepot bilo razglašeno za krajinski park.

V glamping naselju Sončna dolina vas čaka 22 vil, odprtih skozi celo leto, in 11 šotorov, odprtih v poletni sezoni z udobnim bivanjem za 26 oseb. Nudijo prekrasen pogled na gozd in prostrana polja, kjer lahko na terasi ob jutranji kavi uživate ob žvrgolenju ptic in šumenju listja, poleti pa uživate ob kopanju v biološkem bazenu. V neposredni bližini je še naravni biotop, poln vodnega življenja.

Hotel Biotermi**** nudi udoben nastanitev v eno- in dvoposteljnih sobah, družinskih suitah in dvema apartmajema z lastnim whirlpoolom na terasi. Vse

sobe so opremljene z naravnimi materiali, ki nudijo zdravo bivanje in popolno udobje. Ponaša se z znakom za okolje 'Eko marjetica' in laskavim nazivom Slovenia Green Accommodation.

Neposredno iz hotela pridete v Termalni park, kjer je na razpolago 600 m² pokritih bazenskih površin, na voljo skozi vse leto, in dodatnih 1400 m² v poletnih mesecih. Termo-mineralna voda je zaradi balneoloških značilnosti primerna za rekreacijske, športne in zlasti zdravstvene namene, saj blagodejno vpliva na ohranjanje funkcionalnosti gibalnega sistema in hrbtenice. Nudi sproščujoče plavanje in poležavanje na terasi za sončenje, senčnem zavetju dreves, najzahtevnejšim pa FKK kotiček, kjer doživite povsem svoboden oddih sredi narave.

Ob hotelu je tudi postajališče za avtodome s 50 parkirnimi površinami, opremljenimi z električno energijo. Na razpolago je tudi oskrbovalno-sanitarni otok in pitna voda, dostop do Wi-fi omrežja in TV programov iz kabelskega omrežja.

Občina Moravske Toplice

Destinacija za sprostitvev, krepitev zdravja in uživanje v dobri hrani in vinu

Moravske Toplice so zelena turistična destinacija, kraj, ki ga poleg termalnih kopališč obkrožajo kolesarske in pohodniške poti, velnes, golfiše, trimsteza, igrišča za tenis, nogomet in tudi kotički, kjer se je mogoče spočiti in uživati mir, se posladkati, uživati v odlični prekmurški kulinariki in vinski ponudbi ali pa se brezskrbno igrati v pravljicnem parku.

Turizem se je v Moravskih Toplicah začel nepričakovano in popolnoma nenačrtovano, saj so tu iskali nafto in plin. Namesto tega je iz tal pritekla vroča voda. Razposajeni mladenič Geza Bencik je odvil zapečateni ventil na vrtini izvira vroče vode na moravskih Berekah in se s prijatelji iz bližnjih Tešanovcev pozimi leta 1961 kopal v opuščenem bazenu za lovljenje oljnega madeža iz vrtine, ki ga je zapustila naftna industrija. Glas o tem se je zelo hitro širil in 15. junija 1969 sta bila zgrajena okrogla restavracija in zunanji okrogli bazen ter ustanovljena fizioterapevtska služba in s tem se je začel zdraviliški turizem, kot ga poznamo danes.

Celovita zdraviliškoturistična ponudba

Kraj se danes ponaša s hoteli s tremi, štirimi in petimi zvezdicami, številnimi apartmajskimi nastanitvami in kampom. Poseben pomen imajo še vedno zdraviliške storitve. Krepi se ponudba lokalnih

ponudnikov in kmetij v občini. Destinacija Moravske Toplice se ponaša z znakom zelene destinacije Slovenia Green in s tem z razvojem turizma s sočasnim blaženjem in prilagajanjem na podnebne spremembe in skrbjo za ohranjanje naravne in kulturne dediščine.

Prenovitev središča Moravskih Toplic in večnamenska dvorana

V želji po krepitvi lokalnega gospodarstva se je občina odločila v prihodnjih letih investirati v podobo turističnega kraja Moravske Toplice s popolno prenovo središča kraja, kjer se bodo ustvarili pogoji za širitev storitvenih dejavnosti. Sočasno si občina prizadeva za izgradnjo večje nizko energetske večnamenske dvorane. Kraj tovrstno ponudbo v danem trenutku pogreša. Dvorana bo dala priložnost za razvoj dodatnih storitev v športnem, kongresnem in kulturnem turizmu ter spodbudila razvoj novih namestitvenih kapacitet.

Poslovna cona v Bogojini

Občina želi poleg razvoja turistične dejavnosti spodbuditi tudi navezujoče se

dejavnosti in razvoj podjetništva. V neposredni bližini avtoceste v kraju Bogojina nastaja poslovna cona, namenjena malim in srednje velikim podjetjem. Poslovna cona ima namen postati uporabniku prijazna s parkovno ureditvijo, igrali in neposredno bližino vrtca ter osnovne šole postati tudi prijaznejša družini. Ideja poslovne cone je, da se s krajini prijaznejšo arhitekturo zlije z okolico in se ne vrašča vanjo kot moteč tujek. Poslovna cona bo prvenstveno namenjena storitvenim dejavnostim in mali proizvodnji.

Občina Moravske Toplice si z opisanimi in drugimi naložbenimi projekti prizadeva spodbuditi gospodarsko okrevanje in razvoj po pandemiji Covid-19 ter s tem tudi nadaljnji razvoj kraja in občine.

Občina Moravske Toplice

Kranjčeva 3

9226 Moravske Toplice

E: www.moravske-toplice.si

Lestvica

Največjih 50 podjetij v pomurski regiji v letu 2019

Rang	Podjetje	Čisti prihodki od prodaje, v tisoč EUR	Indeks 19/18	Delež prodaje na tujih trgih (%)	Št. zaposlenih po del. urah	Dodana vrednost, v tisoč EUR
1	MOL SLOVENIJA d.o.o.	306.315	101,5	0,0	53	11.418
2	CARTHAGO d.o.o.	220.315	113,8	100,0	795	25.223
3	ELRAD INTERNATIONAL d.o.o.	109.097	111,2	91,1	547	26.513
4	POMGRAD d.d.	85.372	58,1	12,6	409	15.980
5	GMT d.o.o.	77.953	102,2	46,2	184	7.820
6	ARCONT d.d. Gornja Radgona	73.328	103,9	99,2	667	21.807
7	Panvita MIR d.d.	65.498	105,9	6,0	308	9.078
8	FARMTECH d.o.o.	47.359	101,0	86,0	338	12.655
9	RADENSKA d.o.o.	38.151	95,0	19,8	267	15.920
10	POMURSKE MLEKARNE d.d.	35.481	100,5	14,5	134	5.410
11	PANVITA KMETIJSTVO d.o.o.	34.264	104,8	5,5	64	2.767
12	SAUBERMACHER SLOVENIJA d.o.o.	32.731	106,7	3,2	218	10.593
13	AGROCORN d.o.o.	31.514	87,0	70,4	23	1.454
14	Varis Lendava d.o.o.	31.424	174,5	99,5	226	10.022
15	PLANIKA TURNIŠČE d.o.o.	31.057	102,6	97,2	226	6.115
16	ROSENBAUER, d.o.o.	26.136	120,9	78,1	138	8.278
17	Wienerberger d.o.o.	22.530	151,9	39,2	100	6.517
18	REFLEX Gornja Radgona d.o.o.	21.355	117,8	48,1	260	8.763
19	VIGROS d.o.o.	20.689	111,3	0,3	72	3.208
20	ATOMEX TS, d.o.o.	20.676	166,1	100,0	0	162

Rang	Podjetje	Čisti prihodki od prodaje, v tisoč EUR	Indeks 19/18	Delež prodaje na tujih trgih (%)	Št. zaposlenih po del. urah	Dodana vrednost, v tisoč EUR
21	AVTO ŠKAFAR d.o.o.	19.432	121,3	7,2	29	2.370
22	MAKOTER d.o.o.	19.280	90,1	70,1	129	5.748
23	TKO d.o.o.	18.870	99,2	96,9	198	7.587
24	TRANSPAK d.o.o.	18.653	85,7	94,0	115	6.477
25	GEA VIPOLL d.o.o.	18.624	66,3	98,4	137	6.298
26	STRONG & UNIQUE d. o. o.	18.253	643,4	100,0	0	-565
27	TRGOVINE MS d.o.o.	17.437	254,5	64,7	14	442
28	CONC.TRADE d.o.o.	17.365	317,8	100,0	0	129
29	ROTO d.o.o.	16.765	104,9	90,4	19	1.285
30	Panvita Agromerkur d.o.o.	16.704	111,2	2,3	165	4.545
31	CODEX d.o.o.	16.681	96,5	85,4	35	2.245
32	Murexin d.o.o.	16.556	117,8	29,0	85	4.613
33	ARCONT IP d.o.o.	16.078	108,0	21,3	134	5.624
34	AVTO RAJH d.o.o.	15.549	102,0	0,4	32	1.375
35	ROTO - PAVLINJEK d.o.o.	15.361	106,5	0,2	146	4.935
36	DAIHEN VARSTROJ d.d.	15.222	110,6	56,0	144	4.633

POMURSKO SREDIŠČE ZA PRETOVOR IN SKLADIŠČENJE

Podjetja v skupini Murska transport d. o. o. so na skupni lokaciji v Pomurju in širše prisotna že več kot 30 let.

Podjetje Frbežar skrbi v skupini podjetij za logistiko, skladiščenje in razvoz pošilk doma v Pomurju, bližnji okolici (Avstrija, Hrvaška in Madžarska) in preostali Sloveniji. Murska transport opravlja prevoze po tujini Avstriji, južni Nemčiji, Madžarski, Sloveniji in Avstriji.

Distribucijski center ter novo sodobno regalno skladišče ima kapaciteto 1200 palet v visokih regalih in dodatnih 500 m² talnih površin. Skladišče je opremljeno z najnovejšo skladiščno tehniko.

Storitve centra zajemajo:

- preтовarjanje,
- kratkoročno - dolgoročno skladiščenje,
- enostavna dela na blagu,
- prepakiranje in sortiranje blaga,
- distribucija skladiščenega blaga po Pomurju, Sloveniji in bližnji okolici,
- usluge z viličarji.

Rang	Podjetje	Čisti prihodki od prodaje, v tisoč EUR	Indeks 19/18	Delež prodaje na tujih trgih (%)	Št. zaposlenih po del. urah	Dodana vrednost, v tisoč EUR
37	CLEANGRAD d.o.o.	15.101	153,3	96,5	115	5.209
38	FERDINAND POSEDI d.o.o.	14.021	104,3	8,6	26	1.214
39	VITAPHARM d.o.o.	13.537	103,6	0,0	12	467
40	ŠIFTAR d.o.o.	12.880	111,8	4,3	0	105
41	ELRAD WS d.o.o.	12.792	89,0	92,6	1	417
42	MEDICOP d.o.o.	11.588	137,2	42,4	91	4.265
43	RADGONSKE GORICE d.o.o.	11.305	104,0	4,4	125	5.339
44	AVTOHIŠA KOLMANIČ & DOKL d.o.o.	11.054	103,1	0,0	21	791
45	POMGRAD - CP d.d.	10.808	63,6	0,0	103	3.189
46	VAR d.o.o.	10.700	106,1	91,9	87	3.567
47	ULTRAMARIN KOMPOZITI d.o.o.	10.206	-	74,4	79	2.000
48	MLINOPEK d.d. Murska Sobota	9.923	101,0	2,4	134	3.641
49	POMGRAD - TAP d.o.o.	9.676	109,9	0,3	16	1.127
50	PARADAJZ d.o.o.	9.346	114,9	19,7	70	4.602

Vir: GVIN, Ajpes, javna objava

Metodologija: Upoštevanih 50 največjih družb po kriteriju čisti prihodki od prodaje, na podlagi nekonsolidiranih in nerevidiranih finančnih izkazov za leto 2019, registriranih v Pomurski regiji.

Planika
TREKKING

LAHKOTNOST UDOBNOST VARNOST

Kolekcija pohodne obutve Planika Trekking sledi sodobnim trendom v pohodništvu: lahkotnost, privlačne modne barve z dodatki novitet pri uporabi tehničnih rešitev in seveda na prvem mestu varnost in udobnost na vsakem koraku. Vsi proizvodi iz kolekcije PLANIKA TREKKING prav tako zagotavljajo vodo neprepustnost ne glede na vremenske razmere. Vse to dosežemo z upoštevanjem najstrožjih meril pri izbiri materialov in sami vgradnji let teh v proizvode iz kolekcije PLANIKA TREKKING v kombinaciji z membrano AIR TEX.

Z lastnim znanjem in z dolgoletnimi izkušnjami smo za proizvode PLANIKA TREKKING razvili udobna in prilagodljiva kopita za zelo širok segment uporabnikov, zaradi katerih se čevlji dobro oprimejo vaših nog in vam zagotavljajo varen in udoben korak. S pomočjo dragocenih povratnih informacij, tako profesionalnih gorskih reševalcev, vzdrževalcev, kot ne-profesionalnih uporabnikov, smo razvili popolne izdelke, ki odgovarjajo vsem zahtevam alpinizma, pohodništva, urbanega nošenja ali pa zgolj lažji rekreaciji v naravi. Vgrajeni materiali so skrbno izbrani in se stalno kontrolirajo glede na zahtevane kvalitativne norme. Materiali (usnje, podloga, galanterija, vezalke...) ustrezajo strogim proizvodnim standardom, kar dosledno preverjajo s testiranjem. Združeni tvorijo celovit izdelek, ki vam, skupaj s tradicijo Planike, v izdelovanju tovrstne obutve zagotavlja udobje v vseh vremenskih pogojih in hkrati nudi kupcu varen in udoben korak. Razvito in izdelano v Sloveniji.

ZAKON PRAVI:

EMBALAŽNINA ZA VSE.

DINOS PRAVI: BREZ SKRBI.

Vsa podjetja s sedežem v Republiki Sloveniji, ki na trg RS dajete embalažo ali embalirano blago, boste po novi Uredbi o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo zavezanci za ravnanje z odpadno embalažo.

Uredba bo stopila v veljavo predvidoma do poletja 2021.

Ob tem vas čakajo naslednje obveznosti:

- redno vodenje evidence o dani embalaži na trg RS
- sklenitev pogodbe z družbo za ravnanje z odpadno embalažo (DROE) in prenos obveznosti na DROE (embalažnina)
- kvartalno poročanje DROE o dani embalaži na trg RS

Ne veste, kje začeti?

Brez skrbi, Dinos je z vami na vsakem koraku.

Vse informacije o novi uredbi, enostavno rešitev za vaše obveznosti in strokovno obravnavo smo zbrali na enem mestu.

Na Dinosovem brezplačnem webinarju - 14.4.2021

Ne odlašajte in ne kopičite si skrbi.
Obiščite uredi-embalazo.si!

Foto: Depositphotos

Odpadki

Pričakovati je dvig cen za ravnanje z embalažo

Po uvedbi razširjene proizvajalčeve odgovornosti s spremembami zakona o varstvu okolja bodo tisti, ki bodo dajali embalažo na trg, morali zanjo tudi v celoti poskrbeti. Posledično bodo proizvajalci obremenjeni z mnogo višjimi cenami ravnanja z embalažo.

Darja Kocbek

V Sloveniji moramo področje odpadkov urediti strateško in skladno z obrnjeno piramido ravnanja z njimi, pravijo na Ministrstvu za okolje in prostor RS. To nameravajo zagotoviti s spremembami zakona o varstvu okolja. Vlada bo zakon predvidoma sprejela in poslala v Državni zbor RS še v prvi polovici leta. Slovenija bo z njim prenesla v svoj pravni red določbe evropske direktive o odpadkih, ki se nanašajo na proizvajalčevo razširjeno odgovornost.

Drago Dervarič, direktor podjetja Saubermacher – Komunala Murska sobota, pravi, da so na področju ravnanja z odpadno embalažo nujno potrebne spremembe. Ali bo država to naredila prek nacionalnega načrta za okrevanje ali v okviru sprememb zakona o varstvu okolja kot krovnega zakona, je v bistvu vseeno. Saubermacher vladi po direktorjevih besedah nobenega od projektov s področja ravnanja z

odpadno embalažo ni ponudil za vključitev v nacionalni načrt za okrevanje in odpornost.

V družbi Slopak so v letošnjem letu projekte na področju ravnanja z embalažo namenili predvsem izboljšanju sodelovanja z zavezanci. V skladu s spremembami okoljske zakonodaje pripravljajo izobraževanja in spletne seminarje, s katerimi jih seznanjajo s posledicami teh sprememb ter z njihovimi novimi obveznostmi. Hkrati nadaljujejo z nadgradnjo projekta brezpapirnega poslovanja, s katerim želijo zmanjšati ogljični odtis. »V teku je tudi nadgradnja sistema zajemanja podatkov, ki vodi v dodatno eko modulacijo posameznih vrst plastičnih embalažnih materialov s sedanje eko modulacije za plastiko in kovine (PET, Fe ter Al) na dodatnih sedem plastičnih embalažnih materialov,« so nam pojasnili v Slopaku.

Slovenija bo s spremembami Zakona o varstvu okolja v svoj pravni red prenesla določbe evropske direktive o odpadkih, ki se nanašajo na proizvajalčevo razširjeno odgovornost.

»Nekatere ocene so, da se bo ravnanje z embalažo podražilo za štirikrat,« nam je pojasnil Sebastijan Zupanc, direktor GZS - Zbornice komunalnega gospodarstva.

Kljub spremembam zakona ne prevzemajo embalaže

Država je lani prek interventnih ukrepov zagotovila sredstva za odstranjevanje nakopičene komunalne odpadne embalaže pri komunalnih podjetjih, ki jo družbe za ravnanje z embalažo niso želele prevzeti in odstraniti. Davkoplačevalce je na mesec ta odvoz stal 1 milijon evrov in odpelanih je bilo približno 50.000 ton mešane komunalne odpadne embalaže.

V jeseni lani je bila sprejeta sprememba zakona o varstvu okolja, ki določa, da morajo družbe za ravnanje z odpadno embalažo prevzeti tolikšen delež embalaže, kot je njihovi zavezanci dajo na trg. Poleg tega določa, da so proizvajalci finančno in organizacijsko odgovorni za embalažo, ki jo dajo na trg. To pomeni, da v kolikor družbe za ravnanje z odpadno embalažo ne poskrbijo za embalažo, lahko država posamezne proizvajalce terja, da naknadno poravnajo stroške odstranjevanja embalaže.

Družbe za ravnanje z odpadno embalažo tudi v letošnjem letu kljub spremembam zakona o varstvu okolja ne prevzemajo komunalne embalaže od komunalnih podjetij v deležu, kot to določa vladni sklep. »Zato je Agencija RS za okolje na zakonska določila adaptirala okoljevarstvena dovoljenja, na podlagi katerih bodo v preostanku leta morala prevzemati vso komunalno odpadno embalažo od komunalnih podjetij. Sicer jim bo sledila denarna kazen ali celo odvzem dovoljenj za opravljanje dejavnosti,« pojasnjuje Sebastijan Zupanc.

Namesto izvoza poraba doma

V okviru prehoda na krožno gospodarstvo bo treba razmisliti tudi, kako bi bilo mogoče odpadke, ki jih

V okviru nacionalnega načrta za okrevanje in odpornost načrtujejo projekte digitalizacije poslovnih procesov in krepitev kompetenc zaposlenih. Poleg sprememb zakona o varstvu okolja je po njihovem še pomembno, da bo letos sprejeta še uredba o embalaži in odpadni embalaži.

Cene lahko tudi štirikrat višje

Uredba je pripravljena, vlada jo je že poslala v notifikacijo na evropsko komisijo. Po neuradnih podatkih je notifikacija že zaključena, kar pomeni, da jo bo vlada kmalu lahko sprejela. Ključna sprememba bo, da bodo zavezanci za plačilo embalažnine postali vsi, ki dajejo embalažo na trg, ne več samo tisti, ki na leto dajo na trg več kot 15.000 ton.

Po uvedbi razširjene proizvajalčeve odgovornosti s spremembami zakona o varstvu okolja bodo tisti, ki bodo dajali embalažo na trg, morali zanjo tudi v celoti poskrbeti. Posledično bodo proizvajalci obremenjeni z mnogimi višjimi cenami ravnanja z embalažo.

Zavezanci za plačilo embalažnine bodo postali vsi, ki dajejo embalažo na trg, ne več samo tisti, ki na leto dajo na trg več kot 15.000 ton.

Že več kot 20 let proizvajamo in nudimo:

- Kovinske kontejnerje velikosti od 5 do 15 m³ za odvoz s samonakladalci.
- Abrol kontejnerje za prevoze z vozili z nadgradnjo za abrol sisteme velikosti od 10 do 40 m³.
- Stacionarne in mobilne batne stiskalnice za odvoz s samonakladalci in z vozili z nadgradnjo za abrol sisteme.
- Vijačne oziroma polžne stiskalnice avstrijskega proizvajalca, primerne za stiskanje smeti, papirja in kartona, lesenih palet in lesne embalaže ter PET embalaže. Za te stiskalnice smo ekskluzivni zastopnik za Slovenijo.
- Stacionarne in mobilne dvizne naprave (hidravlične in elektromehanske) za praznjenje različnih tipov zabojnikov v vijačne stiskalnice, hidravlične stiskalnice ali pa v kontejnerje.
- Horizontalne in vertikalne (večkomorne) balirke.
- Izdelujemo kontejnerje, abrol kontejnerje in različne izdelke po naročilu.
- Možnost nakupa rabljenih generalno obnovljenih batnih in vijačnih stiskalnic.
- Možnost najema opreme.

Za vse vijačne (polžne) in batne stiskalnice nudimo servisna in vzdrževalna dela. Letno proizvedemo več kot 400 različnih kovinskih kontejnerjev in raznih stiskalnic.

EKO LINE TRADE

zdaj izvažamo, porabiti doma. »Najbolj pomembno je ločeno zbiranje posameznih polimerov in ohranjanje čistih frakcij. Zanimivo bi bilo preveriti uporabnost sekundarnih surovin v sedanji proizvodnji, potrebe v prihodnje in pripraviti načrt za pridobivanje teh frakcij,« pravi samostojna svetovalka v Službi za varstvo okolja na GZS Andreja Palatinus. Zaradi majhnih količin v Sloveniji bi bilo potrebno širše povezovanje. Za ta namen je bila v okviru projekta MOVECO pripravljena spletna platforma kot tržnica materialov za ponovno uporabo.

V okviru GZS - Združenja kemijske industrije pa deluje platforma za plastiko, katere namen je združevati in povezovati delovanje podjetij, ki so na kakršenkoli način vključena v proizvodnjo plastike. Pomembna vsebina te platforme je po besedah Andreje Palatinus tudi raziskovanje potreb in ponudbe sekundarnih surovin polimerov na trgu v Sloveniji.

Zadovoljive alternative za ravnanje z nevarnimi odpadki ni

Na področju ravnanja z nevarnimi odpadki so razmere za zdaj pod nadzorom. A v Kemisu opozarjajo, da v prihodnje zaradi odločitve Inšpektorata RS za okolje in prostor, na podlagi katere ne morejo uporabljati vseh objektov, lahko pride do velikih težav tako za državo, gospodarske subjekte kot tudi gospodinjstva.

»Zaprte Kemisa bi namreč pomenilo monopolni položaj na trgu s samo enim večjim ponudnikom za ravnanje z nevarnimi odpadki. Monopoli pa vedno vodijo k višjim cenam. Tako bi se podražilo upravljanje z odpadki za vse povzročitelje, tako velike gospodarske subjekte kot tudi mala podjetja in gospodinjstva,« so nam pojasnili v Kemisu.

Izredna zasedenost tujih sežigalnic je dodatna težava za državo, ki so jo zaznali v preteklem letu. Zaradi tega so delno zaustavljale dovoze slovenskih odpadkov. V Kemisu zaradi »dobrih in dolgoročnih poslovnih odnosov s tujimi sežigalnicami« teh problemov niso imeli. Dodajajo še, da Slovenija nima zadovoljivih alternativnih rešitev za ravnanje z nevarnimi odpadki, zato zaprte njihovega objekta posredno prispeva k uporabi za okolje nevarnih rešitev ravnanja z nevarnimi odpadki, kot so črna odlagališča, izlivanje v kanalizacijo in podobno. Kemis poskrbi za četrtino celotne količine nevarnih odpadkov v Sloveniji. ^{gg}

Tuje sežigalnice so zaradi izredne zasedenosti delno zaustavljale dovoze slovenskih odpadkov.

Po podatkih državnega statističnega urada je Slovenija v letu 2019 izvozila dobrih 1,1 milijona ton odpadkov, v letu 2018 pa slabih 1,1 milijona ton. Od tega je v letu 2019 izvozila nekaj manj kot 59 tisoč ton odpadkov iz plastike. To je bistveno več kot v letu 2018, ko jih je izvozila 44.600 ton. Podatkov za leto 2020 še ni.

VAS SKRBIJO ZAPLETENI PREDPISI NOVE EMBALAŽNE ZAKONODAJE?

Za vas smo pripravili enostavne in hitre rešitve, s katerimi vas bomo rešili skrbi z embalažino in poskrbeli, da boste brez težav izpolnili vse zakonske obveznosti.

surovina

Nova zakonodaja bo vsem podjetjem, ki uvažajo ali prvič na slovenski trg dajejo embalirano blago narekovala vključitev v embalažno shemo in plačevanje embalažnine.

Več informacij o novi zakonodaji, obveznostih ki jih nalaga ter rešitvah ki jih ponuja Embalažna shema Surovina, si preberite na www.embalazna-shema.si

Embalaža vaša, skrb je naša.
www.embalazna-shema.si

Varno delujoč Kemis je v dobro vseh!

V Sloveniji letno nastane več kot 100.000 ton nevarnih odpadkov. To so odpadki, ki nastajajo v gospodarstvu, šolah in bolnišnicah, pa tudi v gospodinjstvih. Kemis, ki velja za enega najvarnejših in najbolj opremljenih objektov za ravnanje z odpadki, poskrbi kar za četrtno vseh nevarnih odpadkov v Sloveniji. A nadaljevanje stanja, v katerem v družbi Kemis zaradi odločitve Ministrstva za okolje in prostor ter inšpektorata ne morejo uporabljati vseh objektov, bi lahko vodilo v velike težave tako za državo in gospodarske subjekte kot tudi gospodinjstva. Slabši pogoji in višji stroški za gospodarstvo ter nevarnost za okolje ogrožajočega načina ravnanja z nevarnimi odpadki bi morali sprožiti alarm tudi med gospodarstveniki.

Ravnanje z nevarnimi odpadki se v Sloveniji v zadnjih letih nenehno izboljšuje. Podjetja, ki so pomemben vir nevarnih odpadkov – velika podjetja iz farmacevtske, gumarske in kemijske industrije, javne institucije, bolnišnice, pa tudi množica malih in srednjevelikih podjetij –, se vse bolj zavedajo pomena pravilnega ravnanja z odpadki. Prizorov, ko bi v senci noči nevarne odpadke odpeljali nekam v naravo, je vse manj. Eno pomembnejših vlog v tem procesu je imel in še vedno ima vrhniški Kemis, ki letno poskrbi kar za četrtno vseh nevarnih odpadkov, za katere povzročitelji ne zmorejo poskrbeti sami. Z varnostno in tehnološko opremo, ki jo je Kemis namesnil na območju podjetja, pa podjetje spada med najvarnejše in najbolj opremljene objekte za ravnanje z odpadki ne le v Sloveniji, temveč v širšem prostoru.

Tako so v Kemisu zgolj v letu 2020 poskrbeli za varno odstranitev 23.948 ton odpadkov, od tega 14.752 ton nevarnih in 9.196 ton nenevarnih odpadkov. Prevladujejo odpadki iz proizvodnje in odpadki iz gospodinjstev, Kemis pa ima pomembno vlogo tudi pri varnem in odgovornem odstranjevanju in predelavi odpadkov iz zdravstva.

»Not in my back yard!« (Ne na mojem dvorišču!)

Kljub dejstvu, da je Kemis zgolj v nadgradnjo požarne varnosti v postopku sanacije vložil več kot milijon evrov, s čimer presega vse predpisane standarde in normative ter spada med najvarnejše primerljive objekte, se kot vsa podobna podjetja v Sloveniji spopada z učinkom »Ne na mojem dvorišču«, ko lokalni odločevalci ne želijo izvajalca ravnanja z odpadki za svojega soseda. Ob tem se v Kemisu spopadajo še z birokratskimi ovirami in nejasnostmi, zaradi katerih so bili prisiljeni spremeniti poslovanje ter partnerjem zagotavljati neposreden odvoz do odstranjevalcev odpadkov. To je povezano z visokimi organizacijskimi in finančnimi stroški, s čimer je dolgoročno ogrožen tudi obstoj Kemisa, čigar zaprtje bi imelo katastrofalne posledice za gospodarstvo, okolje in prebivalstvo.

Zaprtje Kemisa bi namreč pomenilo monopolni položaj na trgu s samo enim večjim ponudnikom za ravnanje z nevarnimi odpadki. Monopoli pa vedno vodijo k višjim cenam – tako za gospodarstvo kot tudi prebivalstvo. To dejstvo so mnogi občutili leta 2018, ko so stroški zaradi začasnega zaprtja Kemisa poskočili. V letnem poročilu Snage so tako zapisali, da so se v tem obdobju »soočili

z zelo visokimi cenami prevzema nevarnih odpadkov«.

Na ta vidik so v preteklosti večkrat opozorili tudi v Gospodarski zbornici Slovenije, kjer predvidevajo, da bi se cene odstranjevanja nevarnih odpadkov v primeru (delnega) zaprtja Kemisa povišale, kar bi pomenilo pritisk na višje položnice storitev zbiranja odpadkov. Stroški pa bi še posebej prizadeli mala in srednje velika podjetja.

Zaprtje bi imelo negativne posledice tudi na okolje, saj javno objavljeni podatki kažejo, da trg ne zmore prevzeti vseh nevarnih odpadkov, ki jih trenutno odstranjuje Kemis. Posledično bi lahko prišlo do za okolje ogrožajočih načinov ravnanja z nevarnimi odpadki, kot so kopčenje odpadkov v neprimernih skladiščih povzročiteljev, črna odlagališča, izlivanje v kanalizacijo in podobno.

Varen in delujoč Kemis je v dobro vseh

Podjetja, kot je Kemis, so pomembna tako z okoljevarstvenega vidika, saj se manjši povzročitelji brez ustreznih rešitev lahko zatečejo k odlaganju odpadkov na divjih odlagališčih, kot ekonomskega, saj bi bile cene odvoza, kar bi predvsem vplivalo na mala in srednja podjetja(!), močno višje, kot so zdaj. Varen in delujoč Kemis je zato v dobro vseh.

Photo: ROTO

Čistilne naprave

Kjer ni javne kanalizacije, je treba vgraditi malo čistilno napravo

Kdor za svoj stanovanjski ali počitniški objekt nima ustrezne greznice ali odplake spušča v okolje, ima še do konca letošnjega leta čas za vgradnjo male čistilne naprave.

Darja Kocbek

V skladu z uredbo iz leta 2015 morajo lastniki stanovanjskih objektov vključno s počitniškimi na območjih, kjer ni javne kanalizacije, pretočne greznice nadomestiti z malimi čistilnimi napravami, ko se odločijo za rekonstrukcijo objekta ali pa je greznica dotrajana ali pušča. Lastniki objektov, iz katerih odpadna voda odteka v okolje brez čiščenja (nimajo greznice) ali pa imajo greznico, ki ni bila narejena po predpisih, imajo še do konca letošnjega leta čas, da vgradijo malo čistilno napravo. Za njeno vgraditev je potrebno pridobiti vodno soglasje, o vgradnji je treba v petnajstih dneh obvestiti občinsko komunalno podjetje.

Vsi lastniki novogradenj na območjih, kjer ni javne kanalizacije in njena gradnja ni predvidena, pa morajo obvezno vgraditi male čistilne naprave. V skladu z uredbo lahko vgradijo malo čistilno napravo

z zmogljivostjo, ki je manjša od 50 populacijskih enot (PE). Ker ena populacijska enota (1 PE) pomeni približno enako obremenjenost čistilne naprave kot jo bremeni ena oseba, mala komunalna čistilna naprava čisti odpadno vodo za okrog 50 oseb. Za stanovanjsko hišo, v kateri prebiva štiričlanska družina, je torej potrebna vgradnja male čistilne naprave z zmogljivostjo 4 populacijske enote. Za delovanje male čistilne naprave je potrebna električna energija. Letni strošek za porabljen električno energijo za enodružinsko hišo znaša do 50 evrov.

Obvezno za vse objekte

Čiščenje komunalnih odpadnih voda je v Sloveniji obvezno za vse objekte. Praviloma se morajo priključiti na javno kanalizacijsko omrežje, na koncu katerega je centralna čistilna naprava za čiščenje

Vsi lastniki novogradenj na območjih, kjer ni javne kanalizacije in njena gradnja ni predvidena, morajo obvezno vgraditi malo čistilne naprave.

Foto: ROTO

Ekosklad za vgradnjo male čistilne naprave ponuja kredit v višini najmanj 1.500 evrov z dobo odplačevanja 10 let.

komunalne odpadne vode, pojasnjuje Sebastijan Zupanc, direktor GZS - Zbornice komunalnega gospodarstva. Čistilne naprave po njegovih besedah očistijo komunalne vode več kot 90-odstotno, novejša tudi do 98 odstotkov.

Stroški za nakup in vgradnjo male komunalne čistilne naprave so odvisni od velikosti, proizvajalca in od geoloških danosti zemljišča, kamor se ta naprava vgrajuje. V Zbornici komunalnega gospodarstva ocenjujejo, da strošek nabave in vgradnje kakovostne male komunalne čistilne naprave za štiričlansko družino lahko znaša od 2.500 pa vse do 5.000 evrov. »Pri izbiri male komunalne čistilne naprave je potrebno biti pozoren tudi na to, da tipska čistilna naprava izpolnjuje vse zahteve skladno z zakonodajo,« pravi Zupanc.

Na trgu čistilne naprave različnih izvedb

Zbornica komunalnega gospodarstva na svojih internetnih straneh vodi seznam malih čistilnih naprav, ki izpolnjujejo vse zahteve, ki jih za vgradnjo predpisuje veljavna zakonodaja. »Ker je čiščenje odpadnih komunalnih voda obvezno, o prednostih malih komunalnih čistilnih napravah sploh ne moremo govoriti. Lahko pa govorimo o čistilnih napravah, ki delujejo bolje ali pa slabše«, pojasnjuje Zupanc.

Ob tem poudarja, da je za dobro delovanje male komunalne čistilne naprave pomembno zavedanje, da se v stranišče in ostale odtok ne odlaga tekočih in drugih odpadkov, ostankov jedilnih olj in da se za čiščenje uporablja biološko razgradljiva čistila, ki niso (pre)agresivna.

Na trgu so na voljo male komunalne čistilne naprave različnih izvedb. Lahko so tipske aerobne ali anaerobne, lahko so rastlinske, ki temeljijo na trstičnih gredah. »Medtem ko pri aerobnih vlogi čiščenja prevzemajo mikroorganizmi (bakterije), jo pri rastlinskih prevzamejo rastline,« pojasnjuje Sebastijan Zupanc. Pri aerobnih čistilnih napravah je delovanje konceptirano tako, da moramo v fazi čiščenja v aeracijski bazen preko puhalja dovajati čist (s kisikom obogaten) zrak, ki ga potrebujejo bakterije za razkroj blata. Pri anaerobnih malih komunalnih čistilnih napravah svežega zraka ni potrebno dovajati. »V obeh primerih pa je potrebno občasno iz čistilne naprave odstraniti blato, ki ostane od čiščenja odpadnih voda. To blato vsebuje odmrle bakterije in mineralne snovi, ki se nahajajo v fekalnih odpadnih vodah,« še dodaja.

Ključni kriterij je volumen

Nuša Pavlinjek Slavinec, prokuristka prekmurskega podjetja ROTO, nam je pojasnila, da je v Sloveniji ponudba čistilnih naprav različnih cenovnih in kakovostnih razredov zelo pestra. Ponudnikov čistilnih

ČISTILNE NAPRAVE SBR REG AMT PROJEKT

Podjetje AMT PROJEKT d.o.o. je proizvajalec in prodajalec proizvodov za izgradnjo komunalne infrastrukture (cisterne za vode, cisterne za kemikalije, lovilci olja in lovilci maščob, črpališča, greznice, jaški, vodohrani ...).

V naš prodajni program spadajo tudi biološke čistilne naprave, ki so namenjene čiščenju odpadne vode iz stranišč, kopalnic, kuhinj in podobnih virov onesnaženja v gospodinjstvu, poslovnih zgradbah, gostinskih lokalih. Postopek čiščenja odpadne vode poteka s tehnologijo SBR (Sequencing batch reactor). Izdelujemo male čistilne naprave za 5 – 200 oseb; izdelujemo in izvajamo pa tudi inženiring na večjih čistilnih napravah.

PREDNOSTI

- slovenski proizvod
- 30 let garancije na posodo
- 1 leto garancije na elektro opremo
- hitra in enostavna montaža (majhna teža)
- enostavno vzdrževanje
- visoka učinkovitost čiščenja
- odlično razmerje cena/kakovost
- dokumentacija v skladu z zakonodajo

AMT projekt

AMT PROJEKT d.o.o.,
Petrina 11, KOSTEL
PE: Alpska cesta 43, Lesce

info@amtprojekt.si
08 200 75 57
www.amtprojekt.si

Čistilne naprave podjetja AMT PROJEKT so odobrene s strani Gospodarske zbornice Slovenije.

naprav je 23, proizvajalcev malih čistilnih naprav pa pet. Podjetje ROTO je med njimi edino, ki vse komponente razvije in izdelava v Sloveniji. V svoji ponudbi ima 4 tehnologije čiščenja vode za različne objekte. Ima lastni laboratorij za analizo prečiščene vode in pri razvoju čistilnih naprav sodeluje s specializiranimi inštituti.

»Ključni kriteriji za ustrezno izbiro male čistilne naprave so zadostni volumen rezervoarja, ki mora znašati vsaj 600 litrov na osebo oziroma PE. Pomembni so tudi kakovostni materiali, na primer debelina sten rezervoarjev, ojačitvena rebra in kakovost izdelave,« razlaga Nuša Pavlinjek Slavinec. Vsaka čistilna naprava ima krmilnik, ventile in kompresor, ki pa naj ne bodo nameščeni pod zemljo, ampak v lepo izdelanih zunanjih omaricah, kar bo podaljšalo življenjsko dobo elektronskih delov in omogočalo enostaven dostop pri servisiranju. Čistilna naprava naj ima tudi ustrezne certifikate akreditiranega laboratorija, kar dokazuje, da je bila uspešno preizkušena v različnih pogojih delovanja, še svetuje.

Lastniki novogradenj na območjih, kjer ne bo javne kanalizacije, se največkrat že v fazi pridobivanja gradbene dokumentacije odločajo o vgradnji čistilnih naprav. »Subvencij in spodbud je dovolj, pomembna pa je večja osveščenost pri izbiri ustrezne čistilne naprave, predvsem z vidika vzdrževanja. V podjetju ROTO se zavedamo, da je čistilna naprava stroj, ki je vgrajen v zemljo nekaj desetletij in le ob ustreznem vzdrževanju dovolj prečisti vodo. Zato bi morali tudi v Sloveniji, kot je praksa v tujini, ponudniki čistilnih naprav zagotavljati vzdrževanje in servis, ter s tem preprečiti onesnaževanje okolja ob morebitnem neustreznem delovanju čistilnih naprav,« pravi Nuša Pavlinjek Slavinec.

Komunalna podjetja opozarjajo na dotrajane greznice

Po uredbi, ki je bila v veljavi do leta 2015, bi morali lastniki objektov na območjih, kjer ni javne kanalizacije in njena gradnja ni načrtovana, greznice nadomestiti z malimi čistilnimi napravami do konca leta 2017. Potem ko so občine Ministrstvo RS za okolje in prostor opozorile, da do tega roka ne bodo mogle po vseh naseljih dograditi javne kanalizacije, so pripravili novo uredbo, s katero so ta rok podaljšali za šest let, ki se izteče konec letošnjega leta. Hkrati so zahteve še omilili tako, da lastniki stanovanjskih in počitniških objektov greznice, ki so bile dograjene v skladu s predpisi in niso dotrajane oziroma ne puščajo, lahko ohranijo, dokler se ne odločijo za rekonstrukcijo objekta.

V komunalnih podjetjih opozarjajo, da so greznice, ki jih lastniki objektov uporabljajo že več let, lahko dotrajane, četudi so bile dograjene v skladu s predpisi, ki so takrat veljali. Zaradi tega jih je smiselno čim prej zamenjati z malo čistilno napravo. Ekosklad za vgradnjo male čistilne naprave ponuja kredit v višini najmanj 1.500 evrov z dobo odplačevanja 10 let. [gg](#)

Foto: arhiv GZS

»Pri izbiri male komunalne čistilne naprave je potrebno biti pozoren tudi na to, da tipska čistilna naprava izpolnjuje vse zahteve skladno z zakonodajo,« pravi Sebastijan Zupanc, direktor Zbornice komunalnega gospodarstva.

rezervoarji za vodo

čistilne naprave

lovilniki olj

lovilniki maščob

črpališča

INTELIGENTNE eko REŠITVE

ROTO je pionir na področju proizvodnje čistilnih naprav v Sloveniji in Evropi. Čistilne naprave vgrajujemo v 30 državah po vsem svetu. Vgrajenih je že preko 20.000 ROTO čistilnih naprav od 3 do 2500 enot, greznic, lovilec olj ter maščob in rezervoarjev za vodo. Nagrada Inštituta za gradbeništvo ZRMK potrjuje odličnost izdelka po oceni gradbene stroke.

ROTO | t: +386 2 52 52 168

eco@roto.si | www.roto-group.eu

Okolju prijazna proizvodnja energije iz odpadkov

Toplarna Celje je zgrajena v skladu z ekološkimi standardi, varno obratovanje pa zagotavlja avtomatsko vodenje procesov in emisijski monitoring. Investitorji projekta so bili Mestna občina Celje, EU iz Kohezijskega sklada in Republika Slovenija. Z njo upravlja javno podjetje Energetika Celje. O pomenu in prihodnosti tovarne v luči predvidenih zakonodajnih sprememb ter zagotavljanja energije in varovanja okolja hkrati smo se pogovarjali z direktorjem Energetike Celje, mag. Aleksandrom Mirtom.

Toplarna Celje je prva tovrstna naprava v Sloveniji. Kakšne so njene prednosti v primerjavi s klasičnimi sežigalnicami in s sosežigom?

V zadnjem obdobju se intenzivno iščejo rešitve za dodatne naprave, s katerimi bi v Sloveniji lahko dosegli skoraj v celoti samooskrbo za ravnanje s preostankom komunalnih odpadkov po predhodni obdelavi. To pa zahteva tudi spremembe oz. prilagoditve zakonodaje, kjer bi vsekakor bilo dobro upoštevati pozitivne izkušnje našega obrata kot primer dobre prakse.

Toplarna Celje pridobiva energijo iz predhodno obdelanih komunalnih odpadkov, torej iz t. i. lahke frakcije, ki jo pridobijo po mehansko-biološki obdelavi v RCERO Celje, ter iz dehidriranega blata iz čistilne naprave. Naprave, kot je celjska, nikakor ne smemo primerjati z napravami, ki so jih gradili v preteklosti ponekod v

Evropi in svetu in v katerih so sežigali vse odpadke brez predhodne obdelave, prav tako je ne smemo primerjati z napravami za sosežig. Termična obdelava odpadkov v Toplarni Celje zagotavlja lokalno energijo iz odpadkov, pri čemer tudi preusmeri odpadke iz odlagališč. Pomaga zmanjšati odvisnost od uvoza fosilnih goriv ter prihrani več milijonov ton CO₂. Prispeva k varnosti oskrbe ter zagotavlja trajnostno, lokalno, nizkoogljeno, stroškovno učinkovito zanesljivo energijo.

Koliko gospodinjstev oskrbujete z energijo?

Na sistem daljinskega ogrevanja, preko katerega distribuiramo tudi toploto, pridobljeno v toplarni, je v Celju priključenih okoli 7.000 gospodinjstev, torej s toplotno energijo oskrbujemo nekje 17.000 prebivalcev ter še več kot 400 poslovnih uporabnikov. Električno energijo, ki jo je na letni ravni do 8.000 MWh, distribuiramo v električno omrežje in ne neposredno odjemalcem.

Kakšen vpliv na cene daljinskega ogrevanja je imela toplotna Celje?

Zelo pozitivnega za odjemalce, saj je zagotovila stabilen in cenovno ugoden vir toplote, posledično so tudi cene za ogrevanje na megavatno uro v Celju med najnižjimi v Sloveniji. Zaradi odpadkov in blata, ki ju sežigamo, porabimo za daljinsko ogrevanje manj drugih energentov (npr. zemeljskega plina).

Mag. Aleksander Mirt, direktor Energetike Celje: »Toplarna Celje prispeva k varnosti oskrbe ter zagotavlja trajnostno, lokalno, nizkoogljeno in stroškovno učinkovito zanesljivo energijo.«

Kako je poskrbljeno za zdravje ljudi – tako v toplarni kot njeni okolici?

Delovanje tovarne je izredno nadzorovano in varno. Izvedba tehnologije s centralno nadzornim sistemom namreč preprečuje kakršno koli nedovoljeno ali nenamerno izpuščanje katerega koli onesnaževala v zrak, tla ali vodo. Nadalje, za objekte, kot je Toplarna Celje, so predpisane trajne meritve, kar pomeni, da se izpusti merijo neprekinjeno ves čas, naprava pa bi v primeru presežanja mejnih vrednosti emisij snovi v zrak samodejno prešla v zaustavitev delovanja. Redno se izvajajo tudi obratovalni monitoringi, ki so predpisani z okoljevarstvenim dovoljenjem. V 12 letih obratovanja izpusti niso niti enkrat presegli dovoljenih mejnih vrednosti, dosežene vrednosti nekaterih emisij pa so dostikrat celo pod mejo detekcije.

Kako lahko občani spremljajo meritve izpustov?

24 ur na dan preko spletnega mesta našega podjetja Energetika Celje (zavihek Toplarna Celje – Okolje - Prikazovalnik emisij) ali preko prikazovalnika LCD na fasadi tovarne.

Foto: Depositphotos

Sežigalnice

Država bi sofinancirala gradnjo monosežigalnic

Cena odstranjevanja blaga iz komunalnih čistilnih naprav je v zadnjem letu in pol zrasla s 60 evrov za tono na 240 evrov za tono.

Darja Kocbek

Na Ministrstvu za okolje in prostor RS pripravljajo uredbo o izvajanju državne gospodarske javne službe sežiganja komunalnih odpadkov. Osnutek je že bil v javni obravnavi, zdaj je v zaključni fazi priprave. »Ta uredba bo urejala samo energetske izrabo komunalnih odpadkov, na gorljive odpadke, ki nastajajo v gospodarstvu, pa so na ministrstvu za okolje in prostor 'pozabili',« pravi Sebastijan Zupanc, direktor GZS - Zbornice komunalnega gospodarstva. Tako so se odločili zato, ker menijo, da mora sežig nenevarnih odpadkov iz gospodarstva urejati trg, država pa bo poskrbela zgolj za odpadke, ki so predmet gospodarske javne službe.

Skrb zbujaajoče so razmere na področju komunalnega blata. Cena odstranjevanja je v zadnjem letu in pol zrasla s 60 evrov za tono na 240 evrov za tono. Poleg tega nekatera neodgovorna podjetja, ki se ukvarjajo z odstranjevanjem, komunalno blato odlagajo v naravo, razlaga Zupanc.

Za celostne rešitve večjih količin blata iz komunalnih čistilnih naprav bo v skladu za podnebne

spremembe v obdobju 2021-2023 predvidoma na voljo 13 milijonov evrov, v skladu za odpornost in razvoj pa še dodatnih 22 do 28 milijonov evrov. To nujno zahteva povezovanje občin, ki so v okviru izvajanja obvezne občinske gospodarske javne službe odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode pristojne za reševanje problematike blata, pravijo na Zbornici komunalnega gospodarstva.

Težave bi lahko rešili z monosežigom

Na sestanku posvetovalne skupine za strategijo reševanja blata iz komunalnih čistilnih naprav je februarja svoje poglede predstavil prof. Norbert Dichtl iz Nemčije. Kot rešitev problema priporoča monosežig blata. Slovenija po njegovi oceni glede na lokacije komunalnih čistilnih naprav in skupno letno količino blata potrebuje od tri do štiri monosežigalnice. Zaradi samega obratovanja in vzdrževanja, pa tudi izmenjave izkušenj in dobrih praks med operaterji, bi bilo najbolje, da bi vse bile dograjene z enako tehnologijo.

Slovenija po oceni prof. Norberta Dichtla glede na lokacije komunalnih čistilnih naprav in skupno letno količino blata potrebuje od tri do štiri monosežigalnice.

Po besedah ministra Vizjaka je predvideno, da bo področje sežiganja komunalnih mešanih odpadkov državna gospodarska javna služba.

Monosežigalnice bi morale biti organizirane kot podjetja v lasti več občin. Pričakovana cena po njegovi oceni je 120 evrov na tono blata, investicija se tako povrne v nekaj letih. Prof. Dichtl je še izpostavil, da je seveda treba nujno kakovostno opredeliti pogodbeno razmerja med pogodbeniki, priporoča dolgoročno sodelovanje (na primer 30 let) in enotno ceno na območju občin pogodbenic za transport blata iz komunalnih čistilnih naprav, monosežig, skladiščenje pepela za rekuperacijo fosforja.

V Nemčiji tam, kjer izvajajo monosežig, sušenje blata opuščajo, ker je to zelo drago in ni ekonomsko upravičeno. Za monosežig je optimalna sušina blata nad 25 odstotkov, kar pomeni, da je blato po dehidraciji že ustrezno za neposreden sežig brez predsušenja. Operaterji monosežigalnic praviloma poleg predpisanih monitoringov in poročanj glede izpustov v zrak opravljajo tudi meritve na daljavo, ki so javno in transparentno prikazane na spletu. Vse naprave imajo opremljene z naprednimi tehnologijami čiščenja dimnih plinov.

Ministrstvo podpisalo pisma o nameri

Načrte slovenske države na področju ravnanja s komunalnimi odpadki in odpadnim blatom je minister za okolje in prostor Andrej Vizjak županom predstavil v prvi polovici marca. Po njegovih besedah je predvi-

Foto: Depositphotos

deno, da bo področje sežiganja komunalnih mešanih odpadkov državna gospodarska javna služba. Ministrstvo za okolje in prostor je z mestnimi občinami Celje (obstoječ objekt s povečanjem kapacitete), Ljubljana, Maribor in občino Kočevje že podpisalo pismo o nameri za dograditev sežigalnic.

Po ministrovih besedah je v načrtu tudi dograditev monosežigalnic za odpadno komunalno blato s poprejšnjo ekstrakcijo fosforja ter uporabo končnega produkta v nove namene. Predvideno je, da bi to bila gospodarska javna služba občin in ne države, država pa bi sofinancirala dograditev monosežigalnic. gg

REŠITVE ČIŠČENJA KOMUNALNIH ODPADNIH VODA

ARMEX

Čistilne naprave do 500 PE

Inovativna čistilna naprava nemške kakovosti, ki poskrbi za nizke stroške upravljanja in vzdrževanja. Visok učinek čiščenja, v rezervoarju ni električnih komponent. Nizka poraba energije in minimalno vzdrževanje. Rezervoar je povozen.

Deževnica

Z uporabo deževnice lahko prihranite do 50 % pitne vode.

In denarja. Priporočamo vam uporabo brezplačne deževnice za pranje avtomobila, splakovanje WC-ja, pranje perila in zalivanje vrta.

Ponikalni sistemi

Vsi objekti, ki nimajo možnosti priklopa na javno meteorološko omrežje, potrebujejo ponikalni sistem. Ponikanje s streh, ponikanje s parkirišč, povsod kjer je potrebno spraviti meteorološke vode pod zemljo.

Vgradnja v povozno površino nosilnost do 60 ton ali pod nepovozne zelene površine. Iz nekaterih ponikalnih elementov je mogoče sestaviti tudi zadrževalnik meteorološke vode. Velikosti: tudi več sto kubičnih metrov čistega volumna.

Lovilci olj in maščob

Uporaba povsod, kjer se v iztočnih odpadnih vodah pojavljajo masti ali olja.

www.cistilnenaprave-dezevnica.si

Armex Armature d.o.o., Ivančna Gorica, info@armex-armature.si, tel.: 01 786 92 70, 051 652 192

PRODUKTI:

- Stiskalnice
- Transportna oprema
- Stroji za razrez
- PET perforatorji
- Sistemi za:
  - obdelavo različnih vrst materialov
  - proizvodnjo alternativnih goriv (RDF in SRF)
  - rezanje in drobljenje materialov

SODOBNA OPREMA ZA REŠEVANJE OKOLJSKE PROBLEMATIKE

Podjetje Riko Ekos d.o.o. letos beleži že 27 leto uspešnega delovanja na področju proizvodnje komunalne opreme ter opreme za reševanje okoljske problematike. S svojim znanjem, delom in izkušnjami, v prvi vrsti skrbimo za proizvodnjo sodobnih sistemov za celovite rešitve pri ravnanju z odpadki, bodisi za ločeno zbrane frakcije, za komunalne odpadke ali industrijske odpadke. Med produkte, ki so plod lastnega razvoja, znanja in proizvodnje, sodijo vsi zgoraj naštetih produkti.

Podjetje Riko Ekos d.o.o., je eno izmed redkih podjetij na trgu EU, ki na trg ne implicira standardnih proizvodov, vendar pa so le-ti vedno prilagojeni potrebam in specifični proizvodnje kupca. Osnovno vodilo podjetja je usmeritev v prihodnost, razvoj ter učinkovito reševanje okoljske problematike preko proizvodnje produktov, ki so rezultat uspešnega združevanja bogatih izkušenj domačih in tujih strokovnjakov na področju reševanja okoljske problematike.

RIKO **EKOS**

Mali log 2a, SI-1318 Loški Potok

T: +386 (1) 83 67 056
E: info@riko-ekos.si
W: www.riko-ekos.si

Voda

Nova direktiva posodablja standarde kakovosti pitne vode

V pitni vodi je v skladu s posodobljeno evropsko direktivo o pitni vodi treba spremljati vsebnost endoktrinih motilcev, farmacevtskih izdelkov in mikroplastike.

Darja Kocbek

Posodobljena direktiva uvaja obveznost, da morajo države članice izboljšati ali ohraniti dostop do varne pitne vode za vse.

Januarja letos je začela veljati prenovljena evropska direktiva o pitni vodi, ki posodablja standarde kakovosti pitne vode in določa strožja pravila glede najvišjih dovoljenih vsebnosti določenih onesnževal, kot so svinec in škodljive bakterije. Določa tudi minimalne higienske standarde za materiale v stiku z vodo, denimo pipe in cevi, da bi s tem preprečila kontaminacijo. Standardi za kakovost materialov in izdelkov, ki so v stiku z vodo, vključno z mejnimi vrednostmi za svinec, bodo v okviru Evropske agencije za kemikalije določeni na ravni EU.

V pitni vodi je po novem treba spremljati vsebnost endoktrinih motilcev, farmacevtskih izdelkov in mikroplastike. Evropska komisija razvoj metod za analizo vsebnosti omenjenih snovi napoveduje v letošnjem letu. Pomembna novost, ki jo je prenovljena direktiva še uzakonila, je pristop za spremljanje kakovosti vode, ki temelji na tveganju. Namen uvedbe tega pristopa je dolgoročno zmanjšati stroške spremljanja, obenem pa zagotavljati najvišjo kakovost pitne vode.

Dve leti za prenos prenovljene direktive

Posodobljena direktiva prav tako uvaja obveznost, da morajo države članice izboljšati ali ohraniti dostop do varne pitne vode za vse ljudi, zlasti za ranljive in marginalizirane skupine. Predvideva tudi boljši dostop državljanov do informacij v zvezi z dobavitelji vode, na primer o kakovosti pitne vode in oskrbi z njo na območju, kjer prebivajo. Države imajo za prenos določb prenovljene direktive o pitni vodi v svojo nacionalno zakonodajo dve leti časa.

Ultrafiltracija tehnično zrela za uporabo

Ludvik Mekuč, tehnolog na področju tehnologije pitne vode v podjetju Kolektor Sisteh, razlaga, da bo potrebno sistem za krmiljenje in spremljanje delovanja preveriti in nadgraditi tako, da bo poleg boljših možnosti za spremljanje in optimiranje delovanja vključeval tudi zahteve, ki jih uvaja prenovljena evropska direktiva o pitni vodi.

Ko govorimo o tehnologiji ultrafiltracije za pripravo pitne vode, je ta s stališča membran kot bistvenega

VOC
KOMUNALA

VOC Komunala d.o.o.

Lava 42, 3000 Celje

T: 03/42 66 294

E: info@voc-komunala.si

www.voc-komunala.si

Podjetje VOC Komunala, d.o.o., je specializirano za čiščenje vseh vrst kanalizacijskih sistemov, in pregledov kanalizacij z najnovejšo video nadzorno opremo. Čistimo maščobne in oljne lovilce, peskolove, usedline iz avtopralnic, odvoz mulja iz čistilnih naprav, preverjamo tesnost kanalizacij in vodovodov, čistimo in pometamo cestne površine, svetujemo sanacijo cevovodov,... Med drugim je podjetje specializirano za čiščenje in odvoz vseh nevarnih in nenevarnih odpadkov, z vsemi potrebnimi pooblastili in dovoljenji, predvsem v železarski, kemični in živilsko-predelovalni industriji.

Naša najnovejši pridobitvi predstavljata čiščenje s suhim ledom na neinvaziven način (živilska industrija, proizvodne linije, kulturna dediščina,...), ter čiščenje vertikalne in horizontalne kanalizacije, tako v podjetjih, kot na domu. Raziskovalno smo aktivni na področju hladne reciklaže, vnosa oziroma zamenjave zemljine (R10), in predelave nenevarnih in nevarnih gradbenih odpadkov. Razpolagamo pa tudi z lastno raziskovalno skupino.

Naše delo združuje dolgoletne izkušnje sodelavcev, ki so znanje nabirali v različnih podjetjih iz panoge. Med zadovoljnimi strankami so mnoga podjetja s celotne Slovenije. Interventno službo opravljamo 24 ur na dan.

Foto: Kolektor Streh

dela procesa že nekaj let tehnično zrela za uporabo. Proizvajalci membran si prizadevajo razviti boljše membrane in čim več filtracijske površine spakirati v čim manjši volumen. Ker je ultrafiltracija mehanska metoda precejanja vode, je želja, da deluje brez dodatnih kemikalij za koagulacijo.

Če pa je vendarle treba uporabljati koagulant, je bolje uporabiti trovalnetno železo in ne aluminij, ki ima pri uporabnikih izrazito negativen prizvok. »Ko bomo bolj razumeli pojem sonaravnosti vode, bomo, kljub temu, da mislimo, da ultrafiltracija minimalno vpliva na sonaravnost vode, začeli razmišljati tudi o revitalizaciji prefiltrirane vode,« še dodaja Ludvik Mekuč.

Ustrezna kakovost in stalno delovanje

Upravljalci želijo imeti naprave, ki vedno, ne glede na kakovost vode iz vira, proizvajajo vodo ustrezne kakovosti in delujejo vsak dan v letu. To sta osnovni zahtevi, ki morata biti brezpogojno izpolnjeni. Upravljalci vodovodov si prav tako želijo naprave, ki omogočajo čim boljši izkoristek vode, porabijo čim manj energije, potrebujejo čim manj menjav rezervnih delov in čim manj dela z upravljanjem. »Na vseh teh področjih imamo snovalci naprav še kar nekaj prostora za razvoj,« nam je pojasnil Mekuč.

V zadnjem času se po njegovih besedah odpira tudi vprašanje zagotavljanja ustrezne kakovosti pitne vode na majhnih virih, kjer je ultrafiltracija investicijsko prezahtevna tehnologija. Kot alternativa se tam preizkušajo napredni filtri na osnovi zeolitov in expandiranih alumosilikatov, ki bi zamenjali običajne peščene filtre. gg

Usmerjamo tokove

Visoko kvalitetne industrijske armature za pitno in odpadno vodo

Slovenski proizvod

45 let izkušenj

IMP Armature d.o.o.,
Ljubljanska c. 43, SI-1295 Ivančna Gorica, Slovenija
T: +386 17887 300 | E: info@imp-ta.si

Nizko- in srednje radioaktivni odpadki bodo shranjeni in odloženi varno

Pri uporabi jedrskih in sevalnih tehnologij na številnih gospodarskih in drugih področjih v državi nastajajo radioaktivni odpadki (RAO), za katere je treba zagotoviti varno ravnanje – od nastanka do njihovega odlaganja. Ena izmed glavnih aktivnosti Agencije za radioaktivne odpadke (ARAO) je načrtovanje, izgradnja in obratovanje odlagališča nizko- in srednje radioaktivnih odpadkov (NSRAO), k čemur Slovenijo zavezuje mednarodna in domača zakonodaja. Zanje moramo poskrbeti tako, da ne škodujejo okolju in zdravju živih bitij.

Slovenija bo svoje prvo odlagališče za NSRAO zgradila v Vrbini pri Krškem v neposredni bližini Nuklearne elektrarne Krško (NEK). Zgrajeno bo na podlagi uveljavljenih izkušenj primerljivih odlagališč po svetu.

Odlagališče bo namenjeno odlaganju NSRAO, ki nastajajo v NEK pri njenem obratovanju, in tistih, ki bodo nastali kasneje pri razgradnji radioaktivnih odpadkov, ki nastanejo v medicini, raziskovalni dejavnosti in industriji v Sloveniji.

Varnost odlagališča bo temeljila na več zaporednih pregradah, ki bodo preprečevale vpliv odloženih odpadkov na okolje in tudi vpliv okolja na odpadke.

Za slovenske odpadke en silos

Za odložitev slovenske polovice radioaktivnih odpadkov iz NEK in ostalih slovenskih odpadkov je predvidena izgradnja enega silosa na skrajnem JV robu odlagališča. Silos je zasnovan kot armiranobetonska cilindrična konstrukcija in bo obdan z debelostensko diafragmo. Zgrajene pregrade imajo funkcijo zaščite okolja pred morebitnimi vplivi odloženih odpadkov. Silos bo zgrajen v plasteh melja, ki je za vodo izjemno slabo prepusten.

Načrtovano odlagališče obsega tudi nadzemne objekte (Upravno-servisni objekt, Tehnološki objekt, Hala nad odlagalnim silosom), cestno in komunalno infrastrukturo ter tudi urejene zunanje površine. Nadzemni objekti odlagališča in vrh silosa bodo zgrajeni na protipoplavnem nasipu.

Odlaganje v skladu z mednarodnimi priporočili in spoznanji

Razviti koncept odlaganja omogoča odložitev radioaktivnih odpadkov skladno z mednarodnimi priporočili in spoznanji. Tako bo večina NSRAO za sprejem v odlagališče shranjena v kovinske sode. Vsi odpadki pa bodo še zabetonirani v betonski zabojnik. Odpadki bodo tako pripravljeni in priplavljeni na odlagališče, kjer bodo preverili, ali ustrezajo merilom za sprejem.

Ustrezno pripravljeni odpadki bodo odloženi v podzemni silos s pomočjo portalnega dvigala. Znotraj silosa bo zgrajen dostopni jašek in pod njim zbiralni bazen. V bazen se bo v času odlaganja odpadkov stekala morebitna pronikla

voda skozi stene silosa in voda, ki se bo zaradi kondenza nabrala na stenah silosa. Voda bo pred odvajanjem radiološko in kemično nadzorovana.

Po končanem odlaganju bodo praznine v silosu zapolnjene

Po končanem odlaganju odpadkov bodo vse praznine znotraj silosa zapolnjene. Radioaktivnost odpadkov se bo po naravni poti postopno zmanjševala in tako postala primerljiva z radioaktivnostjo naravnega ozadja. Vsi vplivi odlagališča na okolje bodo v vseh obdobjih njegovega obstoja pod dovoljenimi mejami. Vpliva na zdravje ljudi ne bo. Po zaprtju odlagališča bo območje dolgoročno nadzorovano, varovano in vzdrževano.

Z izgradnjo odlagališča NSRAO bodo zagotovljeni pogoji za dolgoročno ravnanje z radioaktivnimi odpadki v Sloveniji. Vpliv zgrajenega odlagališča NSRAO na okolje in družbo bo zanemarljiv.

Obrtniki in podjetniki pozor!

Poročati boste morali o embalaži, dani na trg Slovenije.

Na tisoče malih in srednjih podjetij bo moralo po novem finančno in organizacijsko odgovarjati za embalažo, dano na trg RS.

Če so do zdaj ravnanje z odpadno embalažo plačevala samo tista podjetja, ki so na trg RS dala več kot 15 ton embalaže, bo v letu 2021 vse drugače. Če bo sprejet predlog Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo, bodo morala ravnanje z odpadno embalažo plačati čisto vsa podjetja, ki kakor koli uvozijo embalažo, pakirajo izdelke v embalažo ali dajo na trg RS embalirane izdelke. Plačati boste morali tako imenovano EMBALAŽNINO – dajatev, ki pokriva strošek ravnanja z odpadno embalažo.

PROMO

Vsi podjetniki in obrtniki boste morali voditi evidence o količinah in vrsti embalaže. Sprememba Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo tako prinaša nove administrativne obveznosti podjetjem. Poročanje bo potekalo štirikrat letno, da pa boste sploh lahko poročali, boste morali vzpostaviti evidenco o embalaži, kar pa niti ni tako preprosto. Vaša obveznost glede zagotavljanja ravnanja z odpadno embalažo bo finančna in organizacijska.

Embalažnino boste plačali družbam, ki organizirajo ravnanje z odpadno embalažo. Družba RECIKEL s pogodbenimi podizvajalci organizacijsko soupravlja

trg ravnanja z odpadno embalažo od leta 2013 in zavezama pomembno vlogo kot družba za ravnanje z odpadno embalažo v Sloveniji. Opravljanje storitve nam zaupa več kot 230 podjetij vseh panog iz celotne Slovenije. Svojim poslovnim partnerjem zagotavljamo redno izobraževanje in podporo pri vzpostavitvi ustrezne evidence, ki bo podlaga za izdelavo poročil o embalaži. Zagotavljamo ravnanje z odpadno embalažo skladno z direktivami EU in s slovensko zakonodajo. Svoje poslovne partnerje redno obveščamo o spremembah zakonodaje s področja ravnanja z odpadno embalažo. Skupaj z nami ste na varni strani.

JE VAŠ IZDELEK V EMBALAŽI?

POTEM BOSTE MORALI PLAČATI RAVNANJE Z EMBALAŽO.

Kliknite na

www.embalaznina.si

in bodite obveščeni.

RECIKEL je vaš zanesljiv partner, ki vam ponuja strokovno podporo pri vzpostavitvi evidence in poročanju o embalaži, dani na trg RS. Z našo pomočjo boste izpolnili obveznosti, ki vam jih nalaga zakonodaja.

**ZA VEČ INFORMACIJ POKLIČITE
NA 01/588 08 58.**

Skrbno upravljanje z odpadno vodo je naložba v prihodnost

Med trajnostno upravljanje z viri sodi tudi čiščenje odpadne vode. Z rastjo potrošništva se hitro povečujejo količine komunalne in industrijske odpadne vode, ki jih je pred izpustom v okolje treba ustrezno obdelati. S tem se ukvarjajo tudi v Petrolu, kjer so dejavnost začeli že pred 20 leti.

Voda je bistvenega pomena za širšo družbo in zdravje ljudi, zato skrbno upravljanje z vodo postaja najvišja družbena prioriteta, čemur sledi tudi vse strožja zakonodaja. Cilj je seveda trajnostni razvoj in zaščita okolja, kjer čiščenje odpadnih voda predstavlja pomemben del, saj lahko odpadne vode močno škodijo kakovosti življenja in povzročijo nepopravljivo škodo. Velik izziv so visoko obremenjene odpadne vode in odpadki iz industrije, ki zahtevajo poseben pristop in obravnavo.

Skrbno upravljanje vodi k večji kakovosti vodnih virov

»Pri čiščenju odpadnih voda je ključno poznavanje vseh tehnologij čiščenja odpadne vode, kar omogoča optimalno izbiro tehnologije glede na specifične posebnosti okolja ali aplikacije čiščenja vode,« pravijo v Petrolu, kjer imajo dolgoletne izkušnje z gradnjo in upravljanjem komunalnih in industrijskih čistilnih naprav.

Prvo koncesijsko pogodbo za izgradnjo in upravljanje čistilne naprave so podpisali leta 2001. Danes upravljajo štiri komunalne čistilne naprave in dve industrijski čistilni napravi v papirni industriji ter več kot 50 malih komunalnih čistilnih naprav, velikosti od 5 do 800 populacijskih enot (PE) na lokacijah prodajnih mest Petrola. Velik poudarek pri upravljanju in zasnovi objektov dajejo učinkoviti rabi energije in kemikalij ter zmanjševanju porabe pitne vode s ponovno uporabo prečiščene vode v procesu čiščenja.

Za naročnike zagotavljajo učinkovito, z naprednimi tehnološkimi rešitvami sodobno in zanesljivo storitev čiščenja odpadnih voda ter optimalno rabo kemikalij in energije, obratovanje čistilne naprave pa imajo ves čas pod nadzorom.

In kako začeti? V Petrolu naročnikom omogočajo financiranje, izgradnjo in upravljanje čistilne naprave. Lotijo se tudi prenov in vgradnje dodatnih faz čiščenja odpadnih vod, pri tem pa sodelujejo s priznanimi in izkušenimi dobavitelji tehnološke opreme in izvajalci del.

Občina Ig in Petrol – skupaj do rekonstrukcije obstoječe čistilne naprave

Na številnih projektih se je že izkazalo, da je sodelovanje med zasebnim in javnim sektorjem ključ do uspeha. Kot na primeru

občine Ig, ki je skupaj s Petrolom izvedla rekonstrukcijo čistilne naprave, in sicer s tehnologijo pritrjene biomase na mobilnih nosilcih. Na čistilni napravi so povečali kapaciteto populacijskih enot na 5.000, nadgradili so biološki liniji in terciarno čiščenje, zgradili naknadni usedalnik, posodobili mehansko predčiščenje z grobimi in finimi grabljami ter razširili vhodno črpališče.

Dodatno so vgradili še postajo za sprejem greznic in napravo za strojno zgoščanje odvečnega blata. Čistilna naprava je projektirana z možnostjo nadgradnje na 7.500 PE, z izgradnjo dodatnega naknadnega usedalnika in dodajanjem dodatnih mobilnih nosilcev. Ta rekonstrukcija predstavlja nadgradnjo stare neustrezne čistilne naprave, s katero so omogočili čiščenje odpadne vode za sedanje in bodoče potrebe Občine Ig.

Optimizacije delovanja čistilnih naprav in obratovalnih stroškov ter hkrati investicijskih vlaganj predstavljajo za mesta in industrijo občutno razbremenitev. Še pomembnejši pa je vpliv na okolje, saj je s čiščenjem voda razbremenjena onesnažil, preden gre nazaj v naravo.

Skupaj ustvarjamo nizkoogljično prihodnost

Celovite rešitve za gospodarno upravljanje z vodo

Je kakovost vodnih virov vaša prioriteta?

V Petrolu s celovitimi rešitvami podpiramo celoten urbani vodni krog. Partnerjem pomagamo letno prepoznati **3.500.000 m³ izgubljene vode** ter s strokovnim znanjem pomagamo odpadno vodo očistiti do te mere, da je **primerna za izpust** v okolje.

petrol.si/mesta / eios@petrol.si

PETROL

Energija za življenje

Foto: Deposithotos

Vlaganja

Vsaj 20 odstotkov vodovodnih cevi zrelih za sanacijo

Koliko cevi je na leto saniranih in dograjenih na novo, je odvisno od občin. A je stanje z vidika varne in stabilne oskrbe zaskrbljujoče, opozarjajo na GZS - Zbornici komunalnega gospodarstva.

Darja Kocbek

V komunalno infrastrukturo, to je v vodovodne in kanalizacijske sisteme, se v Sloveniji iz leta v leto premalo vlaga. Od 25.271 kilometrov, kolikor meri vodooskrbno omrežje, je potrebno sanirati približno 5.133 kilometrov ali 20 odstotkov cevi, ki jim je v letošnjem letu pretekla amortizacijska doba. Od 11.363 kilometrov kanalizacijskega omrežja je potrebno sanirati približno 1.467 kilometrov ali 13 odstotkov cevi, ki jim je v letošnjem letu pretekla amortizacijska doba, so nam pojasnili na GZS - Zbornici komunalnega gospodarstva. Koliko cevi je na leto saniranih in dograjenih na novo, je odvisno od občin, saj je komunalna infrastruktura v njihovi lasti.

Med trenutno največjimi investicijami javnega podjetja Vodovod – Kanalizacija Celje je »Odvajanje in čiščenje odpadnih voda v porečju Savinje – občine

Celje, Štore in Vojnik«. V lanskem letu so izvedli javno naročilo, izbrana izvajalca bosta tako v letošnjem in prihodnjem letu dogradila manjkajočo javno kanalizacijo v aglomeracijah nad 2000 PE (torej za več kot 2000 ljudi). »S tem bomo še dodatno zmanjšali obremenitev okolja z odpadnimi vodami. Z izgradnjo načrtovane kanalizacije bomo izpolnili zahtevane pogoje opremljenosti teh območij s kanalizacijskimi sistemi. Zgrajeno bo približno 19 kilometrov kanalizacije,« so nam pojasnili v podjetju. Skupna vrednost projekta gradnje manjkajoče kanalizacije v občinah Celje, Štore in Vojnik je okoli 6 milijonov evrov. Za to naložbo je že rezerviranih malo manj kot 5 milijonov evrov evropskih sredstev.

Uskladitev investicijskega cikla in investicijskega vzdrževanja objektov javnih podjetij z namenom

Od 11.363 kilometrov kanalizacijskega omrežja je treba sanirati približno 1.467 kilometrov.

Uredba o varovanju vodovarstvenih pasov vodnih virov bi lahko odpravila glavne težave pri oskrbi s pitno vodo na območju Komunalnega podjetja Velenje.

»sinergijskega upravljanja z infrastrukturo, to je skupnega načrtovanja in investiranja«, je eden od prvih ključnih projektov novoustanovljenega Javnega holdinga Maribor (JHMB). Mestna občina Maribor ga je ustanovila 2. septembra lani z namenom zagotavljanja strokovne in razvojne podpore na področju izvajanja gospodarskih javnih služb na svojem območju. »JHMB je ob dosledno izpolnjenih postavkah v domeni vzpostavitve ključnih poslovnih procesov pred postopkom implementacije skupnih in podpornih služb v popolnem obsegu delovanja holdinga, zato pričakujemo, da bodo v tesni zvezi s stopnjo avtonomnosti in operativnosti tudi sinergijski učinki,« so nam pojasnili v holdingu.

Z obnovami do zmanjševanja vodnih izgub

Komunalno podjetje Velenje v letošnjem letu na vodooskrbnem sistemu Šaleške doline nima večjih projektov obnov in rekonstrukcij. Glavnina finančnih virov, namenjenih obnovam, je namenjena obnovam sekundarnega in delno primarnega vodovodnega omrežja z namenom zmanjševanja vodnih izgub, na vodooskrbnih objektih pa za obnovo vodnih celic vodohranov. Vzoredno zagotavljajo tudi potrebno obnovo elektrostrojne opreme na sistemu, s katero ohranjajo knjigovodske vrednosti objektov, so nam pojasnili v podjetju.

Investicije v komunalno infrastrukturo vlada predvideva tudi v osnutku nacionalnega načrta za okrevanje. Glede projektov, ki so dovolj zreli, da bi lahko prišli v poštev, v Komunalnem podjetju Velenje navajajo, da neposredno na vodovodnem sistemu načrtujejo vgradnjo male hidroelektrarne na dovod na napravo za pripravo pitne vode Čujež. Z njo nameravajo zagotoviti energetske samozadostnosti naprave. Posredno za varovanje vodnih virov pa imajo v načrtih dograditev zadrževalno razbremenilnih objektov na mešanem kanalizacijskem sistemu Velenje - Šoštanj, monosežigalnice za anaerobno pregnito blato iz Centralne čistilne naprave Šoštanj in razširitev komunalne čistilne naprave Šmartno ob Paki iz 1500 PE na 3000 PE.

Uredba o varovanju vodovarstvenih pasov vodnih virov, ki jih koristijo za zagotavljanje obvezne gospodarske javne službe vodooskrbe, pa je glavni zakonski akt, ki bi ga po mnenju Komunalnega podjetja Velenje vlada morala pripraviti in sprejeti letos, da bi lahko odpravili glavne težave pri oskrbi s pitno vodo na svojem območju.

Kljub evropskim sredstvom zaskrbljujoče stanje

»Dejstvo je, da je za zagotovitev stabilne oskrbe potrebno sisteme stalno obnavljati in izvajati menjava dotrajanih cevovodov in sistemov. Trenutno

Podjetje PORTOFIN d.o.o. je bilo ustanovljeno pred leti s ciljem, da bi izpolnili najzahtevnejše želje naših strank. Naša ekipa ima znanje in izkušnje za ustrezno svetovanje našim strankam. Prodajni program obsega opremo, ki je pomembna pri manipulaciji in transportu odpadkov kot so vozila za prevoz odpadkov, cisternska vozila, samonakladalna vozila, prekucniki, kontejnerji, ipd.

Kot vsako resno podjetje, omogočamo tudi servisiranje in dobavo rezervnih delov, za naše pa tudi druge programe. Široka paleta naših izdelkov nam pomaga, da smo konkurenčni na trgu ter tako omogočamo strankam, da dobijo vse na enem mestu.

»Zadovoljen kupec je garancija za naš uspeh!«

Portofin d.o.o.
Podpeč 3, 1225 Lukovica

E: info@portofin.si
T: +386 (08) 201 03 79
M: +386 41 663 411

stanje je kljub velikim vlaganjem, financiranim iz evropskih sredstev, zaskrbljujoče,« o vlaganjih v vodovodno in kanalizacijsko omrežje v Sloveniji pravi Sebastijan Zupanc, direktor Zbornice komunalnega gospodarstva.

Občine za vodenje in izvajanje investicijskega vzdrževanja ter nove investicije v gospodarsko javno infrastrukturo uporabljajo različne sisteme. Na vprašanje Skupnosti občin Slovenije o vodenju in izvajanju investicijskega vzdrževanja ali novih investicij v komunalno infrastrukturo so v eni od občin odgovorili, da imajo ustanovljeno javno podjetje z namenom izvajanja gospodarskih javnih služb s področja varstva okolja, torej za oskrbo z vodo, odpadno vodo ter zbiranje in prevoz odpadkov. Med redne dejavnosti tega podjetja sodi tudi osnovno vzdrževanje sistemov, kar je tudi vključeno v ceno.

Od ene od občin so dobili pojasnilo, da večje investicije vodi sama v okviru svojih strokovnih služb. Za manjša popravila na kanalizacijskem in vodovodnem omrežju je pooblaščen upravljavec komunalne infrastrukture, ki pa mora pri izvajanju del upoštevati vsa določila Zakona o javnih naročilih. V tretji občini so pojasnili, da tam investicijsko vzdrževanje javne komunalne infrastrukture večinoma izvaja javno komunalno podjetje na podlagi notranjih naročil in po cenah iz cenika, ki ga sprejema in potrjuje skup-

Foto: Depositphotos

ščina podjetja. To podjetje zaračunava nadomestilo za vodenje investicije v odstotku, ki je dogovorjen s pogodbo o prenosu sredstev v upravljanje, najemu gospodarske javne infrastrukture in izvajanju gospodarskih javnih služb na območju občine. Novogradnje večinoma izvajajo na podlagi javnih razpisov v skladu z določbami Zakona o javnih naročilih.

Naslednja občina, ki je odgovorila na vprašanje Skupnosti občin Slovenije, ima z javnim komunalnim

Sebastijan Zupanc opozarja, da je trenutno stanje vodovodnega in kanalizacijskega omrežja zaskrbljujoče.

TIMS

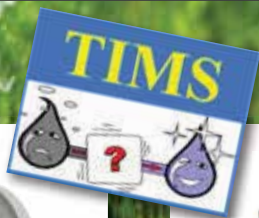
080 50 08

Prihranite in poskrbite

za čisto prihodnost!

Mini klet

Biološke čistilne naprave

Zbiranje deževnice

www.tims.si

info@tims.si

Foto: MP Armaturo

Prevladujejo vlaganja v obnovo starejših čistilnih naprav, ki imajo zastarelo opremo in tehnologijo.

podjetjem kot izvajalcem javne službe sklenjeno krovno pogodbo o najemu, uporabi in vzdrževanju javne infrastrukture za obdobje petih let. Ta pogodba vključuje tudi vodenje in izvajanje investicij v infrastrukturo. Za vsako posamezno investicijo se med občino in javnih podjetjem sklene pogodba. Za vodenje investicije javno podjetje občini zaračuna provizijo v višini 3 odstotkov od zneska investicije.

Ponekod ima več občin z upravljavcem infrastrukture sklenjeno pogodbo, na podlagi katere mora ta skrbeti za obnovitvene investicije, ki se financirajo iz omrežnine. V eni od takšnih občin so pojasnili, da dela, z izjemo montažerskih del, izvajajo zunanji izvajalci, ki so izbrani na podlagi razpisa oziroma zbiranja ponudb. Provizija za nadzor in vodenje investicije znaša 5 odstotkov.

Obnavljajo starejše čistilne naprave

Aleš Verbnik, produktni vodja za področje tehnologije opreme v podjetju Kolektor Sisteh, glede čistilnih naprav razlaga, da zdaj prevladujejo vlaganja v obnovo starejših čistilnih naprav, ki imajo zastarelo opremo in tehnologijo, saj je večina čistilnih naprav v Sloveniji že dograjenih.

Pri menjavi opreme se naročniki odločajo za kakovostnejšo opremo renomiranih proizvajalcev, s katero se dosegajo boljši rezultati pri samodejnem delovanju in nižjih stroških vzdrževanja in obratovanja. »Še posebej so pozorni na stroške odlaganja odpadkov, ki nastanejo na čistilni napravi, kajti njihova cena se še vedno viša,« pojasnjuje Verbnik.

Največji strošek pri odpadkih predstavlja odvoz odpadnega blata, zato je tudi veliko investicij v nove naprave za dehidracijo mulja, ki so v skladu s smer-

Najboljša voda

trden razlog

www.solid-reason.org

Safe water supply.
www.trm.at

Powered by:

nicami energetske varčne in delujejo popolnoma avtomatsko.

Povečanje investicij v celotno infrastrukturo

Glede povpraševanja po opremi za investicije v komunalno infrastrukturo in za sanacije in vzdrževanje obstoječe infrastrukture v zadnjem letu dni nam je Marjan Kelvišar, direktor podjetja IMP Armature, pojasnil, da so lani kljub splošno gledano težavnemu letu zabeležili več kot 6 odstotkov višje prihodke od predhodnega leta. »Moramo vedeti, da je bilo leto težko tudi za druge države oziroma globalno. Po informacijah iz določenih virov je Evropa na trgu industrijskih armatur lani dosegla 6-odstotni padec prometa. Torej smo lahko zelo zadovoljni, saj kar 24 odstotkov celotnega prometa ustvarimo s prodajo na nemškem trgu,« nam je povedal.

Tudi na domačem trgu, ki predstavlja 23 odstotkov njenih prihodkov, je družba IMP Armature v lanskem letu dosegla lepo rast s skoraj 7 odstotki. »Mi proizvajamo le industrijske armature in tesnilne elemente za vodovodno infrastrukturo. Torej, če lahko sklepamo po prodaji teh, je bilo verjetno možno zaznati povečanje investicij v celotno infrastrukturo,« nam je razložil Marjan Kelvišar.

O pričakovanjih do konca letošnjega leta pravi, da družbi IMP Armature organiziranost proizvodnih pro-

cesov, lastna gumarna in lakirnica ter hkrati vpeljava vitke proizvodnje in digitalnega dvojčka omogočajo izredno prilagodljivost v primerjavi s konkurenčnimi proizvajalci. »Upamo, da nam bo to dalo elana za dobro poslovanje tudi letos. V tem trenutku se namreč celoten trg sooča z visoko rastjo cen surovin in daljšanjem dobavnih rokov. Tako nas čaka precej pestro leto,« pravi direktor.

Med ukrepi za spodbujanje hitrejše obnove komunalne infrastrukture, ki je zrela za obnovo, navaja, da bi bilo dobrodošlo spodbujanje domače proizvodnje. Ob tem pa se je potrebno zavedati, da je evropski prostor naš skupni trg in da je brez tega težko preživeti. Tako je sodelovanje in povezovanje vsekakor bistveno v prihodnosti.

»Drugi vidik pa je gotovo ozaveščenost o upravljanju voda in trajnostni naravnosti. Dotrajana infrastruktura ni v prid kvalitetni oskrbi z zdravo pitno vodo. Voda je namreč živilo in zdravje populacije je močno odvisno od oskrbe s pitno vodo. Občine bi se morale tega zavedati in pridobljena sredstva iz infrastrukture dejansko vračati v obnovo ter vzdrževanje. Visoke izgube pitne vode v slovenski vodovodni infrastrukturi namreč kažejo, da so vodovodi dotrajani in bi bilo smiselno zagotoviti višja vlaganja v sanacijo vodovodnega omrežja,« nam je pojasnil Marjan Kelvišar. gg

Foto: IMP Armature

»Dotrajana infrastruktura ni v prid kvalitetni oskrbi z zdravo pitno vodo,« poudarja Marjan Kelvišar, direktor podjetja IMP Armature.

Sistemi za čiščenje odpadnih vod.

KOMUNALNE ČISTILNE NAPRAVE HiPAF

10 - 3000 PE

MALE BIOLOŠKE ČISTILNE NAPRAVE DIAMOND

Modeli Dms od 1- 20 Pe
Modeli Dmc od 20- 55 Pe

INDUSTRIJSKE ČISTILNE NAPRAVE PO MERI NAROČNIKA

STERILIZATORJI ODPADNIH VOD

Želijo biti vodilni na področju električnih tovornih vozil

»Električna mobilnost je steber naše strategije in želimo biti vodilni na tem področju,« je napovedal Bruno Blin, predsednik Renault Trucks. »Prizadevamo si, da bi bil do leta 2030 delež prodaje električnih vozil 35-odstoten. Do leta 2040 bo celotna ponudba naših vozil popolnoma brez fosilnih goriv.«

»Do leta 2040 bo celotna ponudba naših vozil popolnoma brez fosilnih goriv,« pravi Bruno Blin, predsednik Renault Trucks.

Omenjenemu cilju sledijo tudi v Renault Trucks Adriatic, ki pokriva tudi območje Slovenije. Kaj lahko od tega pričakujejo slovenski kupci, nam je povedal Silvo Kastrevac, komercialni direktor Renault Trucks Adriatic.

Kaj sestavlja paleto ponudbe vaše družbe?

Renault Trucks je del skupine Volvo, enega vodilnih svetovnih proizvajalcev tovornjakov, avtobusov, gradbene opreme in energetskih rešitev za pomorsko in industrijsko uporabo. Na podlagi zapuščine več kot stoletja inovativnega francoskega znanja o tovornjakih, Renault Trucks na področju prometa zagotavlja paleto vozil (od 2,8 do 120

ton) in storitve, primerne za distribucijo, gradnjo in prevoz na dolge razdalje. Vozila Renault Trucks so vzdržljiva in zanesljiva, nizka poraba goriva pa jim omogoča večjo produktivnost in nadzor nad obratovalnimi stroški.

Renault Trucks deluje na področju električnih tovornih vozil že dalj časa. Kakšna je pri tem vaša filozofija?

Nadaljujemo z naložbami v električno mobilnost. Od leta 2023 bo na voljo povsem električna ponudba Renault Trucks za vsak segment, in sicer za distribucijo, gradnjo in medkrajevne prevoze. Da bi podprli ta razvoj in trgu ponudili popolno in konkurenčno ponudbo vozil, podjetje ustanavlja organizacijo, namenjeno električni mobilnosti.

Kakšna je vaša ponudba na področju električnih vozil?

Marca lani je Renault Trucks začel serijsko proizvodnjo druge generacije električnih vozil v tovarni Blainville-sur-Orne. Tako se zdaj ponaša z obsežno električno ponudbo na trgu, od 3,1 do 26 ton. Vključuje Renault Trucks D Z.E., D Wide Z.E. in Renault Trucks Master Z.E., izpolnjuje zahteve mestnega prevoza, dostave, distribucije in odvoza odpadkov. Pripravljamo se na trženje vlačilca Z.E. za potrebe regionalnega in medregionalnega prometa za leto 2023. Takrat bo na voljo tudi povsem električna ponudba za urbano gradnjo. V drugi polovici desetletja bomo lahko ponudili vrsto električnih tovornjakov, ki jih poganjajo vodikove gorivne celice, predvsem za tiste z zahtevnimi in težkimi operacijami na dolgih razdaljah.

V katero smer boste področje tovornih vozil razvijali v prihodnje?

Da bi dosegli ambiciozne cilje, je Renault Trucks organizacijsko podprt z raziskavami, razvojem, prodajo in

»Znamka Renault Trucks poleg vozila ponuja celovito prevozno rešitev, ki vključuje baterije, rešitve za namestitve polnilnic v prostorih svojih kupcev, energetsko optimizacijo, popravila in vzdrževanje, financiranje in zavarovanje,« pravi Silvo Kastrevac, komercialni direktor Renault Trucks Adriatic.

poprodajo. Na področju električne mobilnosti bo k temu veliko prispevala nova razvojna enota skupine Volvo. Izkoristili bomo tudi partnerstva, ki jih je razvila družba Volvo Energy, novo podjetje skupine Volvo. Ukvarja se z oskrbo, drugim življenjskim obdobjem in recikliranjem baterij ter rešitvami za polnjenje. Renault Trucks vlagata v lasten center za raziskave in razvoj v Lyonu – X-Tech Arena, ki bo zgrajen do začetka leta 2023 z naložbo v višini 33 milijonov EUR.

NOVO!

ŠIRŠA UPORABNOST: prednosti polietilena združene s prednostmi betona

Zaradi čedalje bolj zahtevnega umeščanja kanalizacije v prostor se zaradi svoje robustnosti vse bolj vgrajujejo kanalizacijski revizijski jaški z dvojnim dnom tip Zagožen. Različico s poliuretansko peno smo nadgradili z betonsko izvedbo, ki zagotavlja še **večjo stabilnost**. Uporaba jaškov je zlasti primerna na območjih visoke podtalnice. S temi jaški smo v tujini uspešno pridobili že več objektov, kjer je bilo potrebno zagotoviti **trdnost jaškov** in **hitrost vgradnje**.

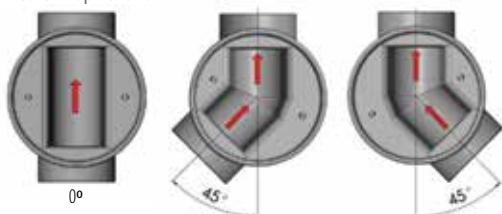
OPIS

Dno jaška ima dvojno steno, vmesni prostor pa je zapolnjen s poliuretansko peno in betonom, ki deluje proti sili vzgona in preprečuje deformacije jaška zaradi zunanjih vplivov. S tem se omogoči normalni pretok kanalizacijskih voda tudi pod ekstremnimi pogoji. Telo jaška je gosto narebreno, da vzdrži vse pritiske zaradi podtalne vode ali zasipnega materiala. Koritnica je popolnoma gladka, da omogoča nemoten pretok kanalizacijskih vod. Hkrati je premer koritnice vedno enak premeru priključne kanalizacijske cevi.

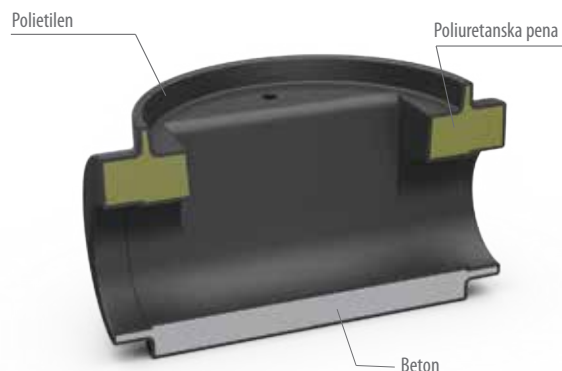
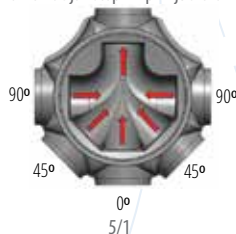
PREDNOSTI

- Dno jaškov z dvojno steno.
- Koritnica popolnoma gladka.
- Koritnica dimenzijsko enaka iztočni priključni cevi.
- Možnost vgradnje na področja z visoko podtalnico (do 5m).
- Vgradnja jaškov je možna serijsko do globine 6m.
- Velika stabilnost pri postavitvi jaškov in enostaven zasip zaradi ravnega dna.
- Kombinacija vstopnih priključkov se enostavno prilagaja potrebam projekta.
- Na zahtevo se lahko prostor med zunanjo steno dna jaška in kanaletu delno zapolni z betonom (v skladu z zahtevami projekta in z dodatkom hidrostatskega izračuna, ki ga zagotavljamo za to vrsto PE jaška).
- Robustna konstrukcija z nizko težo.
- Standardni priključki v dno: DN 200, DN 250, DN 300 in DN 400.

Osnovni tipi koritnice:

Kombinacija vstopnih priključkov:

Surovine

Proizvajalce cevi pesti pomanjkanje materialov in dvig cen

Marsikaterega projekta ne bo možno dokončati brez znatnega povišanja cen, saj so se cene materiala PE-HD dvignile za 100 odstotkov, cene materiala PVC pa za 160 odstotkov.

Darja Kocbek

Proizvajalci in prodajalci plastičnih cevi za kanalizacijo in vodovod ne pomnijo takšne situacije na trgu repro materialov.

Pomanjkanje surovin in dvig cen v zadnjih mesecih močno vplivajo na proizvodnjo izdelkov iz plastike v EU. V težavah so zaradi tega tudi proizvajalci in prodajalci plastičnih cevi za kanalizacijo in vodovod v Sloveniji. »Menimo, da zaradi nastale situacije, v kateri se je znašla celotna Evropa in preprosto presega dopustno poslovno tveganje, marsikaterega projekta ne bo možno dokončati brez znatnega povišanja cen, v prvi vrsti pa bi bilo nujno potrebno podaljšati dogovorjene roke za izvedbo projektov, saj blaga enostavno ne bo na voljo v zadostnih količinah,« nam je povedala Maruša Simončič, direktorica podjetja Coma Commerce.

»Od obstoja podjetja ne pomnimo takšne situacije na trgu repro materialov,« nam je pojasnila Katja Gorenc, direktorica podjetja ST – CS, ki se s predelavo plastike ukvarja že več kot 30 let in je vodilni proizvajalec kanalizacijskih cevi v Sloveniji. Podjetje Totra pipes se ukvarja s proizvodnjo in prodajo cevi ter izdelkov iz plastičnih mas in je edini proizvajalec PEHD

cevi za pitno vodo, vakuumsko in tlačno kanalizacijo ter distribucijo plina v Sloveniji. V dolgoletni zgodovini se prav tako še niso srečali s tako nepredvidljivo situacijo na področju zagotavljanja surovin za proizvodnjo.

Epidemija, polarna nevihta, remonts ...

Pomanjkanje etilena, ki je osnova za proizvodnjo vseh plastičnih materialov (PVC, PE-HD, PP ...), polarna nevihta Uri, remonts rafinerij in konec epidemije v Aziji so po besedah Katje Gorenc razlogi za neobičajno visok dvig cene. Zaradi epidemije se je zmanjšal ali bil skoraj zaustavljen letalski in ladijski potniški promet, ki sta med največjimi porabniki bencina in kerozina. Potrebe po obeh gorivih so se tako bistveno zmanjšale in s tem tudi proizvodnja. Ker je etilen stranski produkt pridobivanja goriv, ga je na trgu začelo primanjkovati.

V Teksasu in Mehiki, kjer je februarja divjala polarna nevihta Uri, sta rafineriji Westlake in Mexichem, ki sta med največjimi na svetu, v fazi

Komunalni program

Proizvodnja in servis komunalne opreme

MODEL CKA

MODEL CSN

MODEL CSS

Foto: Depositphotos

sanacije proizvodnje, predvidoma ju bodo spet lahko zagnali konec aprila. Kupci, ki so material doslej kupovali pri njih, ga zdaj iščejo tudi v Evropi.

Od decembra do februarja se zaradi zmanjšanja obsega dela predelovalci plastike vključno z rafinerijami običajno odločijo za vzdrževalna dela v proizvodnji. Hkrati se je v Aziji, ker skoraj ne zaznavajo več novih okužb s covidom-19, poslovanje vrnilo v običajni obseg oziroma so ga ponekod celo povečali. Ker je bil odjem na azijskem trgu naenkrat tako visok, so material začeli iskati tudi drugod po svetu.

Nihanja presegla vse rekorde

S tem so povezane tudi cene, ki so se začele dvigovati že oktobra 2020. Takrat se proizvajalci plastike še niso zavedali resnosti razmer, saj cene materiala nenehno nihanje (za okrog 20 odstotkov gor in dol). V

februarju in marcu so ta nihanja presegla vse rekorde. Cene materiala PE-HD so se namreč dvignile za 100 odstotkov, cene materiala PVC pa za 160 odstotkov, pojasnjuje Katja Gorenc.

»Največja težava je, da tudi če bi sprejeli ceno, ki je več kot 100 odstotkov višja kot v enakem obdobju lani, nimamo nobenega zagotovila, da bi surovina dejansko prišla, saj se praktično dnevno odpovedujejo dogovorjene dobave surovine zaradi višje sile. Trenutno vemo samo to, da bo cena surovine še rasla. Po določenih napovedih naj bi se trg konsolidiral šele v zadnjem kvartalu 2021. Skrbi nas, da tudi tedaj ni za pričakovati, da bi cene surovin padle na neko povprečno raven zadnjih 3 let, ampak pričakujemo, da se bodo umirile na znatno višjih vrednostih,« pojasnjuje Maruša Simončič. ^{gg}

Cena surovine bo še rasla. Trg naj bi se konsolidiral šele v zadnjem kvartalu letošnjega leta.

"Your leakage should be your next source of water"

ŽE OD 1979

ANDOTEHNA

Andotehna d.o.o. | Podgorska c. 2, Ribnica | info@andotehna.si | www.andotehna.si

ZMANJŠEVANJE
VODNIH IZGUB V
TLAČNIH SISTEMIH

ANDORE OBJEMKE
ZA POPRAVILO
POŠKODOVANIH CEVI

OPREMA ZA GRADNJO
IN VZDRŽEVANJE
CEVOVODOV

Temelj sodobne vodooskrbe je zanesljivo in varčno upravljanje z vodo. Andotehna d.o.o. je že od leta 1979 zavezana k zmanjševanju vodnih izgub in trajnostnemu razvoju komunalne infrastrukture. Učinkovito optimizacijo vodovodnih sistemov zagotavljamo s pomočjo meritev, analiz in lociranja puščanj ter širokim naborom specializiranih rešitev in produktov za gradnjo, vzdrževanje in popravilo cevovodov.

Vodne tehnologije

Vrhunska oprema in napredne tehnološke rešitve

- Priprava pitne in tehnološke vode
- Čiščenje odpadnih voda
- Telemetrijski sistemi
- Daljinsko odčitavanje porabe vode in hidravlična optimizacija vodooskrbnih omrežij
- Satelitsko odkrivanje in mikrolociranje puščanj vodooskrbnih sistemov

KOLEKTOR

www.kolektorsisteh.com

Lestvica

Top 50 podjetij komunalne dejavnosti, 2019

Rang	Podjetje	Št. zaposlenih	Čisti prihodki od prodaje (v 1000 EUR)	Indeks 19/18	Dodana vrednost (v 1000 EUR)	Neto čisti dobiček / izguba (v 1000 EUR)
1	DINOS d.o.o.	310	127.491	83,4	13.556	2.091,1
2	JP VOKA SNAGA d.o.o.	726	89.488	217,6	36.430	1.062,0
3	Surovina d.o.o.	338	81.715	101,4	15.771	3.006,9
4	ODPAD d.o.o. Pivka	30	66.109	77,7	2.681	210,2
5	KOSTAK d.d.	423	57.235	82,0	15.991	1.329,1
6	SAUBERMACHER SLOVENIJA d.o.o.	218	32.731	106,7	10.593	2.033,4
7	KOMUNALNO PODJETJE VELENJE, d.o.o.	172	24.350	100,0	6.334	-387,8
8	SIMBIO d.o.o.	217	18.731	107,2	8.189	526,4
9	CREMA PLUS d.o.o.	6	18.668	130,9	306	73,7
10	Komunala Kranj d.o.o.	218	18.507	91,3	5.978	-485,2
11	NIGRAD d.d.	259	18.127	94,3	7.757	88,6
12	MARJETICA KOPER, d.o.o.-s.r.l.	227	18.107	97,9	7.369	52,9
13	VOC Ekologija d.o.o.	34	17.356	120,0	5.740	5.810,1
14	SNAGA d.o.o.	228	16.927	121,3	8.045	147,2
15	KOMUNALA NOVO MESTO d.o.o.	143	16.254	102,6	5.174	106,2
16	MARIBORSKI VODOVOD d.d.	173	14.609	104,8	5.761	47,4
17	KOMTEKS d.o.o.	16	14.452	99,5	2.198	681,8
18	OMAPLAST d.o.o.	94	14.154	85,1	4.413	647,7
19	PRODNIK d.o.o.	67	13.973	102,6	3.217	474,2
20	VODOVOD - KANALIZACIJA, d.o.o.	86	13.570	111,8	2.858	12,6
21	JAVNO KOMUNALNO PODJETJE GROSUPLJE d.o.o.	106	12.599	92,2	3.561	10,0
22	VODOVODI IN KANALIZACIJA NOVA GORICA d.d.	88	12.284	99,5	2.886	-247,4

Strokovnjaki za
zunanji vodovod in
kanalizacijo

www.coma.si

Zunanji vodovod

Celovite rešitve za
komunalna podjetja,
inštalaterje in
končne uporabnike.

Kanalizacijski sistemi

PE Ljubljana
Trpinčeva ulica 49
T: 01 587 42 11

PE Maribor
Sokolska ulica 29
T: 02 429 62 90

Rang	Podjetje	Št. zaposlenih	Čisti prihodki od prodaje (v 1000 EUR)	Indeks 19/18	Dodana vrednost (v 1000 EUR)	Neto čisti dobiček / izguba (v 1000 EUR)
23	INTERSEROH d.o.o.	17	12.226	124,8	748	-66,6
24	KOMUNALA PTUJ d.d.	154	12.193	94,1	5.055	77,9
25	RIŽANSKI VODOVOD KOPER d.o.o. - s.r.l.	105	11.387	101,6	4.207	38,8
26	JEKO, d.o.o.	129	10.855	103,4	3.933	354,2
27	Hamburger Recycling Adria d.o.o.	6	10.427	74,3	797	352,1
28	KOMUNALA SLOVENSKA BISTRICA d.o.o.	111	10.314	102,2	3.767	111,6
29	OKOLJE Piran, d.o.o.	133	10.204	121,2	4.797	326,5
30	KOMUNALA Nova Gorica d.d.	150	10.052	101,8	4.351	-104,8
31	METALIMPEX SLV d.o.o.	16	10.017	87,9	1.030	278,7
32	KOMUNALA SLOVENJ GRADEC, d.o.o.	104	9.747	97,4	3.412	66,0
33	BIOTERA, d.o.o.	29	8.960	109,2	2.050	445,3
34	OKP Rogaška Slatina, d.o.o.	79	8.866	107,5	2.496	17,4
35	KOMUNALA Izola d.o.o. KOMUNALA Isola s.r.l.	89	8.561	110,4	3.234	168,2
36	JP KPV, d.o.o.	84	8.425	101,0	3.108	262,1
37	ALTEGO d.o.o.	0	8.347	117,0	566	455,0

STOPITE V KORAK S ČASOM

POSЛУЈTE DIGITALNO

Sistemi za masovne obračune

Procesni center za eRačune

Dokumentni sistemi

ERP sistemi

03 425 77 77
prodaja@bass.si
www.bass.si

Rang	Podjetje	Št. zaposlenih	Čisti prihodki od prodaje (v 1000 EUR)	Indeks 19/18	Dodana vrednost (v 1000 EUR)	Neto čisti dobiček / izguba (v 1000 EUR)
38	KOMUNALA ORMOŽ d.o.o.	85	8.322	117,6	3.787	438,5
39	KEMIS d.o.o.	43	8.153	146,3	2.531	126,8
40	CEROP d.o.o.	85	8.073	108,3	2.769	104,8
41	KSD d.o.o.	101	8.055	98,6	3.196	20,9
42	PUBLIKUS d.o.o.	91	7.912	97,7	3.191	43,0
43	AQUASYSTEMS d.o.o.	15	7.876	100,8	6.325	2.940,1
44	KOMUNALA d.o.o.	112	7.796	127,1	3.272	91,4
45	KPK Kamnik, d.o.o.	90	7.780	110,5	4.031	616,5
46	JKP Žalec, d.o.o.	71	7.695	115,8	2.467	80,7
47	KSP d.d. SEŽANA	105	7.621	103,3	3.529	202,9
48	Komunala Tolmin, d.o.o.	79	7.610	89,6	2.327	97,4
49	TP METAL d.o.o.	8	6.879	67,5	394	84,5
50	SLOPAK d.o.o.	11	6.801	134,6	639	55,9

Vir: GVIN, Ajpes, javna objava

Metodologija: upoštevanih 50 največjih družb po kriteriju čisti prihodki od prodaje, na podlagi nekonsolidiranih in nerevidiranih finančnih izkazov za leto 2019, registriranih v glavni dejavnosti SKD E - oskrba z vodo; ravnanje z odplakami in odpadki; saniranje okolja ter 81.300 - Urejanje in vzdrževanje zelenih površin in okolice.

JUST KOM
PARTNER SKUPINE ZOELLER

Zagotovite si ekonomsko učinkovito in okolju prijazno zbiranje in odvoz komunalnih odpadkov.

Ponujamo inovativne rešitve na področju nadgradenj za zbiranje in odvoz odpadkov.

JUST KOM, podjetje za prodajo in servis komunalne opreme d.o.o.
Brnčičeva 13, 1231 Ljubljana-Črnuče
Tel.: 01 563-15-59, E-pošta: igor@just.si

Lestvica

Top 10 podjetij pogrebne dejavnosti, 2019

Rang	Podjetje	Št. zaposlenih	Čisti prihodki od prodaje v 1000 EUR	Indeks 2019/2018	Dodana vrednost v 1000 EUR
1	ŽALE, d.o.o.	99	8.848	104,1	4.704
2	POGREBNO PODJETJE MARIBOR d.d.	42	3.586	104,5	1.837
3	VEKING d.o.o.	8	1.080	98,8	509
4	ANDREJ VRBANČIČ S.P.	5	973	109,4	291
5	YAMACO d.o.o.	6	789	92,7	310
6	ALMAJA d.o.o.	10	730	105,2	357
7	MIR d.o.o.	12	715	95,1	412
8	BABAJIČ, d.o.o.	6	709	106,0	160
9	ALEKSANDRA VUČKIČ BANFI S.P.	8	666	118,8	281
10	DUŠAN BRATUŠA S.P.	6	635	110,5	214

Vir: GVIN, Ajpes, javna objava

Metodologija: Upoštevanih 10 največjih družb in samostojnih podjetnikov po ustvarjenem čistem prihodku, na podlagi nekonsolidiranih in nerevidiranih finančnih izkazov za leto 2019, registriranih v glavni dejavnosti SKD 96.030 - pogrebna dejavnost.

3 Tav d.o.o.

Podbreznik 15
8000 Novo mesto
www.3tav.si; info@3tav.si
01/524 0 510

Smo uveljavljena slovenska družba s področja razvoja informacijskih rešitev za srednja in večja podjetja. Po meri naših uporabnikov smo razvili informacijski sistem 1521, ki podpira vse poslovne procese v podjetju.

FINANCE IN RAČUNOVODSTVO TER NADZOR TERJATEV

PLAČE IN KADRI

MATERIALNO SKLADIŠČNO

PROIZVODNJA S PRODAJO

MASOVNI OBRAČUN STORITEV (komunalne storitve, plin, ogrevanje)

POSLOVNA ANALITIKA

Smo med vodilnimi v Sloveniji na področju masovnega obračuna storitev energije (plin, elektrika, ogrevanje) in komunalnih storitev.

Ostale programske rešitve:

- Elektronski dokumenti (e-fakture, e-izvršbe in ostalo)
- GIS sistem
- Poročilni sistem in podpora odločanju
- Povezave z drugimi informacijskimi sistemi (SAP, GIS sistemi, dokumentni sistemi, sistemi za popis števec in podobno)
- Integracija informacijskih sistemov
- Internetne aplikacije za končne uporabnike (spletni portal za sporočanje in spremljanje porabe različnih energentov, pregled izdanih faktur, obveščanje strank ...)
- Podpora brezpapirnem poslovanju

EKO LUX d.o.o.
Medlog 15,
3000 Celje

03 828 18 00
www.ekolux.si

- KOMUNALNA VOZILA
- SLEDENJE TOKOV ODPADKOV IN OPREMA ZA RAVNANJE Z ODPADKI
- MATERIALI ZA ULIČNO KANALIZACIJO (CEVI IN JAŠKI)
- MATERIALI ZA VODOVODE (CEVI, ZASUNI, SPOJKE)
- PODZEMNI KONTEJNERJI
- URBANA OPREMA

Inovacije

Inovacijska kultura in psihologija inovativnosti

Kaj pa, če darvinistični pristop k inoviranju, ki temelji na predpostavki, da rabimo ogromno idej, pri tem pa naj odmrejo tiste, ki niso vredne preživetja, morda le ni najboljši?

dr. Aleš Ugovšek, Tehnološki razvoj in inovativnost, GZS, in prof. dr. Miha Škerlavaj, Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani

Psihologija inovativnosti je ključ tako za razumevanje in vodenje zaposlenih kot delovanje inovacijskega ekosistema in inovacijske kulture.

Pri ustvarjalnosti in inovativnosti sta okolje ter inovacijska kultura podjetja ena izmed ključnih dejavnikov. Ker pa inoviranje temelji na ljudeh, je psihologija inovativnosti ključ tako za razumevanje in vodenje zaposlenih kot delovanje inovacijskega ekosistema in inovacijske kulture. Ta prispevek povzema ključne ugotovitve različnih člankov in izkušenj, ki jih je v epizodi #16 podcasta Gravitacija delil prof. dr. Miha Škerlavaj iz ljubljanske Ekonomske fakultete.

Kaj se lahko podjetja naučijo od Marvela?

V članku Marvel's Blockbuster Machine¹, ki ga je gost epizode v soavtorstvu s Spencerjem Harrisonom in Arnejem Carlsenom leta 2019 objavil v prestižni reviji Harvard Business Review, je izpostavljeno, da se večina pristopov k ohranjanju ustvarjalnosti in inovativnosti osredotoča na gradnjo kulture ali sledenje določenim procesom. Ti pristopi so koristni, vendar pa v mnogih okoliščinah omejuje nadaljnji razvoj produkta oziroma njegov potencial za širši razvoj. V

članku avtorji izpostavljajo štiri Marvelova načela, ki lahko podjetjem pomagajo preseči te omejitve.

- 1. Izbirajte izkušene neizkušene.** Podjetja si naj upajo na ključne položaje postavljati takšne osebe, ki so se izkazale v nekem drugem kontekstu ali okolju, medtem ko se v tem kontekstu še niso imele priložnosti izkazati in bodo v inovacijske procese vnesle svežino. Konkretna praksa v primeru Marvela je zaposlovanje ali najemanje režiserjev iz t. i. indie filmov, ki so se že dokazali v filmski industriji, a v povsem drugačnem finančnem in izvedbenem kontekstu. Pri tem je izpostavljena tudi praksa t. i. inboardinga namesto onboardinga, ki je način, kako opolnomočiti in dvigniti že obstoječe zaposlene in (tudi) z njimi uspešneje realizirati prebojne ideje.
- 2. Ohranjajte stabilno jedro.** Govorimo o razmerju med stalnim jedrom in spreminjajočo se periferijo vključenih oseb v procesu ali projektu. V primeru Marvela gre konkretno za omrežje ustvarjalcev določenega filma, ki šteje tudi 2.000 ljudi in več. Jedro, ki se tekom razvoja in nastanka filmov ne spreminja, predstavlja Kevin Feige (predsednik Marvela) in ožja ekipa, ki skrbi, da se ohranja sistem in portfelj povezanih produktov, medtem ko se režiserji in igralci nenehno spreminjajo. To pozitivno vpliva tako na kakovost in gledanost Marvelovih filmov kot na kakovost del, ki so jih režiserji kasneje ustvarili izven Marvela.
- 3. Vedno izzivajte formulo.** Kljub splošno poznani praksi, da se v primeru uspešnega razvoja in produktov ohranja formulo razvoja in uspeha, pa je za ohranjanje svežine in pozornosti predvsem stalnih uporabnikov zelo pomembno, da se formulo stalno izziva in do sprejemljive mere tudi spreminja oziroma prilagaja.
- 4. Gojite radovednost strank.** Mojstrstvo Marvela se odraža tudi skozi gojenje in ohranjanje stalne radovednosti njihovih uporabnikov in navdušencev z majhnimi dodatki, ki v glavah uporabnikov

Foto: Kartart

1. <https://hbr.org/2019/07/marvels-blockbuster-machine>

nenehno izzivajo razmišljanja in vprašanja zakaj, kaj, kdaj ...

Kreativnost, inovativnost in vodenje zaposlenih

Kreativnost in inovativnost sta dve plati istega kovanca, ena brez druge pa v poslovnem kontekstu ne moreta delovati. Za resnično obvladovanje procesa inovativnosti je potrebno razumeti obe plati, obstajajo pa tudi paradoksalne situacije, ko pogoji, ki spodbujajo kreativnost delujejo zaviralno z vidika inovativnosti in obratno. O tem je več napisano v poglavju knjige *Capitalizing on Creativity at Work* z naslovom *From Creativity to Innovation*. V njem je opisano, kako lahko organizacija ideje z visokim potencialom učinkovito razvije v uspešne inovacije, izpostavljeni pa so štirje ključni elementi in vodstvene kompetence, ki bistveno pripomorejo k temu.

- 1. Agenti sprememb.** Gre za osebe, zaposlene, ki so se pripravljene dnevno posvečati razvoju ideje in jo pripeljati do zaključka. Gre za ključne osebe za izpeljavo razvojnih in inovacijskih projektov, ki poleg ostalih pomembnih lastnosti in vedenj izkazujejo visoko mero odpornosti in trdoživosti.
- 2. Vodenje, ki podpira in opolnomoči zaposlene.** Raziskave potrjujejo, da za uspešno inoviranje koristi podporno vodenje. Gre za stil vodenja, pri katerem je vodja na voljo, ko ga ljudje rabijo (tudi po socio-emocionalni plati), hkrati pa zahteva rezultate in iz ljudi izvleče najboljše ter jim pomaga, da stopijo izven cone udobja. Med stili vodenja, ki so izrazito usmerjeni v zaposlene in pripomorejo k uspešnosti inoviranja najdemo še uslužnostno vodenje (servant leadership), pri katerem je ključno, da je ego vodje v ozadju. Za zapletene naloge se namreč potrebujejo vodje, ki znajo brzdati svoj ego. Kjer je manj ega vodij, je več prostora za prispevek vseh ostalih.
- 3. Opazovanje situacije iz različnih zornih kotov in vključevanje več pogledov ključnih deležnikov.** Pri tem gre tako za spremembo kulture kot uporabo inovacijskih metod. Če govorimo o konkretnih metodah, lahko izpostavimo oblikovalsko razmišljanje ali design thinking, ki je vedno pogostejše uporabljena metoda za pridobivanje različnih pogledov in je tudi najbolj uporabljena metoda za inoviranje med inovacijsko aktivnimi slovenskimi podjetji (Ugovšek, 2020²).
- 4. Moderiranje kreativnega vedenja zaposlenih na delovnem mestu.** Poudarek je v tem primeru na vodenju visoko motiviranih in zavzetih zaposlenih, saj je nezainteresirane zaposlene zelo težko vzbuditi. Ključ je v tem, da vodje najdejo pravo nalogo, za pravega človeka in v pravem času. V zgodbi Marvela bi lahko rekli, da gre za vprašanje, kako ravnati z neizkušenimi izkušenimi ter kako dati dovolj prostora ljudem, ki imajo ideje in želje po spremembah.

Foto: Kraftart

Psihološka varnost

V kontekstu vodenja zaposlenih, inovacijske kulture in psihologije inovativnosti ima pomembno vlogo tudi psihološka varnost. V podjetju Google, ki se na BCG lestvici najbolj inovativnih podjetij 2020 na svetu uvršča na 2. mesto, so v raziskavi njihovega sistema ugotovili, da je prav psihološka varnost najpomembnejša značilnost njihovih najboljših timov. Na spletu obstaja veliko praktičnih orodij za vzpostavljanje psihološke varnosti, prav tako o tem piše Amy C. Emondson v knjigi *Fearless organization*, poudarki pa so predvsem na vodenju, kulturi ter klimi podjetja, medtem ko je manjši poudarek na samem nagrajevanju.

Inovacijska kultura in psihologija inovativnosti sta tako neizogibno povezani z ljudmi (zaposlenimi) in njihovimi vodji, ki imajo v svojih rokah vse niti in moči, da diamanti postanejo dragulji ali pa se izgubijo v sivem povprečju. ggsi.si

Prisluhnite
podcastu

Gravitacija

Kaj je Zeleni pingvin in kaj bo spremenil?

Zeleni pingvin prinaša digitalne rešitve v okolje mladih in posledično skrbi za naš planet.

Barbara Perko

Zeleni pingvin se ukvarja s tem, da spreminja navade ljudi, kar je ključno, če želimo doseči razogljčenje družbe.

Mojca Marikzeti je vodja trajnostnega razvoja in regulative v podjetju Iskraemeco. Pohvali se lahko z dolgoletnimi izkušnjami na področjih implementacije načel trajnostnega razvoja v podjetja in skupnosti, razvoja poslovnih strategij, menedžmenta sprememb v podjetjih in menedžmenta inovacij.

»Trajnostni razvoj je razvoj poslovanja. To ni nekaj marginalnega in ni neko orodje, ki ga kupiš in naučiš pet ljudi z njim delati. Trajnostni razvoj je sprememba miselnosti, je sprememba postopkov odločanja, sprememba vseh variabil, ki jih upoštevamo v postopku odločanja, je tudi drugačno razumevanje dodane vrednosti in je treba dodatno izobraziti pravzaprav vse zaposlene. Treba je konstantno imeti podporo top menedžmenta in vzpodbujati vse zaposlene, ker ideje in vse dejavnosti prihajajo od tam in se tam tudi vršijo,« pravi Mojca Markizeti.

Projekt za dvig ozaveščenosti o okoljski problematiki

V podcastu Gravitacija je Mojca Markizeti med drugim spregovorila tudi o zelo uspešnem projektu, ki so ga zagnali v podjetju. Iskraemeco je lani s projektom Zeleni pingvin sodeloval v projektu Climathon, hekatlonu o razogljčenju mesta Ljubljana. Ideja temelji na uporabi pametnih digitalnih tehnologij (merjenje, računalništvo v oblaku, analiza velikih podatkov, orodja za vizualizacijo, seznam možnih najboljših praks) in sodelovanju šolskih otrok skozi igro za doseganje različnih ciljev. Rešitev temelji na uporabi pametnih digitalnih tehnologij in igrifikacije, s katero bi dosegli dvig ozaveščenosti otrok o okoljski problematiki in pomenu trajnosti. Projekt je bil na Global Climathon med 107 projekti izbran med tri najbolj transformativne ideje.

Zeleni pingvin prinaša digitalne rešitve v okolje mladih. Skozi to se opismenijo tako digitalno kot okoljsko. Otroci se s pomočjo Zelenga pingvina na primer učijo, kaj pomeni kilogram ogljičnega odtisa

in kaj pozvrača. Podatki so preračunani v drevesa in pingvine, da so tako bolj oprijemljivi.

Ideja Zelenega pingvina je ustvariti tekmovanje med šolami, da otroci z vplivom na rabo resursov na nivoju šol, vrtcev itn. dosežejo nižji ogljični odtis teh stavb. Zaradi nižjega ogljičnega odtisa je posledično manj topljenja ledu, s čimer se ohranja habitat pingvinov, zato je projekt tudi dobil ime Zeleni pingvin.

Zeleni pingvin bazira na implementaciji pametnih tehnologij merjenja porabe resursov na nivoju šole. To pomeni, da ima šola v realnem času podatke o porabi resursov. Poleg podatkov o ogrevanju, elektriki in vodi bi želeli vključiti tudi informacije o odpadkih, odpadkih hrane ter načinih prihajanja in odhajanja v in iz šole. Temu je treba dodati še podatke o energetski varčnosti stavbe, velikost šole, podatke o številu otrok na šoli. Na podlagi analize prej naštetega lahko otroci skupaj s sodelovanjem šole spreminjajo in nižajo porabo teh resursov ter posledično nižajo ogljični odtis. Bistvo Zelenega pingvina je igrice, na kateri šola proti šoli tekmuje, koliko bodo znižali ogljični odtis. »Želimo si igrice na dveh nivojih. Eno je realna igrice, ki ima realne podatke in je na nivoju šole. Potem je pa še virtualna igrice, kjer se lahko otrok čisto klasično uči energetske varčnosti na svojem osebnem nivoju, na nivoju svoje družine,« pravi Mojca Markizeti.

»Na ta način ustvarjamo generacijo za generacijo varuhov našega planeta. Študije kažejo, da so otroci tisti, ki spreminjajo tudi svoje domače okolje. Že s petodstotno spremembo bi dosegli res veliko. Potencial te rešitve sta prepoznala tako mesto Ljubljana kot Reykjavik, obe si zelo želita to rešitev tudi spraviti v življenje,« dodaja sogovornica. gg

Prisluhnite
podcastu

Okrevanje višegrajskih držav v naslednjih dveh letih ob podpori sredstev EU

K okrevanju višegrajskih gospodarstev naj bi od leta 2021 naprej znatno pripomogel velik priliv transferjev EU, zlasti iz sklada EU za instrumenta Next Generation EU (NGEU). Predkrizno raven gospodarske aktivnosti naj bi te države dosegle leta 2022.

Darja Močnik, Analitika GZS

Sredstva EU iz sklada NGEU naj bi v letih 2021–2022 pripomogla k okrevanju višegrajskih gospodarstev. Namenjena so pospeševanju gospodarskega okrevanja in strukturnih reform, zlasti na področju digitalizacije in podnebnih sprememb. Dodatno bodo na voljo sredstva EU iz REACT-EU in EKS RP. Na Poljskem in Madžarskem bodo neposredna plačila kmetijstvu zelo pomembna zaradi večje velikosti kmetijskih sektorjev. Poljska bo daleč največji prejemnik transferjev EU v regiji (29,6 milijarde EUR v dvoletnem obdobju), sledijo Češka (8,6 milijarde EUR), Madžarska (6,4 milijarde EUR) in Slovaška (6,3 milijarde EUR). Slovaška bo relativno gledano (glede na BDP) beležila največji priliv transferjev EU (6,7 % BDP 2019), sledile ji bodo Madžarska (6 %), Poljska (5,6 %) in Češka (2,9 %).

Poljsko gospodarstvo naj bi v naslednjih dveh letih ohranilo močno gospodarsko rast (3,9 % v 2021). Vir za hitrejšo rast BDP v letošnjem letu je visoka rast potrošnje gospodinjstev (4,7 %) in 2,7-odstotna rast investicij. Še močnejša rast investicij in potrošnje naj bi se nadaljevala v prihodnjih letih. V letih 2022–2023 pričakujejo 7- in 10-odstotno rast investicij, kjer bo deloma v letih 2021–23 Poljska uporabila 1/3 nepovratnih sredstev iz sklada EU za oživitev gospodarstva.

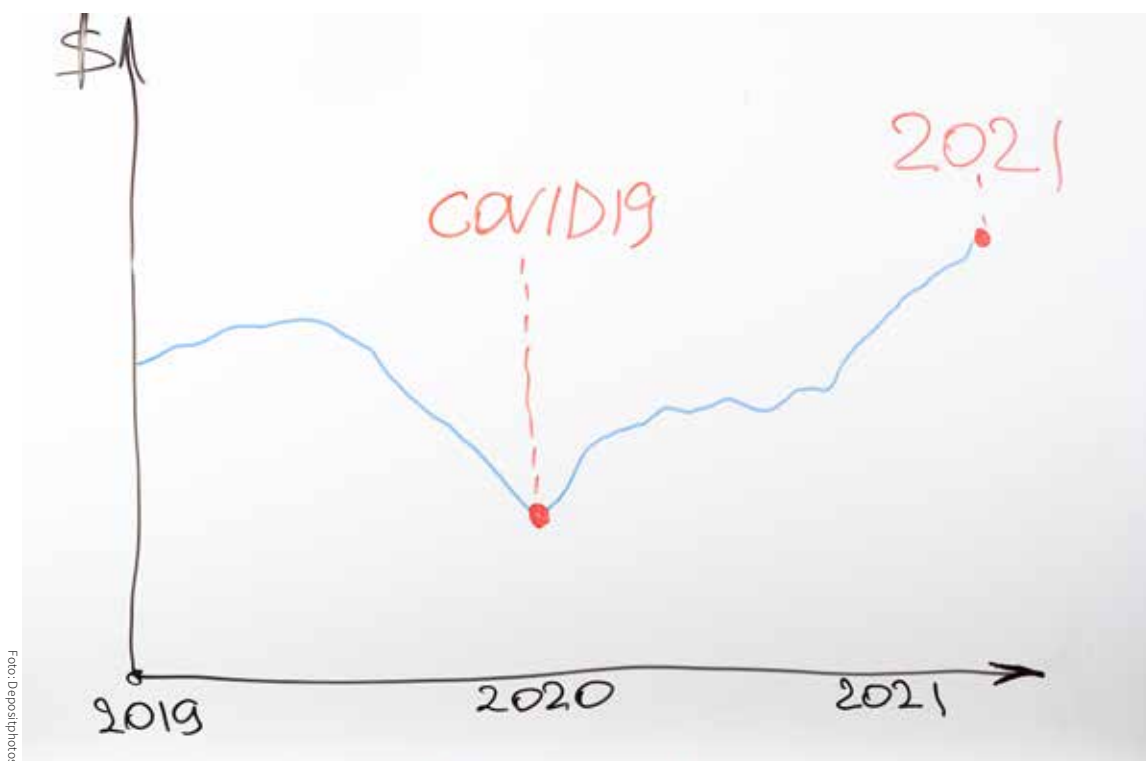
Industrija na Madžarskem je v začetku leta 2021 začela razmeroma šibko, vendar ni presenetljivo glede na vse izzive v dobavni verigi v avtomobilskem sektorju. V prvem četrtletju letos naj bi madžarsko gospodarstvo ostalo razmeroma šibko ob nižji proizvodnji, ob motnjah v dobavnih verigah, višji brezposelnosti in nižjem razpoložljivem dohodku gospodinjstev. V 2021 naj bi **madžarsko gospodarstvo** kljub temu doseglo 4,4-odstotno gospodarsko rast. Impulzi rasti bodo vidni predvsem v kombinaciji gradbeništva in investicij (4,9 %). Za nekatere sektorje bo okrevanje veliko daljše in težje (npr. za dejavnosti nastanitve, prehrabnih storitev, umetnosti in zabave), industrija pa naj bi dosegla 10,5-odstotno rast proizvodnje.

Gospodarsko rast na Češkem bo v 2021 podpiral izvoz. Kljub trenutnemu tretjemu valu okužb češko gospodarstvo pričakuje večjo rast BDP v drugi polovici leta 2021. Veliko si obetajo od neto izvoza, čeprav se industrijska podjetja spopadajo tudi z motnjami v dobavnih verigah v prvem četrtletju, ki negativno vplivajo na proizvodnjo, predvsem v avtomobilskem sektorju. Kljub vsemu naj bi se industrijska proizvodnja v 2021 povečala za 8,9 %. Za 2021 se za češko gospodarstvo napoveduje okoli 3,6-odstotno gospodarsko rast. Investicijska aktivnost se bo bolj okrepila v letu 2022, za 7 % (2,1 % v 2021).

Prvo četrtletje 2021 bo na Slovaškem šibko zaradi implementacije strožjih zaježitvenih ukrepov. Omejevalni ukrepi zaenkrat vplivajo večinoma na storitveni sektor. **Slovaško gospodarstvo** lahko v naslednjih dveh letih pričakuje 4,5-odstotno rast BDP. Slovaška naj bi predkrizno raven dosegla v drugi polovici letošnjega leta. Trg dela kaže znake odpornosti, saj so vladni ukrepi za zaščito delovnih mest ublažili negativni vpliv, kjer naj bi se povečala stopnja zaposlenosti. Ob okrepanju svetovne trgovine se bosta povečala tudi izvoz in industrijska proizvodnja (za 9,9 %). Investicije, ki so v lanskem letu trpele zaradi negotovosti in nenaklonjenosti tveganju, se bodo v 2021 okrepile za 6,5 %. [gg](#)

Sprememba v % 2021/2020, realno	BDP	Industrijska proizvodnja	Investicije v osnovna sredstva	Zasebna potrošnja	Povprečna rast plač, nominalno
Češka	3,6	8,9	2,1	2,9	3,2
Madžarska	4,4	10,5	4,9	3,3	5,7
Slovaška	4,5	9,9	6,5	2,8	3,6
Poljska	3,9	8,7	2,7	4,7	4,7*

Vir: Consensus Economics, februar 2021, WIIW, november 2020; * zasebni sektor

Uspešno čez izzive leta 2020

2020 za nami, 2021 z več optimizma

Obeti za rast relativno trdni, tudi zaradi rasti infrastrukturnih projektov.

Bojan Ivanc, Analitika GZS

Visoke cene surovin lahko slovensko rast BDP znižajo za pol odstotne točke.

Makroekonomisti se močno držimo reka: če ne poznaš dobro preteklosti, ne moreš napovedati prihodnosti in v luči tega se trdno oklepamo svojih modelov, ki temeljijo na preteklih korelacijah med različnimi kazalniki. Tako padec zaposlenosti napoveduje nižjo prihodnjo potrošnjo, padec investicij nižjo rast proizvodnje ipd. Ob tem pa se od 2020 soočamo z nečem, kar težko modeliramo, se pravi, povežemo z drugimi kazalniki. Ker se je ta sestavina pojavila v tolikšni meri prvič po 2. svetovni vojni. Gre za državni intervencionizem oziroma izredne ukrepe države, ki omejujejo negativne posledice na nacionalno gospodarstvo, in druge enkratne sestavine boja proti epidemiji – zaježitvene ukrepe. Tako mora izkušen ekonomist v času epidemije poskušati napovedati tako prihodnjo dinamiko okužb, smrti, cepljenja (verjetno kasneje tudi učinkovitosti cepiv) ter, kar je morda še težje, dinamiko zaježitvenih ukrepov. Ti že jeseni 2020 niso bili tako obsežni kot spomladi 2020, kljub precej večjemu številu okuženih oseb. Razliko lahko verjetno pojasnimo z dodatnimi spoznanji stroke o covidu-19, z dodatno zaščitno opremo, ki je

bila v jesenskem valu že na voljo, ter tudi empiričnimi izkušnjami iz spomladanskega trdega »lockdowna«, ki je močno prizadel svetovno industrijo, da je ta potrebovala več mesecev, da je okrevala na stari nivo poslovanja. Svetovna politika je tako prek mehanizma »trial and error« (poskusov in napak, op.a.) spoznala, da industrije ni smiselno ustavljati, ker je zagon precej daljši ter ker medsebojna povezanost industrije negativno vpliva tako na kupce kot dobavitelje, ki lahko v tem primeru na srednji rok poiščejo alternativne dobavitelje oz. kupce.

Do predkriznega BDP v 1. polovici 2022

Naša ocena je, da je v lanskem letu slovensko gospodarstvo relativno uspešno prestalo izzive spomladanskega in jesensko-zimskega zaježitvenega obdobja. Bruto domači proizvod je upadel za 5,5 %, industrijska proizvodnja za 6 %. Realna rast izvoza blaga je bila nižja za 5,6 %, izvoza storitev za 20,2 %. Ob tem se je število delovno aktivnih znižalo za dober odstotek (10.000), kar pomeni, da smo ohranili glavnino delovnih mest.

Ključne dileme, ki jih imamo pri napovedovanju, so povezane z dinamiko izhoda iz zaježitvenih ukrepov, in sicer tako v Sloveniji kot v svetu. V našem osnovnem scenariju smo relativno optimistični, kot tudi druge sorodne institucije. Ocenjujemo, da je povsem razumno pričakovati okoli 4,5-odstoten odboj BDP, ki bo izviral tako iz skorajšnjega umika zaježitvenih ukrepov kot iz prilagoditve poslovnih subjektov na nove okoliščine ter uvedbe novih podpornih ukrepov države, ki bodo spodbudili domače povpraševanje. Slovenija ima v tem trenutku srečo, da je članica območja evra in da ob cenovni stabilnosti uživa tudi v zelo ugodnih pogojih zadolževanja države. Strošek zadolžitve je pri 10-letni ročnosti obveznice blizu 0 %. Ob tem bo gradnja II. tira med Koprom in Divačo okrepila javne investicije v gradbeništvo, kar bo dobrodošla protiutež morebitnim izzivom v storitvenih dejavnostih, v kolikor bodo te dolgotrajnejše narave (mednarodni turizem).

Geopolitična tveganja bolj izrazita

Na morebitne nevarnosti na poti k višjemu BDP je vseeno pomembno opozoriti. Te bi lahko izvirale iz poslabšanja okoliščin v mednarodnem gospodarskem okolju, kar bi znatno poslabšalo pričakovanja o krepitvi industrije in s to povezano dejavnostjo (transport, podporne dejavnosti). Fiskalna in monetarna

politika bi morali prispevati pozitivno h gospodarskim pričakovanjem, vendar nas zgodovina uči, da se lahko določeni negativni scenariji odvijajo redkeje, vendar so precej bolj siloviti, ker se nanje težko objektivno pripravimo ali bi bil celo strošek zavarovanja pred temi tveganji večino časa previsok. Geopolitična tveganja so tista, na katera moramo biti pozorni, sploh v kolikor pomenijo otežen dostop Slovenije do poceni surovin in polizdelkov. Ekonomska bitka med Kitajsko in ZDA se nadaljuje in to lahko pomeni manjšo svobodno izbiro glede potencialnih dobaviteljev.

Med 2 in 5,5-odstotna rast najbolj verjetna

Aktualna silovita rast cen surovin ni ugodna za slovensko gospodarstvo, ker pretežno uvažamo surovine, izvažamo pa na trge EU, ki so prav tako uvozniki teh surovin. To pomeni, da se nam pogoji menjave slabšajo, višje cene pa učinkujejo kot davek na našo industrijo in potrošnika. Prva ima izzive s prevolitvijo teh cen na končne cene izdelkov, drugi pa imajo s tem manjši razpoložljiv dohodek, ki ga lahko namenijo preostali potrošnji. Aktualna raven cen nam lahko »odščipne« okoli 0,5 odstotne točke od rasti, še vedno pa menimo, da bo končna rast BDP v 2021 navkljub vsem možnim izzivom znotraj meje med 2 in 5,5 %. **gg**

Geopolitična tveganja so tista, na katera moramo biti pozorni, sploh če pomenijo otežen dostop Slovenije do poceni surovin in polizdelkov.

INOVACIJSKI MEETUP

15. 4. 2021

OB 14.00

#01

Gospodarska
zbornica
Slovenije

INOVATIVNA

Odlogi kreditov se bodo kmalu iztekli, kar lahko povzroča izzive pri poslovnih subjektih.

Pripravila Analitika GZS

Odlogi kreditnih obveznosti izziv v spomladanskem obdobju

Banka Slovenije opozarja, da se bo večina odlogov plačila posojil (moratoriji) iztekla v prihajajočih mesecih letošnjega leta (marec-junij), ko lahko pričakujemo okrepljen pritisk na kreditno tveganje bančnega sistema. Podjetja so do januarja 2021 odložila za 2 mrd EUR obveznosti, prebivalstvo pa za 0,5 mrd EUR. V sektorju gostinstva so odlogi posojil predstavljali 2/3 vseh posojil, pri kulturnih, športnih dejavnostih 35 %. Nadpovprečno veliki so

delež tudi v predelovalnih dejavnostih in poslovanju z nepremičninami, pri čemer so absolutne izpostavljenosti bančnega sektorja največje prav do predelovalnih dejavnostih. Odlog plačil posojil je omogočil podjetjem poslovanje v razmerah, ko niso mogli dosegati prihodkov zaradi zaježitvenih ukrepov. Z iztekom tega ukrepa bodo kreditjemalci zopet morali pričeti poravnati svoje obveznosti do bank.

Kreditne obveznosti

Ukrep je dosegel svoj namen

Tako v Banki Slovenije kot v SID banki ocenjujejo, da je bil odlog plačila obveznosti kreditotjemalcev koristen ukrep.

Barbara Perko

Na evropski ravni je bil ob izbruhu pandemije dogovorjen ukrep možnosti odloga odplačevanja dela kredita, ki ga imajo pri finančnih institucijah najeta posamezna podjetja in prebivalci, pod za banke ugodnejšo regulatorno obravnavo. Banke so v času veljavnosti ukrepa (do konca novembra letos) oproščene zahteve po oblikovanju oslabitev oziroma rezervacij za odobrene moratorije. Banka Slovenije ob tem opozarja, da je ukrep primeren za naslavljanje začasnih likvidnostnih težav, ne predstavlja pa dolgoročno vzdržne rešitve, ki bi reševala tudi solventnostne težave podjetij ali trajnejšo nezmožnost odplačevanja kreditov posameznikov. V primeru težav dolgotrajnejše narave je potreben bolj individualen pristop.

»V Banki Slovenije ocenjujemo, da je ukrep v Sloveniji dosegel svoj namen, saj na eni strani pomaga kreditotjemalcem, čigar težave so omejene na čas krize, na drugi strani pa prispeva k ohranjanju relativno visoke kapitalske ustreznosti bank. Podatki o višini bančnega kapitala namreč kažejo, da se je količnik kapitalske ustreznosti v letu 2020 povišal in ob koncu leta znašal 20 %, kar presega povprečje evrskega območja,« pojasnjujejo.

Koristen ukrep, ki je bil v tem času izvedljiv

»Za odloge po ZIUOPOK/ZIUOPDVE sta v SID banki zaprosili 102 družbi. Izstopajo predvsem panoga C - Predelovalne dejavnosti, iz katerih je 42 družb, sledi dejavnost I - Gostinstvo, kjer je za odlog zaprosilo 14 družb, nato dejavnost G - Trgovina ter vzdrževanje in popravila motornih vozil, iz katere je za odlog zaprosilo 13 družb,« pravijo v SID banki. Do junija 2021 pričakujejo, da se bo izteklo 75 odlogov. »Odlog plačila obveznosti kreditotjemalcev je bil koristen

ukrep in v času visoke likvidnosti bank tudi izvedljiv,« pravijo.

V SID banki so v obeh valih epidemije neposredno pokrivali zlasti segment posojil od 100.000 evrov do 15 milijonov evrov. Posredno prek poslovnih bank in Sklada skladov SID banke nudijo podjetjem različne oblike financiranja ter kreditov z jamstvi SID banke, tudi od 5.000 evrov naprej. Obenem izvoznim podjetjem nudijo različne oblike zavarovanj, v imenu in za račun države pa izvajajo poroštveni shemi (ZIUZEOP, ZDLGPE).

»Ob izrednem povpraševanju po kriznem likvidnostnem financiranju ves čas ostajamo osredotočeni tudi na financiranje naložb in drugih projektov, kar je povezano z našo razvojno in spodbujevalno vlogo, ki jo SID banka izvaja (programi financiranja naložb v raziskave razvoj in inovacije, turizem, lesno-predelovalno verigo idr.). Hkrati sooblikujemo perspektivne naložbene projekte kot tudi projekte financiranja izvoznih poslov in regijskih projektov (infrastruktura, urbani razvoj, energetska učinkovitost itd). Opažamo, da je tudi v času korona krize teh projektov kar precej in nakazujejo, da slovenska podjetja kljub trenutnim razmeram že zrejo v prihodnost, načrtujejo investicije, širitve poslovanja in prodore na tuje trge, kar je ključno za povečanje konkurenčnosti, zvišanje dodane vrednosti in uspešno okrevanje gospodarstva po epidemiji,« dodajajo. **gg**

»Slovenska podjetja kljub trenutnim razmeram že zrejo v prihodnost, načrtujejo investicije, širitve poslovanja in prodore na tuje trge,« pravijo v SID banki.

K deflaciji so sicer še naprej največ prispevale cene energentov

Cene življenjskih potrebščin so bile v zadnjih 12 mesecih (do februarja) v povprečju nižje za 0,5 %. K padcu cen je imel ključen prispevek znižanje cen energentov, predvsem tekočih goriv, saj so se cene v kategorijah prevoza pocenile za 5,9 %. K padcu so prispevale še nižje cene oblačil in obutev, v povprečju za 3,4 %, zlasti zaradi podaljšanih zimskih razprodaj oblačil in obutev ter omejit-

venih ukrepov pri prodaji tega blaga. K deflaciji so prispevali tudi nižje cene v rubriki stanovanj, vode, električne energije, plina in drugega goriva ter cene, povezane z rekreacijo in kulturo. Cene hrane in pijače so porasle v povprečju za 2,9 %. Na ublažitev deflacije so vplivale še višje cene alkoholnih pijač, izobraževanja in zdravstva.

Sezonska znižanja cen blaga in obutev, ki so se podaljšala v februar, so dodatno vplivala na nižjo inflacijo.

Pripravila Analitika GZS

Cene energentov

Pričakujejo umirjanje rasti cen

Ni izključeno, da smo najvišje cene nafte letos že dosegli.

Barbara Perko

»Cene nafte so zabeležile opazno rast v zadnjih petih mesecih. Ključni razlog je pričakovana rast povpraševanja zaradi normalizacije življenja po cepljenju svetovnega prebivalstva proti covidu-19. Pomemben dejavnik je vsekakor tudi znižanje obsega proizvodnje nafte s strani držav-članic OPEC+. Pričakovati pa je, da se bo v naslednjih mesecih rast cen nafte umirila. Ne moremo izključiti scenarija, da smo najvišje cene nafte v letu 2021 že dosegli,« pravi Alexandr Gutirea, CFA, specialist področja upravljanja investicijskih skladov v Triglav Skladi.

Epidemija je močno spremenila obnašanje ljudi, temu je treba dodati še pospešen razvoj na področju električnih in hibridnih avtomobilov. »Posledica tega je dolgoročno gledano nižje povpraševanje po bencinu in letalskem gorivu. Hkrati zaradi trenutno velikih neizkoriščenih kapacitet je malo verjetno, da bo v naslednjih dveh ali treh letih prišlo do rasti cen zaradi pomanjkanja nafte,« pričakuje Gutirea.

Aprila še lahko pričakujemo rast

»V februarju so cene surove nafte poskočile za več kot 13 % (v USD), tako da je nafta dosegla najvišje mesečno povprečje po januarju 2020. Glavni razlog za takšno rast so pričakovanja o okrevanju povpraševanja in pa odločitev združenja OPEC na srečanju 4. marca, ko so članice sprejele dogovor, da do aprila ne bo sprememb v načrpani količini nafte,« pojasnjujejo v Generali Investments. Na rast cen je vplivalo tudi mrzlo zimsko vreme, ki je povzročilo motnje v oskrbi, strm upad proizvodnje v ZDA in še naprej manjša proizvodnja nafte v Savdski Arabiji. »Referenčna košarica OPEC se je že četrti zaporedni mesec povečala in v februarju dosegla vrednost čez 61 dolarjev na sodček; v času pred zasedanjem so se cene terminkskih pogodb povzpele nad 63 dolarjev na sodček,« dodajajo v Generali Investments.

Letos je svetovno povpraševanje po nafti ocenjeno na 96,3 milijona sodčkov na dan. V prvi polovici leta bo povpraševanje najverjetneje nižje od napovedi, medtem ko so napovedi povpraševanja v drugi polovici leta višje, kot je bilo sprva mišljeno, kar je posledica velikega optimizma po umiritvi epidemije zaradi precepljenosti prebivalstva. Aprila lahko pričakujemo, da bo ponudba kljub nekoliko večjemu povpraševanju ostala nespremenjena. »To bi po napovedih ameriške energetske informacijske administracije (EIA) podpiralo rast cen vsaj še do konca aprila, maja pa se pričakuje sproščanje omejitev črpanja in porast proizvodnje držav OPEC na 26,6 milijona sodčkov na dan, kar bi pomenilo 5,98-odstotno povečanje glede na mesečno povprečje med januarjem in aprilom,« pojasnjujejo v Generali Investments.

Visoke volatilnosti cen ni mogoče izključiti

»Situacijo na področju zemeljskega plina je težko napovedati. Zelo verjetno je, da bomo v prihodnje videli visoko volatilnost cen zemeljskega plina. Cene bodo odvisne tako od vremena v Evropi kot tudi od dostopnosti utekočinjenega zemeljskega plina za evropske kupce (v veliki meri zaradi povpraševanja s strani azijskih držav). Pomemben dejavnik bo zagotovo tudi razvoj na področju zelene energetike,« ocenjuje Alexandr Gutirea.

Kljub omejitvam prišlo do povečanja polnjenj

V Petrolu, kjer gibanja cen ne komentirajo, so si za cilj zastavili do leta 2025 imeti v svojem portfelju 1575 električnih polnilnic. V prvih dveh mesecih letos so na polnilnicah zabeležili v primerjavi z januarjem in februarjem 2020 za 12 odstotkov večjo količino polnjenja. »Do povečanja je prišlo kljub izrazitim omejitvam gibanja, ki so povezane s pandemijo covid-19. V prvih dveh mesecih lanskega leta teh omejitev še ni bilo,« dodajajo. gg

Aprila lahko pričakujemo, da bo ponudba kljub nekoliko večjemu povpraševanju ostala nespremenjena.

**Ob ohranjanju
interventnih
ukrepov v 2020 v
letošnjem letu
4.140
manj delovno
aktivnih.**

Priprava Analitika GZS

Ob sprostitvi omejevalnih ukrepov ponovno znaki večjega zaposlovanja

Število delovno aktivnih je bilo konec decembra 2020 manjše za 0,5 % oz. za 4.138 oseb v primerjavi z januarjem 2020. Najbolj se je v tem času zmanjšalo število delovno aktivnih oseb v gostinstvu (za 4.739 oseb), drugih raznovrstnih dejavnostih (za 2.557 oseb), kjer je bilo znotraj te skupine nižje predvsem število delovno aktivnih v zaposlitveni dejavnosti (za 1.671 manj oseb) ter dejavnosti potovalnih agencij (za 656 oseb manj). Večje zmanjšanje zaposlenih so beležili še v predelovalni dejavnosti (za 2.109 oseb manj), v

kopenskem in cevovodnem transportu (za 1.260 oseb) ter posredništvu in trgovini na debelo (za 979 oseb). Med predelovalnimi dejavnostmi so največje zmanjšanje zaposlenih beležili v proizvodnji motornih vozil in prikolic (za 1.300 oseb manj), proizvodnji usnja in usnjenih izdelkov (za 925 oseb manj). Največ oseb se je zaposlilo v zdravstvu in socialnem varstvu (+3.399 oseb), gradbeništvu (+2.526 oseb) ter izobraževanju (+901 oseba). Ukrepi ohranjanja delovnih mest so ohranili stabilen položaj na trgu dela.

Zaposlovanje

Največja neznanka ostaja epidemija

Dogajanje na trgu zaposlovanja bo precej odvisno od razvoja epidemije pri nas in ukrepov, vezanih na epidemiološko sliko.

Barbara Perko

»Gibanje brezposelnosti v prvih dveh mesecih letos, če ga primerjamo z enakim obdobjem lani, lahko ocenimo kot razmeram ugodno. V obravnavanem obdobju se je v evidenco brezposelnih na novo prijavilo 15.276 oseb ali 7,2 % manj kot v primerjalnem obdobju. Priliv iskalcev zaposlitve je bil manjši za 28,8 %, priliv oseb, ki jim je prenehala zaposlitev za določen čas pa za 6,6 %. Prijavilo se je 11,8 % več presežnih delavcev in stečajnikov. Iz evidence se je odjavilo 14.508 brezposelnih oseb ali 1,7 % več kot v enakem obdobju lani. Od tega se je zaposlilo 11.268 oseb ali 7,0 % več kot v primerjalnem obdobju. Konec februarja je bilo brezposelnih 88.051 oseb ali 13,6 % več kot februarja 2020,« dogajanje v prvih dveh mesecih leta predstavijo na Zavodu RS za zaposlovanje.

V prvih dveh mesecih letošnjega leta je opaziti povečanje potreb po novih kadrih, pravijo v podjetju Manpower, pri čemer so potrebe podjetij še vedno največje pri tehničnih profilih kandidatov. Podobno opažajo v podjetju Adecco: »Zaznali smo povečano povpraševanje po kadrih s področja financ in računovodstva, zdravstva in farmacije, marketinga in medijev ter digitalnih poklicev, kot so IT specialisti in podatkovni analitiki. Vedno več pa je povpraševanja po osebah z visoko-specializiranim tehničnim znanjem.«

Tveganja so povezana z epidemijo

»Dolgotrajno vztrajanje zaostrenih epidemioloških razmer z morebitnimi novimi valovi okužb in s tem povezanimi strožimi omejitvenimi ukrepi ter ponovna večja zaprtja gospodarstev bodo še naprej

predstavljali največje tveganje za stabilno okrevanje,« pravijo na ZRSZ. Tudi v prihodnje največji izziv vidijo v povečanju delovne aktivnosti ranljivih skupin.

Najboljše napovedi v gradbeništvu

Raziskava podjetja ManpowerGroup za drugo četrtletje leta 2021 napoveduje bolj optimistične namere delodajalcev glede zaposlovanja, ki prvič od pričetka korona krize dosegajo pozitivno neto napoved v višini 5 odstotkov. »Če pogledamo primerjavo med panogami, so trenutno najboljše napovedi v gradbeništvu (12 %) in proizvodnji (10 %), pozitivna napoved se kaže tudi za panogi finančnih in poslovnih storitev (9 %) ter trgovine (6 %). Medtem ko se kriza le še pogloblja v najbolj prizadeti panogi gostinstva in turizma, kjer napoved zaposlovanja ostaja negativna (-12 %) in še za 3 odstotke slabša kot prejšnje četrtletje,« pravi Nives Orešnik, vodja odličnosti kadrovskih storitev.

Po podatkih 6. poročila Inovantage, ki ga je v drugi polovici prejšnjega leta izvedla Adecco skupina, lahko v prihodnosti pričakujemo povečano povpraševanje po visoko-specializiranim osebju s področja umetne inteligence, strojnega učenja, upravljanja in analize podatkov, družbenih omrežij in inženirstva materialov. V Adeccu pričakujejo, da se bo v prihodnosti nadaljevala digitalizacija podjetij in da bo prišlo do velikih premikov na področju industrij, ki jih je covid najbolj prizadel. Izpostavljajo avtomobilsko industrijo, kjer bo moč zaznati veliko povpraševanja po rešitvah, povezanih z internim usposabljanjem in prekvalificiranjem zaposlenih. gg

**Največje tveganje
za stabilno
okrevanje bo še
naprej predstavljalo
dolgotrajno
vztrajanje
zaostrenih
epidemioloških
razmer z
morebitnimi novimi
valovi okužb.**

Omejitve opravljanja dejavnosti močno vplivale na obseg prodaje v storitvenih dejavnostih

Obseg prodaje v storitvenih dejavnostih se je v letu 2020 zmanjšal za 11,6 %. Upadel je v skoraj vseh storitvenih dejavnostih z izjemo podjetniškega in poslovnega svetovanja, kjer se je obseg prodaje zvišal za 5 % in računalniškega programiranja z 3,8 % rastjo obsega prodaje. Omejitve poslovanja je izrazil vpliv na upad obsega prodaje v gostinstvu, za 37,7 %, zaposlitvenih dejavnostih, za 32,5 %, dejavnostih v zvezi s filmi, zvočnimi

zapis, za 24,5 %, dajanju v najem in zakup, za 22,8 %, v pisarniških in spremljajočih dejavnostih, za 16,2 % ter radijski in televizijski dejavnosti za 15,1 %. V prometu in skladiščenju se je obseg prodaje zmanjšal za 8,8 %. Mnoge zasebne storitve so se v veliki meri prilagodile omejitvam s selitvijo na splet in ter zato utrpele v drugem valu nekoliko manjši padec kot v prvem valu, z izjemo gostinstva.

Obseg prodaje se je zaradi zaprtja večine nastanitvenih in gostinskih obratov prepolovil za 2/5.

Priprava Analitika GZS

Storitve

Digitalizacija dobila zagon na vseh področjih

Epidemija je še pospešila digitalizacijo na vseh področjih. Digitalne kanale s pridom izkoriščajo tudi na področju turizma.

Barbara Perko

»Epidemija nam je potrdila dvoje – da nam naročniki zaupajo in da razvoj peljemo v pravo smer. Saopovi produkti gredo v smer spletnih aplikacij, ki podjetjem omogočajo enostavno povezovanje z drugimi spletnimi in namiznimi programi. Veliko premisleka namenimo uporabniški izkušnji in bogati vsebini svojih rešitev,« pravi Petra Šinigoj, generalna direktorica skupine Saop.

»V želji preprečiti širitev pandemije je digitalizacija dobila zagon na vseh področjih našega življenja. Izkazala se je za steber podpore podjetjem vseh velikosti in panog. Digitalizacija poslovnih procesov je namreč postala neizbežna, saj sedaj podjetja iščejo rešitve za hiter in enostaven dostop do podatkov. Najbolj se zanimajo za programske storitve, ki omogočajo delo od doma, pregled nad poslovanjem na daljavo in vsesplošno upravljanje podjetja prek spletnih poti,« o storitvah, po katerih je največ povpraševanja, pravi Petra Šinigoj. »Lahko povem še, da predvsem večja podjetja v naboru naših storitev pogosto povprašujejo po sistemu za obračun plač. Razlog je v pogostih spremembah zakonodaje, ki so se v zadnjem letu dogajale praktično čez noč in razvijalcem programov, verjamem, ni bilo enostavno slediti temu ritmu.«

»Za prihodnost pa menim, da je digitalizacija podjetij eden ključnih stebrov okrevanja po covidu-19, zato bo tudi veliko spodbud EU namenjenih prav temu. Zagotovo je pred nami zanimivo leto, polno priložnosti, ki jih želimo izkoristiti za rast in krepitev

poslovanja svojih uporabnikov,« meni Petra Šinigoj. V skupini Saop bodo nadaljevali s strategijo povezovanja s partnerji, razvojem novih rešitev in trendom poslovne rasti.

Vse večji pomen digitalne tehnologije

Digitalne kanale je za promocijo Slovenije še intenzivneje uporabila Slovenska turistična organizacija. Strategija okrevanja in krepitev slovenskega turizma temelji na petih stebrih, ki vključujejo zagotavljanje varnih, trajnostnih in privlačnih izkušenj, prilagajanje poslovanja, spremenjeno vedenje turistov po covidu-19, vse večji pomen digitalne tehnologije in krepitev odnosov s turisti in lokalnimi skupnostmi.

Turizem in s tem povezane gostinske in nastanitvene storitve so med tistimi, ki so najmočnejše občutili posledice epidemije. STO se bo v letošnjem letu usmerila na domači trg in na bližnje evropske trge. Pričakovati je namreč, da bo najprej zaživel t. i. regijski turizem. Eden ključnih ciljev je ohraniti zaupanje gostov v Slovenijo kot trajnostno, varno in odgovorno turistično destinacijo, ki ponuja inovativna petzvezdična doživetja. STO je oblikovala znamko GREEN & SAFE, ki poudarja visoke higienske standarde in nadgrajuje obstoječe trajnostne prakse. STO s prilagojenimi aktivnostmi krepi percepcijo o Sloveniji kot turistični destinaciji za zahtevnega gosta, ki išče trajnostno ponudbo in varno izkušnjo. gg

Foto: Vid Rotar

»Menim, da je digitalizacija podjetij eden ključnih stebrov okrevanja po covidu-19, zato bo tudi veliko spodbud EU namenjenih prav temu,« meni Petra Šinigoj, generalna direktorica skupine Saop.

Dostava na dom in visoka rast spletne trgovine ublažila večjo izgubo v trgovini.

Priprava Analitika GZS

Trgovina nazadnje utrpela tolikšno zmanjšanje prihodka leta 2009

Predhodnih 10 let pred 2020 je trgovina beležila rast prodaje. V 2020 pa je utrpela precejšnjo izgubo zaradi delne omejitve poslovanja. Prihodek v trgovini je realno upadel za 8,2 %. Najbolj je nanj vplivalo 15,4 % znižanje prodaje v trgovini z motornimi vozili, ob omejitvah pri prodaji. Posredništvo in trgovina na debelo sta utrpela nižji upad (-4,7 %), na kar so vplivali tudi ugodni rezultati v predelovalnih dejavnostih in prometu v drugem polletju 2020. Trgovina z motornimi gorivi je beležila za 23,6 % nižji prihodek zaradi manjše prodaje tako gospodinjstvom ter manjšega tovarnega prometa

in tranzita. Trgovina na drobno brez motornih goriv je beležila 2 % upad prodaje, kjer je prodaja v trgovini z živili upadla za 0,6 %, z neživili pa za 3,2 %. Močnejše se je zmanjšal prihodek v trgovinah z neživili, saj so bile v drugem valu zaprte od sredine oktobra. Mednje spadajo trgovina z oblačili, obutvijo s 36 % nižjim prihodkom, nespecilizirane trgovine pretežno z neživili (-12,4 %), trgovina s pohištvom, gospodinjskimi aparati, gradbenim materialom (-9,2 %). Izrazit porast prihodkov je bil zabeležen v trgovini na drobno po pošti ali internetu (56,8 %).

Trgovina

Kupci ohranili nove navade

Kupci pogosteje kot v preteklosti nakupe v klasičnih trgovinah dopolnjujejo z nakupi prek spleta.

Barbara Perko

V trgovski panogi so se morali lani izredno hitro prilagoditi novi realnosti. »Vse trgovine s tehničnimi blagom so bile več mesecev zaprte, nakupi pa v celoti preusmerjeni na splet. Številni kupci so se prav v lanskem letu prvič srečali s spletnimi nakupi, vendar pa se je potrebno zavedati, da spletna prodaja nikakor ne more v celoti nadoknaditi upada prodaje v fizičnih trgovinah,« opozarjajo v družbi Big Bang.

Po razglasitvi epidemije in zaprtju trgovin so se osredotočili na izboljšanje spletnega portala www.bigbang.si in kot prvi slovenski trgovec uvedli video svetovanje. »V prvih treh mesecih po uvedbi te novosti smo opravili prek 12.000 video svetovanj, ki so bila med kupci odlično sprejeta. Po naših opažanjih in odzivih kupcev so le-ti zelo dobro sprejeli spletne nakupe, k temu pa je izredno pripomogel tudi visok nivo storitve, ki smo ga omogočili,« pravijo v družbi. »Tudi po ponovnem odprtju trgovin opažamo, da kupci pogosteje kot v preteklosti nakupe v klasičnih trgovinah dopolnjujejo z nakupi prek spleta. Tako je v praksi vedno več primerov, ko se kupci o samem izdelku pozanimajo na spletu, nato pa v kateri od naših poslovalnic nakup zaključijo, saj želijo izdelek pred tem še videti oziroma ga preizkusiti.«

Posebno pozornost so v Big Bang v zadnjem letu namenili izboljšanju dostave, ki je za spletno prodajo ključnega pomena.

Kupci posvojili spletni način nakupovanja

Tudi pri spletnem trgovcu Mimovrste opažajo, da so kupci ohranili navade, ki so jih osvojili v prvem valu lani. Število novih uporabnikov, ki se kontinuirano vračajo, še naprej raste. »Mnogi, ki so se lani ob

začetku epidemije opogumili za svoj prvi spletni nakup, so se vrnili čez leto in opravili še več nakupov,« pravi vodja marketinga Mojca Gorenc in dodaja, da so kupci že posvojili spletni način nakupovanja.

Opažajo, da so kupci dobro seznanjeni s ponudbo in naročilo oddajo v krajšem času kot lani. »Opažamo, da kupci iščejo ugodne in akcijske ponudbe, pred nakupom artikla primerjajo med sabo in iščejo najboljše nakupne priložnosti, vezane tudi na promocije in akcije, ki jih v Mimovrste vseskozi pripravljamo.«

Letos se zanimajo za druge izdelke

Lani so potrošniki zaradi uvedbe dela od doma in šolanja na daljavo iskali predvsem prenosne računalnike in ostalo opremo za delo od doma ter izdelke za dom. Letos se s toplejšimi dnevi krepi zanimanje za električne skiroje, kolesa in druge izdelke s področja električne mobilnosti, še vedno pa v Big Bangu opažajo veliko zanimanje za izdelke za dom. Krepi se zanimanje za nakup televizij in zvočnih postaj, povečuje se prodaja različnih vgradnih elementov in ostalih kuhinjskih aparatov, s pomladjo in spomladanskim čiščenjem se je povečala tudi prodaja robotskih in pokončnih sesalcev.

Če so bili lani pomladi najbolj prodajani artikli v spletni trgovini Mimovrste razkužila in ostalo blago, vezano na zamejevanje širjenja koronavirusa, artikli, vezani na delo in šolanje od doma, vzpostavljanje domačih fitnessov ter artikli hitre potrošnje na zalogo, so letos med najbolj prodajanimi artikli spletne kamere, televizorji, pripomočki za osebno nego, mali gospodinjski aparati ter zabavna elektronika, igrače, športna oprema ter vse za delo na vrtu. [gg](#)

»Spletna prodaja nikakor ne more v celoti nadoknaditi upada prodaje v fizičnih trgovinah,« opozarjajo v družbi Big Bang.

Slovenska industrija drugi val epidemije bolje obvladala, tudi zaradi rasti tujega povpraševanja

Obseg industrijske proizvodnje v predelovalnih dejavnostih je bil v 2020 nižji za 6,2 %. To je bilo prvo znižanje po šestih zaporednih letih rasti. Visoko tehnološko zahtevne panoge so ostale edine, ki so v letu 2020 povečale proizvodnjo za 5,9 %, predvsem zaradi porasta proizvodnje farmacevtske industrije. Več kot 23 % znižanje proizvodnje so beležili v proizvodnji usnja in sorodnih izdelkov tudi zaradi vezanosti na avtomobilski trg, kjer so bile zaradi zaostritve omejitvenih ukrepov

otežene dobave surovin in motnje v dobavnih verigah. Slednje je vplivalo tudi na 19,8 % upad proizvodnje drugih vozil in plovil, na 15,6 % upad v drugih raznovrstnih predelovalnih dejavnostih, na 15,4 % upad v proizvodnji motornih vozil in prikolic, na 12,5 % upad pri popravilu in montaži strojev in naprav ter na 11,8 % upad proizvodnje pri proizvajalcih kovin. V 2020 je proizvodnja tako najbolj zaostajala v srednje nizko in srednje visoko tehnološko zahtevni proizvodnji (-9,6 % in -8,2 %).

Le tri panoge predelovalnih dejavnosti so v 2020 beležile višjo proizvodnjo.

Visoko tehnološko zahtevne panoge so ostale edine z rastjo prodaje v 2020.

Pripravila Analitika GZS

Industrija

Negotovost na rekordno visokih nivojih

Zaradi dolgotrajnih izrednih razmer je nujno potrebna vztrajnost in nepopustljivost pri strogih internih zaščitnih ukrepih, poudarja dr. Iztok Seljak, direktor Hidrie Holding.

Barbara Perko

»V drugem valu epidemije je avtomobilski trg bistveno bolj stabilen kot v prvem. V prvem je šlo v določenih mesecih tudi za 80-odstotne padce prodaje, zdaj samo še za okrog 20-odstotne. Upoštevajoč naše predrazvojne inovativne sposobnosti smo v preteklih letih pridobili več projektov v rastočih nišah zelenih čistih dizelskih motorjev ter hibridnih in električnih aplikacij. Posledično zato v zadnjih nekaj mesecih v Hidrii beležimo občutno rast glede na primerjalno predkoronsko obdobje leto dni nazaj,« razmere na trgu ocenjuje dr. Iztok Seljak, direktor Hidrie Holding.

»Vse večje izzive smo obvladali v prvem valu, posledično nekih velikih dodatnih izzivov v tem obdobju ne zaznavamo. Še najbolj je zaradi dolgotrajnih izrednih razmer predvsem nujno potrebna vztrajnost in nepopustljivost pri strogih internih zaščitnih ukrepih, ki nam omogočajo nemoteno poslovanje. Ostaja pa negotovost na rekordno visokih nivojih,« pojasnjuje dr. Seljak.

Pospešitev prehoda v zeleno gospodarstvo

»Kratkoročno, do konca tega leta, je zagotovo ključen razvoj in sčasoma upamo tudi postopno popuščanje epidemije,« o tem, kakšna so pričakovanja za letošnje leto pravi dr. Seljak in ob tem dodaja: »Srednje in dolgoročno pa sama epidemija samo še dodatno pospešuje prehod v čisto, zeleno, brezogljično gospodarstvo in družbo prihodnosti, podprto z intenzivnimi procesi digitalizacije.«

K rasti prispevale tudi dražje surovine

Po podatkih Statističnega urada RS se je kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih izboljšal tudi v marcu 2021. »Glede na februar 2021 je bila njegova vrednost višja za 5 odstotnih točk, od dolgoletnega povprečja za 10 in od vrednosti v marcu 2020 za 18 odstotnih točk,« poroča SURS.

Zvišale so se tudi cene industrijskih proizvodov. Iz podatkov SURS je razvidno, da so se v februarju 2021 v primerjavi z januarjem 2021 zvišale v povprečju za 0,6 %. Na letni ravni so se od februarja 2020 do februarja 2021 v povprečju zvišale za 1,0 %. Urad za makroekonomske analize in razvoj ocenjuje, da »so k rasti poleg razmeroma ugodne aktivnosti v industriji prispevale tudi dražje surovine na mednarodnih trgih.«.gg

Epidemija srednje- in dolgoročno dodatno pospešuje prehod v čisto, zeleno brezogljično gospodarstvo.

Foto: Deposithphotos

V letu 2020 je bila površina vseh stavb, za katere so bila izdana gradbena dovoljenja za stavbe, nižja za 5 %.

Vrednost opravljenih gradbenih del na stavbah je bila za 3,3 % nižja.

Priprava Analitika GZS

Dodana vrednost gradbeništva v 2020 le malenkostno nižja kot v 2019

Pogoji poslovanja v gradbeništvo so bili konec leta 2020 boljši kot ob začetku epidemije, saj se je okrepilo izvajanje stanovanjskih stavb. Vrednost opravljenih gradbenih del je bila v 2020 višja za 0,4 %. Najbolj se je krepila vrednost opravljenih gradbenih del na stanovanjskih stavbah, in sicer za 14,8 %, medtem ko je bila na nestanovanjskih stavbah nižja za 9,4 %. Za stanovanjske stavbe je bilo izdanih 4 % manj delovnih dovoljenj (površina večja za 6 %), za nestanovanjske stavbe pa za 7 % manj (površina za 13 % manjša). Pospešeni infra-

strukturni projekti so okrepili vrednost opravljenih gradbenih del na gradbenih inženirskih objektih za 2,4 %. Zaupanje v gradbeništvo se je v letu 2021 še izboljšalo in je nad ravno iz februarja 2020. Dejavnost je optimistična glede obsega gradbenih del, skupnih naročil in pričakovanega zaposlovanja. Dodana vrednost v gradbeništvo je bila v letu 2020 medletno nižja le v drugem četrtletju, v ostalih pa višja kot v primerljivih četrtletjih predhodnega leta. Skupno je tako dodana vrednost v gradbeništvo upadla realno za 0,5 %.

Gradbeništvo

Že na začetku leta zelo zasedeni

Obeti v panogi so zelo dobri, zato z optimizmom zrejo naprej.

Barbara Perko

V Pomgradu dajejo velik poudarek največjim državnim infrastrukturnim projektom, saj spadajo v sam vrh podjetij, ki so zmožna realizirati tudi najzahtevnejše projekte.

»V letu 2020 smo se naučili, da obstaja tudi nevidni poslovni sovražnik, to je pandemija. Morali smo biti inovativni in se prilagajati vsakodnevnim spremembam. Posledično smo se res veliko naučili,« o lekcijah preteklega leta pravi Iztok Polanič, predsednik uprave Pomgrad.

»Če se zazremo v leto pred nami, so obeti v panogi zelo dobri in z optimizmom zrejo naprej. Že na začetku poslovnega leta ugotavljamo veliko zasedenost,« dogajanje v letošnjem letu opiše Polanič. »Načrtujemo številne in raznolike projekte. Pretežno se bomo usmerili v infrastrukturne. V našem podjetju dajemo velik poudarek največjim državnim infrastrukturnim projektom, s svojim znanjem in izkušnjami

spadamo namreč v sam vrh podjetij, ki so zmožna realizirati tudi najzahtevnejše v tem segmentu. Ker pa gre za velike projekte, ki trajajo tudi več let, se delež infrastrukturnih projektov ohranja na približno enakem nivoju skozi več zaporednih let,« pojasnjuje in dodaja: »Četrtna načrtovanih je stanovanjskih gradenj, manjši delež pa predstavljajo drugi gradbeni projekti«.

Kadrovski izzivi ostajajo

V Pomgradu se dobro zavedajo kadrovskih izzivov, s katerimi se srečuje panoga. »Že pred leti smo se odločili za lastno akademijo, katere ključna naloga je usposabljanje, vzgajati in ohranjati kader za potrebe družbe,« Polanič pojasnjuje, kako Pomgrad našete izzive aktivno naslavlja.

Največ stanovanj se bo gradilo v osrednjeslovenski regiji

Po podatkih Statističnega urada RS je bilo v februarju 2021 izdanih 40 odstotkov manj gradbenih dovoljenj za stanovanjske in 43 odstotkov manj za nestanovanjske stavbe kot v januarju 2021. Na podlagi gradbenih dovoljenj, izdanih v februarju 2021, se bo največ stanovanj gradilo v osrednjeslovenski statistični regiji, sledijo gorenjska, podravska in savinjska statistična regija.

Kazalnik zaupanja v gradbeništvo še naprej narašča. Kot navaja SURS, je bila vrednost kazalnika v marcu 2021 za 6 odstotnih točk višja kot v februarju 2021, od vrednosti v marcu 2020 je bila višja za 10 odstotnih točk, od dolgoletnega povprečja pa kar za 25 odstotnih točk.[gg](https://ggplus.gg)

Foto: Deposiphotos

Tovorni transport sledi industriji, potniški zaostaja

Ob odsotnosti tujih turistov ter omejitvah pri prehodu potnikov je največje izgube utrpelo Letališče Jožeta Pučnika Ljubljana, kjer je v letu 2020 potovalo za 83,3 % manj potnikov. Na drugi strani sta rast spletne trgovine in zmerni padec v industriji prispevala k nižjemu upadu prometa blaga na letališčih (za 7,1 %). Prepovedi opravljanja dejavnosti v prvem in drugem valu epidemije in nova pravila prevozov so močno prepolovila število prepeljanih potnikov. Avtobusi v mestnem javnem linijskem prevozu so v 2020 prepeljali za 56,9 %

manj potnikov, v medkrajevnem in mednarodnem javnem linijskem so beležili za 52,9 % manj prepeljanih potnikov. V slovenskih pristaniščih so v letu 2020 prepeljali podobno število potnikov kot v letu 2019, kjer je bilo za 22,6 % manj ladij. V koprskem pristanišču je bilo v letu 2020 pretovorjenega okoli 18,3 milijona ton blaga, kar je za 17,2 % manj. Slovenska tovorna vozila so v prvih treh četrtletjih prepeljala za 1,5 % manj tonskega blaga oz. za 7,7 % manj tonskega blaga.

Padec v letališkem prometu največji, visok tudi v potniškem prometu.

Pripravila Analitika GZS

Transport

Ohranili primat v Jadranu

V Luki Koper optimistično zrejo v leto 2021. »Rast je načrtovana na vseh blagovnih skupinah,« pravijo.

Barbara Perko

»Glede na relativno ugodno napoved gospodarske rasti na ključnih zalednih trgih in na podlagi ocen globalnih logistov bo družba v letu 2021, glede na leto 2020, dosegla za 6 odstotkov višje čiste prihodke od prodaje in za 5 odstotkov večji skupni ladijski pretovor. Rast je načrtovana na vseh blagovnih skupinah,« o pričakovanih za letos pravijo v Luki Koper. »Na strateški blagovni skupini kontejnerjev je načrtovan za 3 odstotke višji pretovor kontejnerjev (merjeno v kontejnerskih enotah TEU) in ohranitev primata med pristanišči v Jadranu. Kontejnerski ladjarji napovedujejo za območje severnega Jadrana v letu 2021 postopno povečanje prometa na raven iz leta 2019, saj naj bi se blagovni tokovi preusmerili z letalskega tovornega prometa ponovno k pomorskemu prometu, normalizacija stanja pa je predvidena v letu 2022.«

V lanskem letu je bila zaradi pandemije ena najbolj prizadetih panog svetovna avtomobilska industrija, a so tudi tu napovedi spet optimistične. »Med evropskimi avtomobilskimi pristanišči je Luka Koper beležila najmanjši padec pretovora avtomobilov. Z okrevanjem gospodarstva v letu 2021 se pričakuje ponovna rast prodaje avtomobilov. Na strateški blagovni skupini avtomobilov za leto 2021 je zato načrtovan za 8 odstotkov višji pretovor vozil,« dodajo v Luki Koper.

Investicije v polnem teku

V letu 2021 bo Luka Koper nadaljevala z začetimi naložbami v pristaniško infrastrukturo. »V prvi vrsti gre za povečevanje zmogljivosti kontejnerskega terminala. Do predvidoma maja bo zaključena prva faza podaljševanja prvega pomola in sicer podaljšanje

kontejnerske operativne obale za 100 metrov. Dela se bodo nadaljevala z izgradnjo druge faze, ki bo zaključena konec leta 2022 in predvideva dodatne skladiščne površine na pomolu I, v velikosti skoraj 25 tisoč kvadratnih metrov. V teku je tudi javno naročilo za nakup dveh novih super-postpanamax obalnih dvigal za kontejnerski terminal,« o načrtovanih investicijah pravijo v Luki Koper.

»V kratkem bo dokončana gradnja garažne hiše na avtomobilskem terminalu s kapaciteto 6.000 parkirnih mest. Praktično končan pa je novi, tretji kamionski vhod v pristanišče (t.i. Bertoški vhod), ki bo razbremenil mestno jedro in izboljšal interno logistiko.« gg

Z okrevanjem gospodarstva v letu 2021 v Luki Koper pričakujejo tudi ponovno rast prodaje avtomobilov.

Foto: Depositphotos

Intervju

Povpraševanje ponekod nad prejšnjo ravnjo

Barbara Perko, foto: Barbara Reya

Albert Erman, direktor podjetja Magneti Ljubljana, pravi, da potrebe njihovih kupcev naglo naraščajo. Največ energije vlagajo v pridobivanje kadrovskih virov in v maksimalno zasedenost danih proizvodnih kapacitet.

Podjetje Magneti Ljubljana se lahko pohvali z dolgo tradicijo. Kateri so bili ključni dogodki v zgodovini podjetja?

Podjetje letos praznuje jubilejnih 70 let. Podjetje Magneti Ljubljana je bilo ustanovljeno leta 1951. Prvih dvajset let je proizvodnja tekla le za jugoslovanski trg. V tem obdobju je podjetje delovalo v okviru Iskre. Leta 1995 se je podjetje po uspešno končani privatizaciji preimenovalo in od tedaj deluje pod današnjim nazivom. Od takrat si podjetje prizadeva s svojo vizijo in strategijo poslovanja dosegati zastavljene cilje. Na podlagi pridobljenih standardov kakovosti ISO 9001, ISO 14001, IATF 16949 in standarda varnost in zdravje pri delu ISO 45001 ter kakovosti izdelkov je podjetju uspel prodor na mednarodne trge. Iz uspešnega proizvajalca magnetov za potrebe domače industrije

je podjetje preraslo v uspešno evropsko podjetje, tako glede obsega poslovanja kot obvladovanja poslovnih procesov. Danes je delež prodaje na tujem trgu skoraj 100 %. Kupci so sistemski dobavitelji avtomobilski industriji ter proizvajalci električnih merilnih instrumentov in električnih motorjev. Vsi procesi so podvrženi sistematičnemu in neprestanemu izboljševanju kakovosti in tehnologije, učinkoviti rabi naravnih virov, energije ter trajnostnemu razvoju.

Kako bi opisali trenutne razmere v panogi? Prihaja kje do kakšnih težav?

Po relativno kratkem obdobju bistveno zmanjšane aktivnosti zaradi pandemije se je situacija dokaj hitro spet popravila. V nekaterih tržnih segmentih je povpraševanje zraslo celo na višjo raven v primerjavi

V nekaterih tržnih segmentih je povpraševanje zraslo celo na višjo raven v primerjavi s stanjem pred pandemijo.

s stanjem pred pandemijo. Kaj je vzrok za to in kako dolgotrajna bo tako visoka stopnja aktivnosti, nam ni povsem jasno, je pa razvidno, da se je povpraševanje nad prejšnjo raven dvignilo predvsem v avtomobilski industriji. Nekatere informacije kažejo na to, da gre predvsem za zelo živahno dejavnost predvsem na kitajskem trgu. Res pa je, da zanesljive informacije do nas, ki smo v avtomobilski industriji »Tier 3« ali celo »Tier 4« dobavitelj, ne pridejo prav zlahka in ažurno.

Posledica tako hitrega obrata in tudi porasta povpraševanj so trenutno tudi težave z zagotavljanjem kapacitet, pri nas predvsem v povezavi z zagotavljanjem zadostnih in primerno usposobljenih kadrovskih virov v proizvodnji. Ponekod v panogi, delno tudi pri nas, pa se že kaže tudi vpliv porasta povpraševanj in na splošno bolj optimističnega razpoloženja na rast cen in tudi že oteženo dobavljivost nekaterih surovin.

Kakšen vpliv je imela pandemija na vas?

V prvem valu smo precej zgodaj reorganizirali delovne procese glede na priporočila stroke in smo pričeli z izvajanjem preventivnih ukrepov še pred uradno razglasitvijo epidemije. S pomočjo skupine zaposlenih za hitro ukrepanje v izrednih razmerah smo tudi uspešno preprečevali vnos virusa v podjetje, saj smo do danes imeli le ducat potrjenih okužb in vse so bile zunanega izvora. Smo pa ugotovili, da je za nekatera delovna mesta možno organizirati delo tudi od doma vsaj za 2-3 dni v tednu in bi s takšno prakso lahko nadaljevali tudi po koncu epidemije.

Kot skoraj 100 % izvoznik smo zaradi začasnega zaprtja številnih podjetij v avtomobilski industriji v Evropi za čas prvega vala covid-19 bili prisiljeni zmanjševati obseg proizvodnje. Proizvodnja je ves čas epidemije sicer nemoteno tekla, vendar z zmanjšanim tempom glede na zmanjšana naročila naših kupcev. Na nabavni strani nismo imeli motenj v nabavi, saj smo ves čas zagotavljali potrebne surovine za nemoten proces proizvodnje. Distribucijski kanali potekajo po ustaljenem načinu. V rezervnem načrtu pa imamo tudi nabor alternativnih dobaviteljev.

V prvih mesecih epidemije nam je promet v primerjavi z letom 2019 padel tudi do 45 %. Število zaposlenih smo prilagodili na nivo zmanjšane obsega povpraševanja. Izvedli smo tudi reorganizacijo dela na podlagi premeščanja obstoječih zaposlenih po različnih delovnih mestih in oddelkih znotraj proizvodnje s krepitvijo polivalentnosti in s ciljem prilagajanja trenutnim razmeram na trgu. V okviru sprejetih ukrepov interventne zakonodaje smo koristili višjo silo in začasno čakanje na delo doma. Trenutno pa se soočamo z ravno nasprotno situacijo. Že vse od jeseni naglo naraščajo potrebe naših kupcev in največ energije vlagamo v pridobivanje kadrovskih virov in v maksimalno zasedenost danih proizvodnih kapacitet. V ta namen smo pričeli s povečanim vlaganjem v avtomatizacijo procesov in investicijami v nove stroje z boljšim izkoristkom.

Velik pomen dajete inovativnosti. Kako krepite to vrlino med zaposlenimi? S čim se lahko na tem področju pohvalite?

Kot v vsakem podjetju našega tipa je tudi pri nas inovativnost zaposlenih in podjetja zelo pomembna. V podjetju imamo organiziran razvojni oddelek in tudi registrirano raziskovalno skupino. Z njo smo vključeni v več mednarodnih kot tudi slovenskih razvojnih projektov, predvsem na področju uvajanja tako imenovanega krožnega in/ali vzdržnega gospodarstva, predvsem na za našo panogo specifičnem področju porabe in ponovne uporabe okoljsko in strateško občutljivih surovin. V podjetju imamo vzpostavljen sistem zbiranja, ocenjevanja, nagrajevanja in uvajanja koristnih predlogov, izboljšav in inovacij. Nedavno je bil prenovljen inovacijski pravilnik, ki bo, po našem prepričanju, pomagal k požitvi inovacijske dejavnosti v podjetju. V osnovi smo dokaj zadovoljni s številom in težo kompleksnejših izboljšav in inovacij, radi pa bi okrepili predvsem vključenost širšega kroga zaposlenih, tudi preko manjših koristnih predlogov in enostavnejših izboljšav. Od uspehov v zadnjih letih lahko omenimo predvsem vzpostavitev in uspešno optimiranje za nas, do nedavnega, nove tehnologije magnetnih sistemov na področju brizganih plastomagnetov, ki jih trenutno proizvajamo predvsem za avtomobilsko industrijo. V okviru tega projekta je bilo tudi prek inovacijskih predlogov pridobljeno

Prvi cilj je, da čim več procesov v proizvodnji avtomatiziramo in energetsko optimiramo. Maksimiramo tehnološke procese s čim več krožnega materiala in sekundarnih surovin.

predvsem veliko znanja, hkrati pa se je zaradi nekaterih predlogov bistveno izboljšala tudi dobičkonosnost programa, ki je za podjetje pri povsem novih programih v začetni fazi projekta včasih tudi problematična.

Eno pomembnih področij, na katerih delate, je tudi digitalna transformacija podjetja. Na katerih področjih vse jo uvajate in kakšne cilje ste si zastavili?

Z digitalno transformacijo smo se začeli v glavnem ukvarjati v proizvodnji, vseeno pa želimo digitalizirati tudi procese podpornih služb. V proizvodnji vpeljujemo sistem za upravljanje proizvodnje (MES). MES sistem bo vodil delavce pri njihovih procesih, hkrati pa omogočal pridobivanje koristnih informacij, ki so potrebne za optimizacijo procesov in zmanjševanje izmetov.

Številne stroje opremljamo s krmilniki za zajem podatkov, ki jih lahko v realnem času spremljamo na enotni analitični platformi in tako hitro sprejemamo odločitve, na podlagi katerih lahko zmanjšamo izmet.

Pri procesih podpornih služb smo se osredotočili na digitalizacijo vhodnih računov, saj tu vidimo velik prihranek časa, hkrati pa tudi manjšo obremenitev okolja, saj bodo številne papirnate dokumente nadomestili elektronski. Tudi v skladišču smo nekatere papirne procese že nadomestili s programskimi rešitvami.

Naš cilj je, da omogočimo zajem podatkov s prav vseh proizvodnih naprav in s tem dobimo popoln nadzor nad proizvodnim procesom. Na podlagi zbranih podatkov želimo optimirati procese in tako izboljšati poslovanje podjetja. Povsod, kjer je to stroškovno smiselno, želimo papirne dokumente nadomestiti z elektronskimi.

Zaradi optimizacije delovnih mest, avtomatizacije dela proizvodnih procesov, uvajanja novih tehnoloških in digitalnih rešitev se odpirajo možnosti povečanja delovnih mest za visoko strokovne kadre.

Vaš pogled je seveda uperjen v prihodnost. Kakšne cilje ste si zastavili?

V prvi vrsti želimo krepiti našo vizijo, da se še naprej uvrščamo med uspešne proizvajalce visoko kakovostnih kovinskih magnetov v svetovnem merilu.

Cilji poslovanja podjetja temeljijo na razvoju podjetja, kakovosti in konkurenčnosti proizvodov ter povečani dodani vrednosti na zaposlenega. Prvi cilj je, da čim več procesov v proizvodnji avtomatiziramo in energetske optimiramo. Maksimiramo tehnološke procese s čim več krožnega materiala in sekundarnih surovin. Dodano vrednost na zaposlenega težko povečujemo zaradi izredne cenovne konkurence s Kitajske, ki na tem področju obvladuje evropski trg že okrog 95 %. Ciljamo tudi na pridobitev licence za proizvodnjo magnetov iz NeFeB, zato se pogovarjamo s potencialnimi tovarnami v Evropi, ki imajo licenco, da z njimi sodelujemo in skupaj v kooperaciji proizvajamo. Vedno bolj sodelujemo tudi z evropskimi institucijami na področju razvoja, krožnega gospodarstva.

Temeljni strateški cilj podjetja in vidik trajnostnega razvoja podjetja, ki je hkrati tudi naša prednost pred konkurenco, pa ostaja še naprej naša stalnica: zadovoljevati zahteve kupcev tako glede kakovosti, količine kot dobavnih rokov. gg

CLIP2GO

Videokonference in webinarji

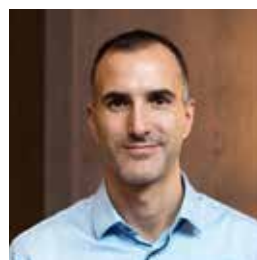
Ste zamudili katerega od naših plačljivih kreativnih seminarjev in webinarjev?
Omogočamo vam enostaven nakup prek Clip2go.

Metka Pal:
**Zaključevanje
prodajnih pogajanj**

Marko Kostelec, Maja Majstorović Hajduković, in Voranc Kutnik:
Agilno vodenje in razvijanje ljudi in projektov

Ana Šuštaršič, Nataša Tovornik in Teja Breznik Alfirev:
Kako vodim sebe, tim in organizacijo?

dr. Nina Orehek Ručigaj:
**Razmišljam o prodaji
podjetja ali strateškem
partnerju, pa ne vem kje
začeti?**

Za več informacij pišite na: petja.orehek.jerman@gzs.si

CLIP2GO.GZS.SI

Finančni nasvet

Foto: Zane Modic

Iztek spomladanskega odloga kot izziv za poslovanje v 2021

Tudi brez zakonske možnosti odloga kreditnih obveznosti do financiranja.

Bojan Ivanc, Analitika GZS

Alternative odlogu so številne. Če dvomite v uspešen dogovor z obstoječo banko, je prav, da predhodno raziščete alternative.

Izziv za poslovodstvo: *Smo srednje veliko gostinsko podjetje iz Primorske, ki je pretežno vezano na tuje turiste ter njihovo potrošnjo. Pred tremi leti smo šli v večjo investicijo, s katero smo razširili kapacitete poslovanja. Prvi in drug val epidemije je vplival na 60-odstotno znižanje realizacije (kljub rasti domačih gostov poleti 2020), kar je vodilo do delnega znižanja števila zaposlenih ter drugih prilagoditev pri poslovanju. V aprilu 2020 smo izkoristili zakonsko možnost odloga kreditnih obveznosti za obdobje 12 mesecev in s strahom pričakujemo april 2021. Kakšne možnosti še ostajajo, če dogovor z banko ne bo mogoč?*

Izkoristite čas do izteka za temeljito pripravo

Situacija, v kateri se nahajate, ni povsem brezizhodna, saj je alternativa odlogu vezana na monetizacijo/prodajo morebitnih terjatev, nepremičnin (sale&lease back) ali morda iskanje novega strateškega solastnika, ki bi s podporo financiranju z vami delil tveganja kot tudi požel del donosov v obdobju, ko se boste zopet soočili z rastjo poslovanja. Vsekakor je prav, da pripravite ustrezen nabor alternativ ter se lahko obrnete že danes na različne deležnike (podjetja, ki odkupujejo terjatve, lizing družbe, ponudniki alternativnih financiranj ipd.) ali pa morda na konkurenčno banko.

Analitika
GZS

Osnovni in pesimistični scenarij sta ključna pri pogovorih

Vsi deležniki, na katere se boste obrnili, bodo hoteli slišati podobno: kakšne so vaše ocene okrevanja, kaj lahko ponudite za zavarovanje ter kakšni so alternativni scenariji (predvsem pesimistični) ter kaj ti pomenijo za dolgoročno preživetje vašega podjetja. V kolikor ste že pred epidemijo imeli težave s tekočim poravnavanjem svojih kreditnih obveznosti, ste postavljeni pred večji izziv kot v primeru, da s tem niste imeli težav. Prav tako vsi potencialni partnerji pri financiranju izpostavljajo kakovost menedžmenta, zato je zelo pomembno, kako prepričljivi ste pri oblikovanju ciljev ter s kakšnimi preteklimi rezultati se lahko pohvalite.

Opcija sale&lease back

Navedena opcija je smiselna v primeru, da je vaša nepremičnina v dobrem stanju ter je mogoče, da bi jo prevzeli v upravljanje tudi drugi ponudniki v primeru, da ne bi mogli več poslovati. Prednost dogovora je v tem, da takoj pridobite sredstva za delno ali celotno poplačilo posojila, slabost pa v tem, da s tem strošek najema postane trajna postavka in se lahko po obdobju izteka poveča.

Nov strateški lastnik

Alternativna oblika financiranja lahko pomeni tako posojilo z nekoliko višjo obrestno mero in opcijo konverzije v kapital kot že vnaprejšnjo dokapitalizacijo v denarnih sredstvih, ki bi omogočila nadaljevanje odplačevanja posojila. V obeh primerih podjetje dobi novega solastnika, ki ima vpliv na poslovanje v precej večji meri, kot ga ima poslovna banka. Hkrati je tak lastnik verjetno bolj proaktiven, ker želi poplačilo svojega posojila oziroma zaslužek v obliki boljšega poslovanja. Pozitivna stvar je v tem, da kapitalsko močen solastnik zagotovi trdnost poslovanja, vseeno pa to pomeni njegovo soodločanje pri vseh pomembnih poslovnih odločitvah.

Monetizacija terjatev

Možnost prodaje terjatev je v zadevnem primeru verjetno manjša, sploh zaradi dejstva, da je vaše poslovanje trpelo v zadnjih 12 mesecih in verjetno omembe vrednih terjatev nimate. Vseeno so terjatve do kakovostnega komitenta unovčljive in jih lahko prodate z namenom, da pridobite denarna sredstva za nadaljevanje tekočega poslovanja. **gg**

Foto: Depositphotos

Okoljski nasvet

Nove zahteve označevanja izdelkov iz plastike ali njihove embalaže

EU je sprejela neposredno veljavno uredbo za označevanje izdelkov iz plastike za enkratno uporabo, Slovenija pa pripravlja novo uredbo za embalažo in odpadno embalažo.

Andreja Palatinus, Služba za varstvo okolja GZS

Foto: Tilt Košir

Na podlagi junija 2019 sprejete SUP Direktive (2019/904) o zmanjšanju vpliva nekaterih plastičnih proizvodov na okolje, je Evropska komisija (EK) 18. decembra 2020 v Uradnem listu EU objavila neposredno veljavno izvedbeno uredbo 2020/2151 o določitvi pravil označevanja določenih plastičnih proizvodov za enkratno uporabo iz dela D Priloge k Direktivi (EU) 2019/904. Ti plastični proizvodi za enkratno uporabo, ki so dani na trg v državi članici, bodo morali imeti vidno in jasno čitljivo oznako na embalaži proizvoda ali na proizvodu samem. Oznaka je namenjena obveščanju potrošnikov o prisotnosti plastike v proizvodu in o ustreznih ali neustreznih možnostih ravnanja z odpadki.

Nove zahteve dopolnjujejo že veljavne zahteve označevanja izdelkov v skladu z Direktivama 94/62/ES (embalažna) in 2014/40/EU (tobačni izdelki). Začetek veljavnosti zahtev iz uredbe je 3. julij 2021.

EK je morala na prvotno objavljen dokument pripraviti več popravkov. Med njimi je bil tudi popravek v slovenskem prevodu uredbe. V Prilogi II, točka 1 uredbe je popravljen harmonizirana specifikacija za označevanje za vlažilne robčke. Popravek se nanaša na dejstvo, da je bilo v prvotni verziji namesto robčka na oznaki tampon in aplikator tampona. Popravek pa se nanaša še na Prilogo IV, točko 2 uredbe, za označevanje lončkov za pijačo, kjer je manjši vizualni popravek pri oklepu morske želve na oznaki. Vsi popravki in piktogrami so dostopni na spletni strani EK: https://ec.europa.eu/environment/topics/plastics/single-use-plastics/sups-marking-specifications_en.

Za katere proizvode iz plastike za enkratno uporabo veljajo nove zahteve SUP Direktive?

Na podlagi določil SUP Direktive imajo štiri skupine proizvodov zahteve po vidni in jasno čitljivi oznaki, ki je ni mogoče izbrisati. To so higienski vložki, tamponi in aplikatorji tamponov, vlažilni robčki, tobačni izdelki s filtri ter lončki za pijačo.

Natančnejše smernice o tem, kateri proizvodi zapadejo pod zahteve SUP Direktive, pripravlja EK in so tik pred sprejetjem (prispevek v pripravi konec marca 2021). S pomočjo osnutka smernic smo pripravili razlago označb za skupino petih proizvodov,

hkrati pa opozarjamo na dejstvo, da je zavezujoča razlaga zakonodaje EU v izključni pristojnosti Sodišča Evropske unije.

Kaj pa je z zalogami?

Člen 7 SUP Direktive nalaga državam članicam, da ima vsak plastični proizvod za enkratno uporabo iz dela D Priloge, ki je dan na trg v državi članici, na embalaži ali na proizvodu samem oznako, ki je specifična v izvedbeni uredbi. »Dajanje na trg« je v členu 3(6) Direktive opredeljeno kot prvo omogočanje dostopnosti proizvoda na trgu države članice, člen 3(7) SUP Direktive pa opredeljuje »omogočanje dostopnosti na trgu« kot vsako dobavo proizvoda za distribucijo, porabo ali uporabo na trgu države članice v okviru gospodarske dejavnosti, ali odplačno ali neodplačno.

V praksi to pomeni, da 3. julij 2021 predstavlja rok, od katerega dalje lahko proizvodnja v nabavno verigo sprostijo le izdelke, ki izpolnjujejo zahteve SUP Direktive in vključujejo SUP označbo. Izdelki, ki ne vsebujejo SUP označbe, so pa že na prodajnih mestih ali v skladišču pravne osebe, ki daje izdelke na trg v Republiki Sloveniji, se kljub temu lahko odprodajo.

Kakšne spremembe označevanja se obetajo z novo Uredbo o embalaži in odpadni embalaži?

Ministrstvo za okolje in prostor RS pripravlja novo Uredbo o embalaži in odpadni embalaži, ki je bila v postopku uradne notifikacije do 11. februarja 2021. Predlog nove uredbe določa spremembe pri bistvenih zahtevah za označevanje embalaže. V skladu s členom 9 novega predloga uredbe mora proizvajalec embalaže ali embaler na embalaži navesti vrste uporabljenih embalažnih materialov na podlagi Odločbe Komisije z dne 28. januarja 1997 o določitvi sistema prepoznavanja embalažnih materialov v skladu z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 94/62/ES o embalaži in odpadni embalaži (97/129/ES) (UL L št. 50 z dne, 20. 2. 1997, str. 28; v nadaljnjem besedilu: Odločba 97/129/ES). Označevanje embalaže zaradi prepoznavanja embalažnega materiala ni več proizvajalčeva opsijska izbira, kot je razvidno iz člena 6 (5) sedaj veljavne Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo.^{gg}

Nove zahteve oznak, ki začnejo veljati 3. julija 2021, veljajo za higienske vložke, tampone in aplikatorje tamponov, vlažilne robčke in tobačne izdelke s filtri ter lončke za pijačo.

Podjetje, ki ima nadaljnja vprašanja, vabimo, da se z vprašanji obrne na naš kontakt andreja.palatinus@gzs.si ali prek telefona 01/58 98 187.

Služba za varstvo okolja

Pravni nasvet

Kako je z izplačilom dela plače za poslovno uspešnost

Kriterij ефективne prisotnosti na delu ustvarja učinke vsaj posredne diskriminatornosti v primerih, ko gre za odsotnosti posameznikov ali skupine oseb iz osebnih razlogov, meni Zagovornik načela enakosti.

Metka Penko Natlačen, Pravna služba GZS

Foto: osebni arhiv

Če bo Vrhovno sodišče pritrdilo odločitvi Upravnega sodišča, bo to tudi precedens za vsa podjetja in vse KP dejavnosti, ki take kriterije opredeljujejo.

V času izplačil poslovne uspešnosti za leto 2020 je potekala med podjetji živahna razprava o upravičenosti do tega dela plače in do njegove davčne obravnave, posebej upoštevajoč veljavno interventno korona zakonodajo. FURS je v zvezi s tem izdal podrobnejše navodilo, ki je objavljeno tudi na njegovi spletni strani.

Glede same pravice do izplačila tega dela plače je v letu 2019 in 2020 Zagovornik načela enakosti na podlagi Zakona o varstvu pred diskriminacijo (Uradni list RS, št. 33/16, 21/2918, v nadaljevanju ZVarD) izdal nekaj ugotovitvenih odločb glede obstoja posredne diskriminacije v zvezi z določitvijo kriterijev za izplačilo dela plače iz naslova poslovne uspešnosti v posameznem podjetju.

Gre za primere, v katerih je bil sprožen postopek pred Zagovornikom načela enakosti s strani zaposlenih, da so kriteriji za obračun dela plače iz naslova poslovne uspešnosti v posameznem dogovoru med poslovođstvom podjetja in sindikatom diskriminatorni.

Zagovornik: Gre za posredno diskriminacijo

Iz dosedanje javno dostopne prakse Zagovornika izhaja, da družba z določitvijo kriterijev za določitev upravičenosti do izplačila in deleža (%) izplačila na posameznika za poslovno uspešnost, vsebovanih v Dogovoru, ki so vezani na dejansko prisotnost posameznega delavca na delu iz vseh zdravstvenih razlogov, porodniške, očetovskega dopusta in drugih odsotnosti iz osebnih razlogov, krši prepoved posredne diskriminacije po ZVarD. V obrazložitvah se Zagovornik sklicuje tudi na stališče IRSĐ, da je tak način določanja kriterijev problematičen vsaj z vidika nevarnosti prezentizma ter zato, ker so osebe zaradi določenih osebnih okoliščin postavljene v manj ugoden položaj kot ostali zaposleni.

Posamezna podjetja so zoper ugotovitveno odločbo Zagovornika načela enakosti vložila tožbo pred Upravnim sodiščem in utemeljevala, da so postavljeni kriteriji na načelni ravni nevtralni in niso diskriminatorni, da temeljijo na kolektivni pogodbi dejavnosti in da gre za uveljavljen način postavljanja kriterijev za ta del plače. Upravno sodišče je v enem od znanih primerov tožbo podjetja zavrnilo in v vsem potrdilo ugotovitve Zagovornika načela enakosti.

Zoper odločbo Upravnega sodišča je v enem od znanih primerov vložena dopuščena revizija na Vrhovno sodišče RS. Če bo Vrhovno sodišče pritrdilo odločitvi Upravnega sodišča, bo to tudi precedens za vsa podjetja in vse KP dejavnosti, ki take kriterije opredeljujejo.

Ključna bo odločitev Vrhovnega sodišča

Opisano problematiko je na svoji izredni seji 7. 2. 2021 obravnavala Delovna skupina Strateškega sveta GZS za kolektivno dogovarjanje, na katero je povabila Zagovornika načela enakosti. Zagovorniku so bile predstavljene določbe 22 KP gospodarskih dejavnosti, ki te vsebine glede kriterijev za izplačilo poslovne uspešnosti urejajo na način, da večinoma napotujejo na uporabo kriterija dejanske prisotnosti zaposlenega pri delu. Člani delovne skupine so Zagovorniku predstavili tudi na enak način oblikovane določbe interventne zakonodaje, ki pravico do kriznega dodatka opredeljujejo z enakim kriterijem, dejansko prisotnostjo na delu. Prav tako so predstavili izkušnjo pri posameznih delodajalcih, ki so se odločili za izplačilo enakega zneska poslovne uspešnosti vsem zaposlenim, pa je to sprožilo val nezadovoljstva med zaposlenimi, ki so delali vse leto in prejeli enak prejemek.

Zagovornik je glede ustreznosti opredelitve kriterijev v kolektivnih pogodbah dejavnosti menil, da kriterij ефективne prisotnosti na delu ustvarja učinke vsaj posredne diskriminatornosti v primerih, ko gre za odsotnosti posameznikov ali skupine oseb iz osebnih razlogov. Pričakujemo še pisno mnenje Zagovornika načela enakosti.

Po odločitvi Vrhovnega sodišča v revizijskem postopku bo Strateški svet GZS za kolektivno dogovarjanje oblikoval priporočilo za kolektivne pogodbe dejavnosti glede ustreznega oblikovanja norm v zvezi s kriteriji za poslovno uspešnost. Do takrat se podjetja odločajo sama, kako ravnati, saj zagovornikova odločitev, ker je ugotovitvene narave, ne posega v veljavnost posameznega dogovora na ravni delodajalca (ki ima pravno naravo kolektivne pogodbe) niti v veljavnost določb posamezne kolektivne pogodbe na ravni dejavnosti. gg

Prodajni nasvet

Ali tudi vaš prodajnik dela marketing za konkurenco?

Dober lastnik ali direktor podjetja ve, da bi v proizvodnji improvizacija lahko bila usodna. Menite, da je v prodaji kaj drugače?

Metka Pal

Ko podjetje zaključi le 10 % potencialnih strank, je to podobno, kot če bi v proizvodnji bil samo vsak 10. izdelek brezhiben! Si predstavljate to situacijo? Ali bi vodja dovolil, da zaposleni v proizvodnji improvizirajo? Ne! Zakaj pa to pogosto tolerira v prodaji? Največ denarja se izgubi znotraj podjetja! Vas zanima kje?

Prvi primer

Poglejmo primer: V podjetju veliko denarja vložijo v marketing. Nato začnejo dobivati povpraševanja – po mailu in po telefonu. In kaj se zgodi potem? Pokliče stranka in pove: »Veste, videl sem vaš izdelek na internetu, mi lahko pošljete ponudbo?« Običajno ta klic sprejme referentka, ki je prepričana, da je njena naloga, da stranko čimprej »odda« komercialistu, ali pa da na podlagi obrazca, ki ga je stranka izpolnila na spletni strani, pošlje ponudbo. Nato komercialist čez nekaj dni pokliče stranko in vpraša, kako se je odločila. Stranka odgovori, da še razmišlja in da se bo oglasila. In potem kupi drugje!

Če prodajniku uspe, da se dogovori za osebno srečanje s stranko, pa se zatakne okrog cene in vključiti se mora direktor ali vodja prodaje. (In ko se vključi višja inštanca, je treba seveda dati več popusta).

Tako si stranko v podjetju podajajo kot vroč kamen, ki se ga vsak želi čimprej znebiti, ker ne ve čisto točno, kaj naj s tem kamnom (stranko) sploh naredi.

Drugi primer

Predstavljajte si, da ste v ekipi, ki teče štafeto. Kako bi gledali na sotekmovalca, ki nenehno izgublja palico? Ne zna je prevzeti ali dati naprej.

In kdo je ta nerodni sodelavec v podjetju? Najpogosteje je prodajnik tisti, ki izgubi palico. Podjetje vложи ogromno denarja v raziskave, razvoj, tehnologijo, stroje, proizvodnjo, potem pa dragoceni izdelek dobi v roke prodajnik, ki izgubi žogo ali ne zna zadeti gola.

Prodajniki so dobri ljudje. Res pa je, da ne znajo prodati, ker nimajo pravega znanja, ne razumejo prodajnega procesa in niso natrenirani. V podjetjih pogosto iščejo sanjskega prodajnika, ki bo podjetju prinesel veliko poslov.

Veste, sanjskega prodajnika ni. Ali pa dela pri konkurenci.

Problem je v tem, da v podjetjih nimajo izdelanega sistema prodaje in orodij, ki bi bila pisana na kožo podjetju. Zato prodajnik na trgu kupca prepričuje s prednostmi izdelka, potem pa se čudi, da le-ta ne kupi.

Poznati je treba zakonitosti procesa

Nakup ima svoj naravni proces. Če prodajnik ne pozna zakonitosti procesa, je prodaja ena sama muka. 95 % prodajnikov vzvratno zajaha konja. Tistih 5 %, ki pa jih sedi, obrnjenih v pravo smer, ne ve, kje so vajeti. Vsakokrat, ko prodajnik ne zaključi prodaje, dela marketing za konkurenco!

Poglejte: če je stranka prišla k vam v trgovino ali vas sprejela na prodajni sestanek, potem nekaj želi. In prodajnikova naloga ni to, da jo prepričuje. Prodajnikova naloga je doseči, da stranka sama želi kupiti pri njem. To je zaključevanje.

Več kot 7.000 prodajnikov v Sloveniji in v mnogih uspešnih podjetjih, kjer smo skupaj izdelali orodja za zaključevanje, sedaj že ve, da je zaključevanje prodaje sistem, ki ni agresiven do strank ter omogoča, da prodajniki zaključijo celo do 80 % strank (najboljši). Ko boste spoznali sistem »Zaključevanje prodajnih pogajanj«, boste videli, da so vaši prodajniki do sedaj na trgu delali ravno obratno od tega, kar bi morali. Moje poslanstvo je, da ustvarimo novo prodajno kulturo v Sloveniji in poklicu prodajnika vrnemo tisto spoštovanje, ki si ga v družbi zasluži. gg

Foto: Krista Boller

Prodajnikova naloga ni, da stranko prepričuje. Prodajnikova naloga je doseči, da stranka sama želi kupiti pri njem. To je zaključevanje.

Ste zamudili katerega od naših plačljivih kreativnih seminarjev in webinarjev? Omogočamo vam enostaven nakup prek Clip2go. Za več informacij pišite na petja.orehek.jerman@gzs.si.

Več o predavatelji

Kreativni nasvet

Vodja za jutri

Novi časi narekujejo drugačno vodenje.

Dani Polajnar

Prihod novih generacij, delo na daljavo, vpeljava novih tehnologij, matrična organizacija dela ... Naša delovna mesta postajajo popolnoma drugačna, kot so bila še pred kratkim. Kako se je v zadnjih letih spremenilo okolje in katere kompetence moram pridobiti, da bom lahko uspešno vodil svojo ekipo v novi dobi? Odgovore na ta vprašanja bomo poiskali na spletni delavnici Vodja za jutri.

Jaz kot vodja

Novodobni vodja mora najprej spremeniti pogled nase in na svojo ekipo. Njegovi sodelavci niso več v službi zanj, ampak je on tam za njih. Hierarhična piramida se je tako rekoč obrnila na glavo. Ključna naloga vodje je tako postalo ustvarjanje varnega okolja za svojo ekipo, kjer bodo lahko kar najbolj učinkovito opravljali svoje naloge. Spodbuja naj timski duh in odprto komunikacijo ter gradi na zaupanju do in med člani svoje ekipe. Na ta način bo, ne glede na industrijo ali tip nalog, njegova ekipa dosegla sinergijo, s katero bo lahko premikala meje mogočega. Seveda mora biti vodja avtentičen in svojim sodelavcem vzor – to pa pomeni, da mora najprej iskreno spoznati samega sebe.

Naša prihodnost so torej hibridni timi. In hibridni timi zahtevajo hibridno vodenje. To je serija novih veščin, ki temelji na virtualni komunikaciji, ki jih kot moderni vodje moramo osvojiti.

Moj tim, moja organizacija

Klasični timi skoraj ne obstajajo več. Moderne organizacije se spreminjajo v time timov, ki so močno povezani drug z drugim. Ta kompleksna matrična struktura pa od vodje zahteva nov način razumevanja dela in sodelovanja, ki temelji na vrednotah, poslanstvu in viziji. Naša ekipa ni več samostojna zvezda, pač pa del ozvezdja z jasno določenim namenom. Vsak član ekipe mora zato popolnoma razumeti svoje delovne naloge in njihov smisel v širši organizaciji. Zakaj delam to, kar delam? Kam v celotni sestavljeni sodi moj košček? Vloga vodje je, da svojim sodelavcem skozi vodenje v duhu medosebnega sodelovanja nenehno odgovarja na ta vprašanja.

Hibridno vodenje

Največjo spremembo načina sodelovanja v zadnjem času je prineslo delo na daljavo. Tudi, ko bo trenutna situacija za nami, bodo določeni elementi dela na daljavo ostali. Znotraj timov bodo nekateri delali v pisarnah, drugi od doma. Naša prihodnost so torej hibridni timi. In hibridni timi zahtevajo hibridno vodenje. To je serija novih veščin, ki temelji na virtualni komunikaciji, ki jih kot moderni vodje moramo osvojiti. Osnova hibridnega vodenja pa je spreminjanje nadzora svojih sodelavcev v medsebojno zaupanje. ^{gg}

Vodja za jutri je spletna delavnica v štirih modulih, namenjena vodjem nove dobe.

Zasnove so tri 25-minutne epizode predavanj, ki jim bo sledilo še enourno spletno srečanje v živo.

Četrtek, 6. 5. 2021 – prva epizoda

Četrtek, 13. 5. 2021 – druga epizoda

Četrtek, 20. 5. 2021 – tretja epizoda

Četrtek, 27. 5. 2021 – pogovor v živo z vprašanji

Vabimo vas, da kupite oglede samo za vaše podjetje. Za več informacij se obrnite na petja.orehek.jerman@gzs.si

Več informacij

8. E-KONFERENCA MSP

(za mikro, mala in srednja podjetja)

četrtek, 15. april 2021
od 9.15 do 12.20 ure

Nacionalni
partner dogodka

REPUBLIKA SLOVENIJA
Ministrstvo za gospodarski
razvoj in tehnologijo

"KAKO PO KORONA KRIZI?"

PRIJAVA
OBVEZNA

[https://konferencamsp.gzs.si/
konfmsp2021@gzs.si](https://konferencamsp.gzs.si/konfmsp2021@gzs.si)

POZDRAVNI NAGOVORI

- *mag. Brane Lotrič*, predsednik UO PTZ
- *Ulla Hudina Kmetič*, namestnica vodje Predstavništva Evropske komisije v Sloveniji
- *Zdravko Počivalšek*, minister za gospodarski razvoj in tehnologijo
- *mag. Mojca Kunšek*, direktorica, AJPES - Prvi rezultati poslovanja malega gospodarstva v 2020

PANEL 1 »PREDLOG UKREPOV ZA OKREVANJE MALEGA GOSPODARSTVA«
vodja panela *ga. Vida Petrovčič*

PANEL 2 »PRAVNI, PSIHOLOŠKI IN SOCIOLOŠKI VIDIK DELA OD DOMA«
vodja panela *ga. Metka Penko Natlačen*, namestnica direktorja Pravne službe GZS

PANEL 3 »OHRANJANJE VITALNOSTI DRUŽINSKIH PODJETIJ V TRENUTNIH RAZMERAH«
vodja panela *ga. Kraškovic Katja*, GEA College, d.d. skupaj z *go. Ireno Meterc*, SPIRIT Slovenija

Bronasti
partner
dogodka

Partnerji
dogodka

Udeležba na konferenci je brezplačna in je namenjena direktorjem in vsem zaposlenim v mikro, malih in srednjih družbah, podjetnikom, računovodskim servisom, vodjem in zaposlenim v kadrovskih službah ter vodjem in zaposlenim v trženju.

Podjetniško trgovska zbornica

Dimičeva 13 ■ 1504 Ljubljana ■ T: (01)58 98 312 ■ F: (01) 58 98 317 ■ ptz@gzs.si

ORGANIZATOR DOGODKA

Raziskava

Skoraj polovica podjetij ukrepe izvaja

Slovenska podjetja dobro poznajo družbeno odgovornost, a epidemija je omejila aktivnosti s tega področja.

Barbara Perko

V okviru projekta Certifikat Družbeno odgovoren delodajalec je bila letos izvedena II. raziskava v poslovni javnosti. Skoraj polovica vprašanih zatrjuje, da dobro poznajo pojem družbene odgovornosti, je pokazala raziskava. Večina jih izvaja najmanj en ukrep s tega področja, in sicer varstvo in zdravje pri delu.

Vprašani se strinjajo, da je glavni razlog za izvajanje družbeno odgovornih ukrepov ta, da družbena odgovornost krepi kulturo ter ugled delodajalca. Več kot polovica jih meni, da je v luči epidemije družbeno odgovorno poslovanje še bolj pomembno, a je skoraj dve tretjini anketiranih lani izvedlo manj projektov s tega področja kot v letu 2019, 27 odstotkov vprašanih pa teh aktivnosti lani ni izvajalo zaradi posvečanja reševanju poslovanja.

»Pri teh podatkih je izziv ali podjetja in organizacije vidijo svojo družbeno odgovornost dovolj celostno. Podatki namreč lahko kažejo na to, da podjetja družbeno odgovornost v veliki meri razumejo le kot dodatne aktivnosti, npr. filantropija ali organizacija dodatnih aktivnosti za zaposlene, kar pa ni tista družbena odgovornost, ki je integrirana v samo bistvo poslovanje. Če se podjetja v času epidemije posvečajo reševanju svojega poslovanja, naj bi to pomenilo tudi ohranjanje odgovornega odnosa in zaupanja svojih zaposlenih, dobaviteljev in strank, kar pa je pomemben del družbene odgovornosti. Pomembno je tudi, da so anketiranci izpostavili skrb za varnost in zdravje v času koronavirusa, npr. skrb za zaposlene, tako kar se tiče zdravja, psihološke agilnosti/odpornosti, kot tudi usklajevanja zasebnega in poklicnega življenja,« razlaga Aleš Kranjc Kušlan, direktor Ekvilib Inštituta, ki je poleg partnerjev GZS, ZDS in ZSSS nosilec certificiranja.

Glede na rezultate letošnje raziskave, v kateri je sodelovalo 134 podjetij/organizacij, skoraj polovica vprašanih izvaja osem ali več ukrepov s področja družbene odgovornosti. Pri kar 93 % so to ukrepi s področja usklajevanja poklicnega in zasebnega življenja, 82 % izobražuje zaposlene za karierni napredek, 79 % podjetij/organizacij pa ima zapisan kodeks etike. Med pomembnejšimi razlogi za izvajanje družbeno odgovornih aktivnosti so navedli še, da te večajo motivacijo zaposlenih. Gre za podobne odgovore, kot so jih navedli v lanski raziskavi, kar kaže, da je stopnja informiranosti in ozaveščenosti podjetij/organizacij na področju družbene odgovornosti visoka.

Sto podjetij bo lahko prejelo certifikat

»Na Ekvilib Inštitutu smo veseli, da se glede na rezultate raziskave večja prepoznavnost certifikata, saj se je povečal odstotek tistih, ki certifikat dobro poznajo, ter zmanjšal odstotek tistih, ki še niso slišali za certifikat. Hkrati sodelujejo v obeh raziskavah menijo, da certifikati in nagrade s področja družbene odgovornosti pomembno prispevajo k ugledu in h krepitvi zaupanja njihovih deležnikov,« izpostavlja Aleš Kranjc Kušlan.

V okviru projekta Družbeno odgovoren delodajalec bo letos 100 podjetij oziroma organizacij lahko brezplačno prejelo pristopni certifikat. Eno izmed zadnjih prejemnikov pristopnega certifikata je podjetje Narayan, ki proizvaja in prodaja ekološka živila. Zanje prejeti certifikat pomeni velik izziv in priložnost, da tako v družbenem kot okoljskem vidiku postanejo čim bolj odgovoren delodajalec. Z ukrepi želijo doseči privlačno delovno okolje in s tem dvigniti delodajalčevo znamko. »Zavedamo se, da je slednja pomemben dejavnik konkurenčnosti na trgu delovne sile, prispeva k pozitivnim poslovnim izidom in zmanjšuje fluktuacijo kadra,« pojasnjuje Blažka Andolšek Erjavec, samostojna strokovna sodelavka v podjetju Narayan.

Na Javnem zavodu za kulturo, šport, turizem in mladinske dejavnosti Sevnica (KŠTM Sevnica), ki so prav tako med zadnjimi prejemniki certifikata, si zaradi izvajanja ukrepov družbene odgovornosti obetajo številne koristi, med njimi izboljšanje odnosov z različnimi deležniki, boljše obvladovanje tveganj organizacije, možnost pridobivanja finančnih sredstev, oblikovanje novih strateških partnerstev, večja prepoznavnost, ugled zavoda in večje zaupanje javnosti. [gg](#)

Certifikat
**Družbeno
odgovoren
delodajalec**

V raziskavi je sodelovalo 134 podjetij/organizacij. Skoraj polovica vprašanih izvaja 8 ali več ukrepov s področja družbene odgovornosti.

Več o raziskavi in rezultatih

Intelektualna lastnina

Mala in srednja podjetja so hrbtenica Evrope

Letos je svetovni dan intelektualne lastnine, ki ga obeležujemo 26. aprila, posvečen MSP.

Nina Klun Čakš, Urad RS za intelektualno lastnino

Mala in srednja podjetja (MSP) so temeljni steber gospodarstva. Po podatkih Svetovne banke¹ MSP predstavljajo okoli 90 % podjetij, zaposlujejo 50 % delovne sile in ustvarijo 40 % nacionalnega dohodka v številnih gospodarstvih. Zato Svetovna organizacija za intelektualno lastnino (WIPO) še posebej izpostavlja letošnji svetovni dan intelektualne lastnine in ga v celoti posveča MSP z geslom »Od ideje do uspeha na trgu«.

Cilj svetovnega dneva intelektualne lastnine je krepitev zavedanja o pomenu pravic – patentov, modelov, znamk ter avtorske in sorodnih pravic.

Podatki Urada EU za intelektualno lastnino² kažejo, da je za podjetja, ki imajo vsaj eno pravico, za 21 % bolj verjetno, da bodo rasla. V primeru lastništva patentov, modelov ter znamk je verjetnost celo 33 %. Po registraciji svojih pravic je 54 % imetnikov ugotovilo, da ima lastništvo pravic intelektualne lastnine pozitivne učinke. Glavne ugotovljene prednosti so povečanje ugleda (52 %), prometa (39 %) in možnosti dostopa do novih trgov (37 %).

Intelektualna lastnina ima ključno vlogo pri spodbujanju inovacij in konkurenčnosti. Glavni razlogi, ki MSP spodbujajo k varovanju intelektualne lastnine, so preprečevanje posnemanja, večja pravna varnost, zvišanje njihove vrednosti in ugleda na trgu.

Na voljo več ukrepov

Zaradi pomena MSP za gospodarstvo so za spodbudo k prijavi pravic intelektualne lastnine na voljo različni ukrepi. Eden od njih je sofinanciranje stroškov, povezanih s pridobitvijo pravic intelektualne lastnine. Slovenska MSP lahko pridobijo nepovratna sredstva za sofinanciranje stroškov pridobitve pravic intelektualne lastnine v okviru razpisa Slovenskega podjetniškega sklada (vavčer za zaščito intelektualne lastnine) ali Urada EU za intelektualno lastnino (Ideas Powered for Business SME Fund).

Poleg tega je MSP na voljo brezplačna storitev Prva informacija o intelektualni lastnini (Prva i), ki jo izvaja Urad RS za intelektualno lastnino. Storitev je namenjena inovativnim MSP s tržno zanimivimi proizvodi, ki želijo ugotoviti, kaj vse lahko zavarujejo kot svojo intelektualno lastnino in kakšne prednosti jim to lahko prinese. Več na strani: <http://www.uil-sipo.si/uil/dejavnosti/informacijske-storitve/prva-i/>

Urad RS za intelektualno lastnino ob tej priložnosti čestita izumiteljem, inovatorjem, ustvarjalcem ter jim želi polno elana na njihovi ustvarjalni poti. gg

MSP je na voljo brezplačna storitev Prva informacija o intelektualni lastnini (Prva i), ki jo izvaja Urad RS za intelektualno lastnino.

1 <https://www.worldbank.org/en/topic/sme/finance>

2 <https://euipo.europa.eu/ohimportal/en/web/observatory/sme-scoreboard#2019>

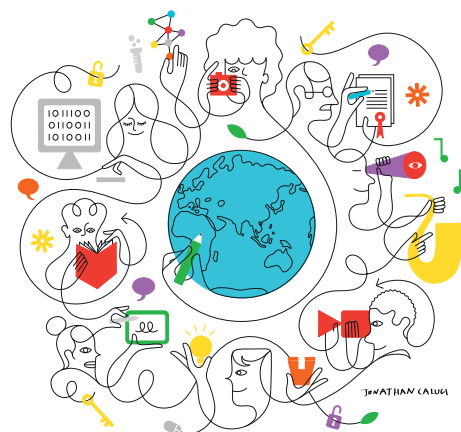
Intelektualna lastnina in MSP:

Od ideje do uspeha na trgu

Svetovni dan intelektualne lastnine
26. april 2021

#worldipday
wipo.int/ipday
uil-sipo.si

URAD
REPUBLIKE
SLOVENIJE
ZA
INTELEKTUALNO
LASTNINO

CEMP

Mednarodni kotichek

Predstavljamo aktivnosti in informacije Centra za mednarodno poslovanje (CEMP) na GZS

KAJ PRIPRAVLJAMO?

12-15. 4.	Virtualna B2B srečanja na Technology & Business Cooperation Days 2021	Vanja Bele
15.4.	Sodelovanje s CERN – od jabolk do turbin	Vanja Bele
21.4.	Poslovne priložnosti na Slovaškem	Marko Jare
28.4.	Moldova Trade Forum 2021	Anže Gospeti

Sodelovanje s CERN – od jabolk do turbin

Pridruženo članstvo Slovenije v CERN omogoča slovenskim podjetjem sodelovanje na CERN-ovih javnih razpisih. Ti so pripravljeni za zelo različna področja, zato lahko na njih sodelujejo tako visokotehno-loška podjetja kot ponudniki osnovnih življenjskih potrebščin. Več možnosti za sodelovanje imajo sicer podjetja, ki ponujajo inovativne izdelke ali rešitve. Več informacij: Vanja Bele, 01 5898 113, vanja.bele@gzs.si

Poslovne priložnosti na Slovaškem

Vabimo slovenska podjetja, ki iščejo poslovne stike in priložnosti v vzhodnem delu Slovaške, da nam pošljejo svojo preliminarno prijavo z opisanim predlogom za poslovno sodelovanje. Na osnovi prejetih informacij bo lahko nasprotna stran preverila interes med lokalnimi podjetji. Podjetja, za katera bo nasprotna stran potrdila interes, se bodo lahko vpisala na posebno spletno B2match platformo, prek katere bodo potekali plenarni uvodni del in individualni poslovni razgovori. Več informacij: Marko Jare, 01 5898 158, marko.jare@gzs.si

KORISTNE INFORMACIJE

Poslovni klepeti »Business Talks«

V Centru za mednarodno poslovanje smo pripravili serijo virtualnih poslovnih klepetov pod imenom Business Talks, ki jih so na urniku vsak torek ob 14. uri. Pogovor z gosti traja 50 minut in poteka v angleškem jeziku. Če želite spremljati virtualna srečanja, obiščite spletno stran: <https://businessslovenia.gzs.si/vsebina/Business-Talks>

Več informacij: Ante Milevoj, 01 5898 162, ante.milevoj@gzs.si

Četrtekova izvozna svetovanja

Člane GZS vljudo vabimo na individualna izvozna svetovanja, ki jih za vas pripravljamo sodelavci Centra za mednarodno poslovanje (CEMP). Svetovanja »v živo« potekajo v obliki 30-minutnega spletnega individualnega pogovora o vaših izvoznih usmeritvah, izzivih ter pogojih poslovanja na izbranih izvoznih trgih. Za člane GZS bodo brezplačni pogovori potekali preko MS Teams ali Zoom.

Več informacij: Vanja Bele, 01 5898 113, vanja.bele@gzs.si

POSLOVNA POVRAŠEVANJA

PP 3/ Država povpraševanja: Izrael

Poslovni interes: Izraelsko podjetje povprašuje po tovarnjakih in GSE opremi. Dejavnost: Razno.

PP 4/ Država povpraševanja: Izrael

Poslovni interes: Izraelsko podjetje povprašuje po otroških pleninah za enkratno uporabo. Dejavnost: Proizvodnja plenin.

PP 5/ Država povpraševanja: Izrael

Poslovni interes: Izraelsko podjetje povprašuje po rezervnih delih za avtobuse in tovornjake. Dejavnost: Trgovina na debelo z rezervnimi deli in opremo za vozila.

V primeru vašega interesa po posameznem navedenem povpraševanju le-tega sporočite na elektronski naslov: anze.gospeti@gzs.si. Pripišite številko povpraševanja, ime vašega podjetja in matično številko ter vaš elektronski naslov, na katerega vam bomo poslali kontaktne podatke povpraševalca. Informacije in kontaktne podatke povpraševalcev posredujemo samo članom GZS!

Projekt

Mediacijska šola na GZS v okviru projekta Krepitev kompetenc

Od decembra 2020 do aprila 2021 na GZS v okviru projekta Krepitev kompetenc socialnih partnerjev v procesu kolektivnega dogovarjanja poteka Mediacijska šola, ki jo vodi dr. Tanja Pia Metelko, direktorica Inštituta za mediacijo CONCORDIA.

Metka Penko Natlačen, Pravna služba GZS

Nosilec Projekta Krepitev kompetenc socialnih partnerjev v procesu kolektivnega dogovarjanja je Pravna služba GZS v sodelovanju s projektnim partnerjem KSS PERGAM, vodi pa ga Metka Penko Natlačen, namestnica direktorja Pravne službe GZS.

Projekt se je začel decembra 2017 in bo trajal do septembra 2021. Strukturiran je tako, da s svojimi projektnimi aktivnostmi vpliva na krepitev usposobljenosti socialnih partnerjev, vključenih v ta projekt, za njihov dvig kompetenc in učinkovito sodelovanje za vodenje socialnega dialoga, vključno z mirnim reševanjem sporov, na vseh ravneh.

Naloga projekta je ojačati usposobljenost za socialni dialog posebno v nekaterih dejavnostih, ki so ekonomsko bolj izpostavljene, ter pri dejavnostih, ki praviloma združujejo večje število SME-jev. Tako so vanj vključeni predstavniki naslednjih združenj/zbornic dejavnosti: gradbeništva in industrije gradbenega materiala, papirne in papirno predelovalne industrije, grafične dejavnosti, posredovanja z nepremičninami in podjetij drobnega gospodarstva, vključno s trgovci. Projekt se zgleduje po dobrih praksah, ki so jih uveljavili socialni partnerji v EU.

V okviru projekta so bili doslej izdani trije tematski separati, prvi posvečen kolektivnemu dogovarjanju, drugi komunikaciji kot sestavnemu delu pogajalskega procesa, tretji prejemkom v zvezi z delom. Letos izide zadnji separat, ki bo posvečen mirnemu reševanju

delovnopравnih sporov z mediacijo. Separate najdete na spletni strani projekta.

Letos tako poteka priprava na vzpostavitev delovanja Svetovalnega mediacijskega centra za reševanje sporov. Trening veščin mediacije kot reševanja individualnih delovnih sporov poteka v okviru Mediacijske šole, ki jo obiskuje 18 slušateljev GZS in sindikata PERGAM, od tega 12 novih in 6 že usposobljenih. Šolanje vsebuje Uvod v mediacijo, mediacijske tehnike in postopek procesa mediacije (po učbeniku dr. Metelkove *Mediacijske tehnike in veščine*) in delovno-pravne vsebine (po Vodniku po ZDR-1, ki ga je izdala Pravna služba GZS). V kratkem bo šolanje zaključeno s certifikatom mediatorja. Pričele se bodo priprave na vzpostavitev delovanja Centra in mediatorji bodo njegov bazični del. Delo Centra predvideva tudi sistem e-mediacije na področju reševanja individualnih delovnih sporov, kar predstavlja posebno nadgradnjo projekta. [gg](#)

Letos izide zadnji separat, ki bo posvečen mirnemu reševanju delovnopравnih sporov z mediacijo.

Več informacij

Novice

Skupaj za varno in odgovorno revitalizacijo in dolgoročen razvoj gostinstva in turizma ter dobaviteljev hrane in pijač

Predstavniki Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij pri GZS, Turistično gostinske zbornice Slovenije in Sekcije za gostinstvo in turizem pri Obrtno – podjetniški zbornici Slovenije so sredi marca podpisali Memorandum o sodelovanju in vzpostavitvi medsektorske verige vrednosti živilsko predelovalnega sektorja, gostinstva in turizma. Z njim želijo prispevati k hitrim in učinkovitim rešitvam za pomoč, obnovo in razvoj gostinstva, turizma in celotne dobaviteljske verige, po epidemiji covid-19, ki je vse močno prizadela. Skupno želijo iskati dolgoročne razvojne rešitve, sooblikovati zakonodajo in ukrepe. K podpisu memoranduma bodo lahko pristopili tudi vsi drugi deležniki, ki bodo imeli interes in podobne cilje.

Za glavne cilje so si zadali ohranjanje delovnih mest, skrb za razvoj gostinstva in turizma ter lokalnih dobaviteljev hrane in pijač. Oblikovati želijo poslovno učinkovit model za strateško dolgoročno partnerstvo med dobavitelji živil in pijač ter HoReCa sektorjem, ki bo prispeval k dolgoročnemu razvoju celotne verige. Domačemu in tujemu potrošniku želijo ponuditi več kakovostne lokalne hrane in pijač, s tem spodbujati lokalno pridelavo hrane in pijač in okrepiti skupno promocijo. Oblikovati nameravajo strateško delovno skupino, ki bo aktivno sodelovala z vsemi pristojnimi ministrstvi in drugimi organizacijami na področju oblikovanja ustreznih zakonodajnih rešitev in predlogov ukrepov. Vsem je skupna želja po oblikovanju ukrepov za čimprej varno in odgovorno revitalizacijo gostinstva in turizma ter dobaviteljskih podjetij, ki so bili močno prizadeti v epidemiji. Želijo si pravočasne priprave na varno odprtje gostinstva in turizma, z jasno opredeljenimi časovnimi in prostorskimi okviri odprtja.

»Slovenska kmetijska in živilska podjetja si že vrsto let prizadevamo za celovit sistem in povezovanje celotne verige od njiv do vilic, od kmeta do trgovskih polic, sedaj tudi od kmeta do krožnika v restavraciji ali gostilni. Imamo vrhunske surovine, bogato znanje, sodobno tehnologijo ter visoko stopnjo nadzora. Tako vemo, kaj jemo. Z gotovostjo lahko trdim, da je slovenska hrana resnično kakovostna,« je ob podpisu sporazuma izpostavil Janez Rebec, predsednik Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij pri GZS, ki je bil tudi glavni pobudnik podpisa memoranduma o sodelovanju GZS – Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij z gostinstvom in turizmom, v letu, ko je Slovenija razglašena za evropsko regijo gastronomije. »Verjamemo, da bomo s skupnim sodelovanjem pridobili vsi, širili dobre prakse, ohranjali delovna mesta in zagotavljali dolgoročni razvoj celotne verige. Želimo si, da bi ta zaveza bila trajna in v korist vseh,« je zaključil Rebec.

Zaposlene na poti robotizacije nujno opremiti z ustreznimi kompetencami

Robotizacija industrije je proces, ki je neizogiben in že poteka, je pa pri tem nujen družbeni dogovor, so se strinjali govorci in udeleženci posveta »Ali robotizacija in avtomatizacija industrije jemlje delovna mesta?«. Humanizacija tehnologije oz. postavljanje človeka v ospredje in vključevanje vseh deležnikov so bili glavni zaključki posveta, ki ga je organizirala Zbornica elektronske in elektroindustrije GZS v partnerstvu s Sindikatom kovinske in elektroindustrije Slovenije (SKEI Slovenije).

Dr. Peter Wostner (UMAR) je dejal, da je digitalna preobrazba najpomembnejša preobrazba prihodnosti. Opozoril je na raziskave, ki kažejo, da imajo države, ki so bolj intenzivno robotizirane, višjo raven zaposlenosti.

Mateja Gerečnik (SKEI Slovenije) je opozorila predvsem na nujnost vključevanja vseh ravni zaposlenih v razvojne procese podjetij. Poudarila je, da se velikokrat pozablja na najmanj kvalificirane delavce, ki bi potrebovali največ dodatnega usposabljanja. Digitalizacija je edina priložnost za dobro plačana delovna mesta. Odpor delavcev do vpeljevanja novih tehnologij vedno obstaja, vendar ga je moč preseči s stalnim vključevanjem zaposlenih in pravilnim komuniciranjem s strani vodstev podjetij. Sindikati pa po njenem prepričanju lahko igrajo odločilno vlogo pri motiviranju zaposlenih.

Lidija Jerkič, predsednica Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, je izpostavila, da gre bolj kot za vprašanje ukinjanja delovnih mest za vprašanje, kakšna delovna mesta bodo v prihodnosti nastajala. Nekaterih sedanjih delovnih mest čez 10, 20 let ne bo več, bodo pa nova, drugačna. Cilj preobrazb v podjetjih ne sme biti samo višja dodana vrednost, ampak tudi nove, zelene, tehnologije, lažje delo, več kakovostnega prostega časa. Sindikati se ne ukvarjajo samo s plačami, temveč tudi s povezovanjem deležnikov v družbi. Vprašanje avtomatizacije je zanjo tudi vprašanje humanizacije.

Gospodarski krog podpira uvedbo razvojne kapice

Gospodarske organizacije, ki sodelujemo v okviru Gospodarskega kroga (Gospodarska zbornica Slovenije, Združenje Manager, SBC – Klub slovenskih podjetnikov in AmCham Slovenija) podpiramo uvedbo razvojne oz. socialne kapice. Z njo bo Slovenija privlačnejša za vrhunske kadre, ki so nujno potrebni za zvišanje dodane vrednosti, ki je eden izmed temeljnih ciljev naše države. Po drugi strani se soočamo z odhodom talentiranih Slovencev v tujino. Če slovenski vrhunski strokovnjaki in talenti zapuščajo Slovenijo, je to škodljivo za vse.

Večina držav v EU je prepoznalo smiselnost kapice, od tega jo je v praksi uvedlo že 19 držav članic. Poleg tega je razvojna kapica tudi korektna, saj je višina pokojnine v Sloveniji omejena. Zato je povsem smiselno, da je omejena tudi višina prispevkov. V gospodarstvu se zavedamo zmožnosti javnih financ, zato za prvi korak razumemo, da je predlog praga za razvojno kapico postavljen pri 6.000 evrih bruto.

Vendar to ne bo dovolj, saj bodo s tem še vedno zelo obremenjene plače visoko strokovnih, najbolj produktivnih zaposlenih. Zato bi bilo nujno, da prag za razvojno kapico v nekaj letih postopoma znižamo do 2,5-kratnika povprečne plače v državi, nekje na 4.600 evrov bruto. V tem primeru, torej primeru nižjega praga, bi bila po drugi strani lahko ta kapica v veljavi samo za tiste, ki so vključeni v registrirane raziskovalne razvojne skupine.

V okviru Gospodarskega kroga smo omenjene štiri organizacije v zadnjem času še posebej poglobile svoje sodelovanje, z namenom iskanja najboljših rešitev za razvojni preboj Slovenije. Naš skupni cilj je uvrstitve Slovenije med deset najuspešnejših in najbolj zaželenih držav za življenje. Tudi zato smo organizacije na predsednika vlade Janeza Janšo naslovile poziv k vzpostavitvi konstruktivnega in rednega dialoga pri najpomembnejših razvojnih vprašanjih Slovenije. Prva v vrsti je debirokratizacija, ki jo razumemo kot temelj vitke in prijazne države.

Posebne akcije popustov!

Želite povečati svojo prodajo in prepoznavnost, brezplačno?

Vas zanimajo ugodnejše ponudbe produktov in storitev?

Izkoristite sistem Član-Članu GZS!

Član-Članu – Katalog GZS
clan-clanu.gzs.si

Gospodarska
zbornica
Slovenije

ERA – Expense Reduction Analysts

Največja globalna družba za upravljanje s stroški; prisotni smo v Evropi, Ameriki, Avstraliji in trenutno začujemo z aktivnostmi na daljnem vzhodu in Afriki. Imamo več kot 750 strokovnjakov z bogatimi poslovnimi izkušnjami. Prizadevamo si za skupne standarde, ki zagotavljajo visoko kakovost in konsistentnost naših storitev. Obvladovanje stroškov predstavlja izziv prav vsem podjetjem. Majhnim, velikim in mednarodnim korporacijam. Brezplačna osnovna stroškovna diagnostika (Cost management Pre-audit) za člane GZS! Analitiki ERA opravijo pregled in podajo povratno informacijo o možnostih za izboljšave.

API NATURE d.o.o.

S kakovostno ponudbo naravnih in varnih izdelkov skrbimo za zdravje in dvig kakovosti življenja naših kupcev. Naše vrednote so naravno, kakovostno, inovativno in drugačno od ostalih ponudnikov. Ugodna ponudba troslojnih mask APINATURE za enkratno uporabo in pestra ponudba prehranskih dopolnil za dvig odpornosti in življenjsko energijo ter medenih pridelkov.

Bureau Veritas, d.o.o.

Bureau Veritas je strokovna storitvena družba s skoraj 200-letno tradicijo. Naš cilj je nuditi odjemalcem vse storitve, ki so potrebne za doseganje, ohranjanje in dokazovanje skladnosti z zahtevami na področju kakovosti, okolja, varnosti in zdravja pri delu ter družbene odgovornosti. Za člane GZS 20% popusta na zgodnje prijave za plačljive izbrane seminarje in delavnice.

BPMC d.o.o.

Več kot 200 projektov, resnih sprememb v podjetjih kot so večji koraki rasti, ekspanzije, spremembe trga ali produkta in nadgradnja iz proizvodnega v razvojno podjetje ali v drugo višjo obliko pozicioniranja ter dodane vrednosti. Učinkovitost notranjih procesov nadgradimo z učinkovitim zunanjim nastopom in delovanjem na trgu. Oblike sodelovanja so začasno sodelovanje v upravi, razvojne delavnice s ključnimi teami, začasen prevzem vodenja ali pa klasičen management consulting. 40 % popust za člane GZS - ocena POTENCIALA DVIGA POSLOVNE UČINKOVITOSTI z naslova PRODUKTIVNOSTI prodaje in ustvarjalnih taktičnih procesov z ozirom na specifične podjetja, ne glede na velikost.

Aero Print d.o.o.

Marketing, svetovanje, tisk, embalaža, promocija in splet – celovita ponudba za vašo promocijo, pospeševanje prodaje in učinkovitejše poslovanje. Naš založniški program vam pomaga do vaše naslednje knjižne izdaje. Posel2020 je knjiga, priročnik, imenik in zbirka nasvetov. Preko 50 strokovnjakov je prispevalo 75 nasvetov, kaj v poslovanju izboljšajte, da boste v tem desetletju nadpovprečno uspešni. Kupcem knjige podarimo brezplačen delovni zvezek /priročnik, kako znanje kar najhitreje implementirate v svoj posel (sicer v prodaji za 29 €) in odpremo, tako skupaj prihranite preko 38 € in dobite knjigo po praktično polovični ceni!

Agitavit Solutions d.o.o.

Zgradite ekipo za izzive prihodnosti. Današnje stalno spreminjajoče se poslovno okolje od podjetij zahteva večjo agilnost in sposobnost razvijanja novih poslovnih strategij. Zavzeti zaposleni, ki so se pripravljeno učiti in razvijati ter so odprti za spremembe, so za uspeh podjetja ključnega pomena. Rešitev eHRM celovito informacijsko podpre vaše delo z zaposlenimi. Članom GZS nudimo 5% popusta na implementacijo in svetovanje pri uvedbi izbranega modula eHRM (Kadrovska evidenca, Kadrovanje, Uvajanje, Upravljanje z uspešnostjo, Nagrajevanje, Izobraževanje, Kariera in nasledstva).

BARIL d.o.o.

Emonec kafe se ukvarja s praženjem kave. Poleg redne ponudbe kave, vam nudimo kavo v personalizirani embalaži, ki je unikatno darilo. Izbirate lahko med različnimi dizajni embalaže, na katere vam natisnemo logotip vašega podjetja. V kolikor bi želeli imeti popolnoma vaš dizajn embalaže, vam tudi to uredimo. S tem dobite izdelek, ki je unikatno darilo in hkrati čudovita reklama za vas. Podarite kavico v personalizirani embalaži in vaše stranke bodo navdušene.

PlanRadar d.o.o.

Na platformi in neodvisno od naprav temelječa spletna Saas rešitev za dokumentacijo in komunikacijo pri gradbenih ter nepremičninskih projektih, ki se uporablja za odpravljanje defektov in upravljanje nalog, certificiranje, vzdrževanje, predaje dela itd. Koristite posebno PlanRadar 60-dnevno brezplačno preizkusno obdobje za enostavno vodenje gradbenih in nepremičninskih projektov. Ponuda za člane GZS vključuje tudi brezplačno vzpostavitev izbranega projekta na platformi PlanRadar.

Napovednik

7. april 2021 – konferenca

Biogospodarstvo: nova razvojna in poslovna priložnost v agroživilstvu

Trajnostni razvoj, krožno gospodarstvo in biogospodarstvo predstavljajo številne možnosti za nov gospodarski razvoj in oblikovanje novih politik, ki bodo ta razvoj podpirale.

9. april 2021 – splet

Predstavitev aktualnih razpisov za podjetnike

Savinjsko šaleška gospodarska zbornica vabi na brezplačno spletno delavnico, na kateri bodo predstavljeni aktualni in napovedani razpisi za podjetnike.

12. – 15. april 2021 – splet

Virtualna B2B srečanja na Technology & Business Cooperation Days

Osrednje teme letošnjega dogodka so rešitve za industrijo 4.0 in Smart Factory, energetske učinkovite proizvodne tehnologije in viri, trajnostna energija in mobilnost ter merilna orodja.

14. april 2021 – splet

Brezplačna SPOT delavnica: Nevroznanost v vodenju

Način delovanja možganov in učinkovite tehnike, metode ter pristopi v sodobnem vodenju.

15. april 2021 – splet

Sodelovanje s CERN – od jabolk do turbin

Za milijon in pol evrov poslov lahko slovenska podjetja sklenejo v okviru pridruženega članstva v CERN v letu 2021. Kako lahko pri tem sodelujete vi?

15. april 2021 – splet

Veliki spomladanski živilski spletni seminar

Dogodek, vezan na trende in inovacije v prehranski politiki.

15. april 2021 – splet

Komunikacijska strategija za učinkovit socialni dialog – SUSODCO dan za krepitev usposobljenosti

Dogodek za krepitev usposobljenosti socialnih partnerjev v srednji in jugovzhodni Evropi.

15. april 2021 – e-konferenca

8. E-konferenca MSP – Kako po korona krizi?

Glavne teme konference bodo razdeljene v tri ključne panele: - Predlog ukrepov za okrevanje malega gospodarstva, - Pravni, psihološki in sociološki vidik dela od doma, - Ohranjanje vitalnosti družinskih podjetij v trenutnih razmerah. Konferenco bo zaokrožil Memorandum MSP.

16. april 2021 – splet

Brezplačna online delavnica: Uporabljajte splet v svoj prid – varno, zasebno in učinkovito

Na delavnici boste izvedeli, pri čem je treba biti previden pri uporabi svetovnega spleta. Podanih bo nekaj zelo uporabnih informacij in napotkov na področju varnosti in zasebnosti na spletu ter optimizaciji učinkovitosti na delovnem mestu.

16. april 2021 – webinar

Pasti pisnega in elektronskega komuniciranja

Nekdanja šefinja protokola Ksenija Benedetti vas bo popeljala v svet poslovnega protokola. Uspešna priprava in izvedba dogodkov lahko bistveno vpliva na vašo poslovno odličnost.

21. april 2021 – splet

Poslovne priložnosti na Slovaškem

Gospodarska zbornica Slovenije, javna agencija SPIRIT Slovenija in regionalna Gospodarska zbornica Slovaške v Košicah pripravljajo izvedbo virtualnega poslovnega dogodka.

21. april 2021 – splet

Ocenjevanje vinogradov

Predstavitev posebnega segmenta ocenjevanja v kmetijstvu – vinograd. Udeleženci bodo dobili podatke za izračun za NVN po letih ter se seznanili s podatkovnimi bazami, ki so podlaga za ocenjevanje ter obdelavo podatkov.

28. april 2021 – splet

Moldova Trade Forum 2021

Na spletnem dogodku se pričakuje več kot 300 predstavnikov znanih trgovskih verig, distributerjev in strokovnjakov s področja gospodarstva.

Koledar
dogodkov
GZS

Popravek

V prejšnji številki smo v članku Termalna in vinorodna regija se počasi pobira na noge zapisali, da je lani Decanter rebulo Kleti Krško, »ki je zrasla na legah Motnik, ocenil s 95 točkami«. To ne drži, saj je prišlo do napake v navedbi vinarn – omenjeno priznanje je prejela Klet Brdo. Nova linija Kleti Krško je sicer prepoznavna pod blagovno znamko Turn. Za napako se opravičujemo.

Imetniki certifikata Excellent SME Slovenija dosegajo izjemne rezultate:

- imajo 30 % višje prihodke na zaposlenega od povprečja te velikosti podjetij,
- ustvarijo 57 % višji dobiček na zaposlenega,
- ustvarijo za 28 % višjo dodano vrednost na zaposlenega.

excellent-sme.gzs.si

Certifikat Excellent SME ima v Sloveniji preko 900 podjetij.

Novi in podaljšani imetniki certifikata Excellent SME po 1. februarju 2021

AALPIS d.o.o.	MK - DENIS KROŠELJ S.P.
BE-GRE d.o.o.	MLEKARNA PLANIKA d.o.o. Kobarid
BOBIČ YACHT INTERIOR d.o.o.	MLINOSTROJ d.d., Domžale
BRCE d.o.o.	MONTPRO d.o.o.
DAGRI INŽENIRING d.o.o.	NATJA, d.o.o., Velenje
DOTATUS d.o.o.	PIRNAR d.o.o.
ELMEH, d.o.o.	PROFARM KOŠENINA d.o.o.
ENERTRON d.o.o.	RO PROJEKT d.o.o.
JAVUŠNIK d.o.o.	SENICA AA d.o.o.
KIK TEXTILIEN UND NON-FOOD d.o.o.	SERVIS VAKO, d.o.o.
KOMUNALA ZAGORJE, d.o.o.	SILVAPRODUKT d.o.o.
KONTESA d.o.o.	ŠRAJ GROUP d.o.o.
KOVINAR - GRADNJE ST, d.o.o.	STANOVANJSKO PODJETJE d.o.o. Ravne na Koroškem
M - REVIZIJA IN SVETOVANJE, d.o.o.	TOMAŽ HRIBAR S.P. - ALU MONTAŽA
MDT & T d.o.o.	Varis Lendava d.o.o.
MEGA RAM d.o.o.	ZLATOROG OPREMA d.o.o.
METROB, d.o.o.	

Najboljši ga že imajo. Pridobite ga tudi vi!

PREKLOPITE NA ELEKTRIKO Z RENAULT TRUCKS Z.E.

IZBERITE MED PIONIRJI

TRAJNOSTNO POSLOVNO PARTNERSTVO

Renault Trucks že od leta 2009 vlaga v raziskave in razvoj elektromobilnosti, s poudarkom na obsežnih terenskih testiranjih v partnerstvu s strankami. 4,5-tonski električni tovornjak, električni Renault Maxity, je na trgu od leta 2010. Ta izkušnja nam je dala pomembne informacije o pogojih uporabe, obnašanju baterije, napravah za ponovno polnjenje in posebnih zahtevah glede vzdrževanja električnih tovornjakov.

LASTNA TEHNOLOGIJA IN PROIZVODNJA

Renault Trucks izkorišča impresivne vire s področja raziskav in razvoja Volvo Group in njegovega partnerja Renault. Uporablja preizkušeno tehnologijo in sinergije med različnimi deležniki, ki delujejo na področju razvoja električnih vozil, kot so na primer avtobusi.

POPOLN IZBOR VOZIL S PRAKTIČNIMI REŠITVAMI

Od 3.1T do 26T. Renault Trucks lahko svojim strankam pomaga pri konfiguriranju vozila, ki je prilagojeno njihovim potrebam.

#PreklopiteNaElektriko

renault-trucks.si

